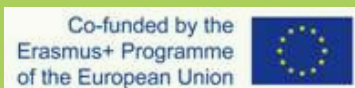

OLÜMPIAMÄNGUD: SPORDI JA KULTUURI SULANDUMINE.

OLÜMPIA TÄHISTAMINE LÄBI SÜMBOLITE, TSEREMOONIA JA AJALOO.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Olümpiamängude sünd

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kui vanad on olümpiamängud?
2. Miks neid nimetatakse olümpiamängudeks?
3. Mis mänge mängiti antiikolümpiamängudel?

Lugemine:

OLÜMPIAMÄNGUDE SÜND

Olümpiamängud pärinevad Vana-Kreeka tsivilisatsioonist.

Et tagada tasakaalustatud intellektuaalne, vaimne ja füüsiline areng, oli Vana-Kreeka hariduses spordil, tugeva terve keha väärtustamisel ning võistlusvaimu kasvatamisel tähtis osa.

Legendi järgi oli Herakles, peajumal Zeusi ja tema sureliku naise Alkmene poeg, antiikmängude alusepanija, kusjuures 6. sajandi lõpuks eKr oli neist mängudest saanud Kreeka kuulsaim spordifestival.

Esimesed olümpiamängud toimusid üle 2700 aasta tagasi ja aastast 776 eKr peeti neid peajumal Zeusi auks korraldatud usupüha ajal iga nelja aasta tagant vähemalt aastani 393 pKr. Nad said nime oma asukoha, Kreeka edelaosas Peloponnesoses asunud Olümpia püha hiie järgi. Nende mõju oli nii suur, et antiikajaloolased hakkasid mõõtma aega olümpiamängude vaheliste nelja-aastaste intervallidega, mida nimetati olümpiaadideks. Antiikolümpiamängud hõlmasid viievõistlust (jooksmist / hüppamist / kettaheidet ja odaviset), maadlust, rusikavõitlust, pankraationit (võitluskunsti, mis ühendas rusikavõitlust ja maadlust) ning ratsaspordialasid (hobuste ja vankrite võidusõitu). Osaleda võisid kõik vabad Kreeka mehed alates talupoegadest kuni kuninglike pärijateni, kuigi enamik olümpialastest olid sõdurid. Kõik sportlased võistlesid alasti. Maadluses ja pankraa tionis määrati võistlejad õliga kokku. Naised ei tohtinud võistelda ega võistlusi isegi pealt vaadata

“

Üks asi, mis kreeklast määratles, oli sport ja olümpiale minek

”

PAUL CHRISTESEN

Dartmouthi kolledži Vana-Kreeka ajaloo professor

Mängud algasid rongkäiguga, mis kulges mänge korraldavast linnast Elisest Olümpiasse, ja seda juhtisid kohtunikud (hellanodikai).

Olümpiasse jõudes andsid kõik sportlased ja ametnikud vande, et nad järgivad võistlustel kehtestatud reegleid ning võistlevad ausalt ja väarikalt. Kuld-, hõbe- ega pronksmedaleid polnud.

Võitjaid autasustati metsikutest oliivilehtedest tehtud pärjaga (kotino) ja kodus tervitati neid kui kangelasi. Sportlased võistlesid oma linna hiilguse nimel ja arvati, et võitjaile on osaks saanud jumalik puudutus. Mängud olid nii populaarsed, et vähemalt 40 000 pealtvaatajat käis iga päev neid staadionil vaatamas.

Olümpiamängudele lubati ainult mehi, poisse ja vallalisi tüdrukuid. Abielunaisi sinna ei lastud. Enne mängude algust saadeti välja käskjalad, et kuulutada püha vaheerahu ehk ekeheiria, mis sõna otseses mõttes tähendab käest kinni hoidmist. Sõjad tuli lõpetada, et inimesed saaksid ohutult olümpiale reisida.

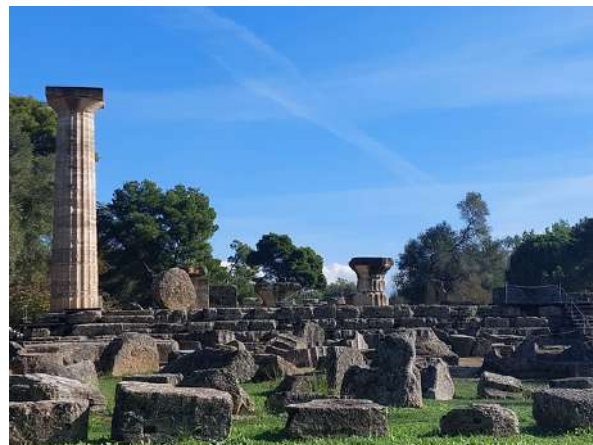
Pärast seda, kui Rooma impeerium vallutas 2. sajandi keskel eKr Kreeka, mängud jätkusid, kuid nende tase ja kvaliteet halvenes. Aastal 393 pKr andis Rooma keiser Theodosius I välja edikti, millega antiikmängud kui paganlikud pühad keelustati.

Olümpiamängude süünd

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Mis oli sinu arvates olümpiamängude tähtsaim sõnum?
2. Mis oli vaheerahu (ekeheiria) ja miks see oli tähtis?
3. Milline oli naiste staatus antiikolümpiamängude ajal ja milline on see tänapäeval?

Naised ei tohtinud üritustel osaleda ega neid vaadata, kuigi noori tüdrukuid lubati rahva sekka. Kui naine tabati vargsi sisse tulemas, võidi ta karistuseks mäenõlvale alla tõugata! Erand oli vaid Demeteri preestrinna. Ainult ühe korra rikuti seda meestele kuuluva õiguse reeglit – see oli kuulnud Kallipateira juhtum. Kallipateira oli ise treeninud oma poega Peisirodost ja kui poeg võistluse võitis, tähistas ema tema võitu rahva hulgas natuke liiga ülevoolavalt, riietades end lahti ning näidates, et ta on naine. Ta pääses ettenähtud surmanuhtlusest, sest ta oli pärit suurte olümpiavõitjate perekonnast, kuid pärast seda pidid kõik treenerid olema alasti – nagu sportlasedki –, et sellist juhtumit tulevi kuni vältida.

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad:

- A. enda ja teiste austamine
- B. ausalt mängima õppimine

Õpitulemused:

olümpiamängude ajaloo tundmaõppimine; olümpiaväärtuste ajaloolise tähtsuse mõistmine

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused:

küsitlus, töörühmad, koostöö, loovus

Tegevusleht
nr 1

Kuidas antiikkreeklased austasid olümpialasi

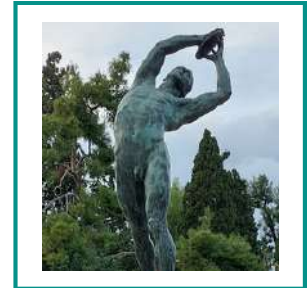
Vana-Kreekas oli olümpiavõidul mõõtmatu moraalne tähtsus. Kui olümpiavõitjad kodulinna naasid, sai neile osaks suur au. Osa linnamüüre lammutati, kuna linnas, kus olümpialane oli sündinud, polnud müüre enam vaja. Seega sisenes olümpiavõitja linna uuest sissepääsust majesteetlikul kolmerattalisel kaarikul. Seejärel viis võitja linna kaitsejumalale ohvri ja pühendas talle oma võidupärja. Järgnes pidulik õhtusöök, millest võttis osa kogu linn. Olümpialased tee naised välja maksuvabastuse ja eluaegse toitlustuse riigi kulul.

TEGEVUSLEHT NR 1

Olümpiamängude süünd

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid:

- antiikolümpiamängude ajaloo õppimine
- arutelu selle üle, kui tähtis oli võit antiikolümpiamängudel

Tegevuse taust

Antiikolümpiamängude kava

- ➔ poks
- ➔ ratsaspordi võistlused
  - kaarikute võiduajamine
  - hobuste võiduajamine
- ➔ pankraation
- ➔ viievõistlus
  - kettaheide
  - odavise
  - kaugushüpe
  - jooksmineStade
  - staadionijooks
  - kahe staadioni pikkune jooks
  - pikamaajooks (7-24 staadioni)
  - maadlus

- Teemaga seotud õppeained ajalugu, vanakreeka keel ja kombed, keheline kasvatus
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused koostöö, suhtlusring
- Soovitavad vahendid paber, pliiats

Tegevus

Juhised:

Pärast seda, kui õpilased on ülaltoodud spordivõistluste nimekirja ja antiikolümpiamängude materjali läbi lugenud ning õpetajaga nende üle arutlenud, peavad nad pilte vaatama ja leidma sealt sõnad, mis tähistavad nimetatud spordialasid. Seejärel vastake küsimusele: Milliseid ülaltoodud võistlusi tänapäeval veel peetakse?

 avlinje -----	 dlaious -----	 Igon pmju -----	 raotchi ngrcai -----	 tdesa -----
 isusc -----	 oresh ngraic -----	 oxibgn -----	 odilosch -----	

TEGEVUSLEHT NR 1

ÕPPEMÄNG

Jooksmine antiikolümpiamängudel

Koolis või selle lähedal asuval staadionil korraldatakse jooksuvõistlused, mille hulka kuuluvad:

1. **ühe staadioni** pikkune jooksuvõistlus (80m)
2. **kümne staadioni** pikkune jooksuvõistlus (200m)

Kui võimalik ja kui on piisavalt õpilasi, võib moodustada neljaliikmelisi rühmi, et korraldada rohkem olümpia teatevõistlusi.

Võitjaid autasustatakse oliivioksaga.

Kooli sissekäigu juurde tehakse pappsein, et võitjad saaksid selle sisenedes purustada, nagu antiik olümpiamängudel tavaks oli.

- Arendatavad oskused **kiirus, vastupidavus**
- Soovitatavad vahendid **spordijalatsid, oliivioksad, papp**
- Soovitatavad ruumid/alad **kooliõu, staadion, avatud plats, kus on mõõdetud mängudeks vajalik maa-ala**

Soovitame katsetada ainult piisava taastumisega lühikeste kiirusvõistlustega. Kui soovite keskendumist koostööle ja kiirusele võimendada, on parem lasta teatemeeskonnad eraldi võistleva.

Nüüdisaegsed olümpiamängud

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas sa tead, kuidas olümpiamängud taaselustati?
2. Kes taaselustas olümpiamängud?
3. Mis sa arvad, kas Kreekal oli sel ajal lihtne nii suurt spordiüritust korraldada?

Lugemine:

NÜÜDISAEGSED OLÜMPIAMÄNGUD

Olümpiamängud taaselustas Prantsusmaa parun Pierre de Coubertin (1863–1937). Coubertin oli väga huvitatud hariduse edendamisest ja ta oli veendunud, et parim viis noorte vaimu arendamiseks on arendada ka nende keha – õppimine ja sport peaksid käima käsikäes.

Pärast seda, kui Coubertin külastas antiikolümpiamängude toimumiskoha varemeid, tuli talle mõte, et parim viis, kuidas oma teooriat edendada, on taaselustada olümpiamängud. Ta lootis, et uued mängud toovad tagasi antiikmängude füüsilise, vaimse ja hingelise täiuslikkuse ideaalid ning kasvatavad kõigis osalejates julgust, vastupidavust ja ausameelsust.

Lisaks lootis ta, et mängud aitavad kaasa sellele, et sport ei muutuks kommertslikuks – suundumus, mis tema hinnangul mõjutas sporti kogu maailmas. 1892. aastal tutvustas Coubertin esimest korda olümpiamängude taaselustamise mõtet. Vähesed inimesed olid valmis tema ettepanekut aktsepteerima.

Kuid 1894. aastal asutas Coubertin Rahvusvahelise Olümpiakomitee (ROK) ja hakkas kavandama esimesi kaasaegseid olümpiamänge. Esimesel rahvusvahelisel spordikonverentsil toetas Pariisis elav kreeka kirjanik Dimitrios Vikelas jõuliselt Coubertini ettepanekut taaselustada olümpiamängud.

“ Igaühele oma spordiala ”

PIERRE DE COUBERTIN

Tal õnnestus veenda kõiki, nii kreeklasi kui ka välismaalasi, et esimesed olümpiamängud tuleks korraldada Ateenas. Vikelas oli Rahvusvahelise Olümpiakomitee esimene president. Esimesed nüüdisaegsed olümpiamängud toimusidki 1896. aastal Ateenas.

Kuigi Kreeka seisis silmitsi paljude finantsprobleemidega, õnnestus kreeklastel olümpiamängud edukalt korraldada.

Sellele aitas kaasa riikliku toetaja Georgios Averoffi suur rahaabi. Nimelt pakkus ta Panathinaikose staadioni renoveerimiseks 920 000 kulddrahmi.

Ateena olümpiamängud panid aluse rahvusvahelisele spordiüritusele, millest pidi saama planeedi suurim spordipidu. Sellest ajast alates on olümpiamänge peetud maailma eri riikides. Esimestel olümpiamängudel osales 241 sportlast 13 riigist. Võisteldi üheksal spordialal: tennis, tõstmine, iluvõimlemine, ujumine, vehklemine, maadlus, jalgrattasport, laskesport ja kergejõustik.

Esimesed taliolümpiamängud toimusid 1924. aastal Prantsusmaal Chamonix's. Esimesed paraolümpiamängud toimusid 1960. aastal Roomas, kus osales 400 sportlast.

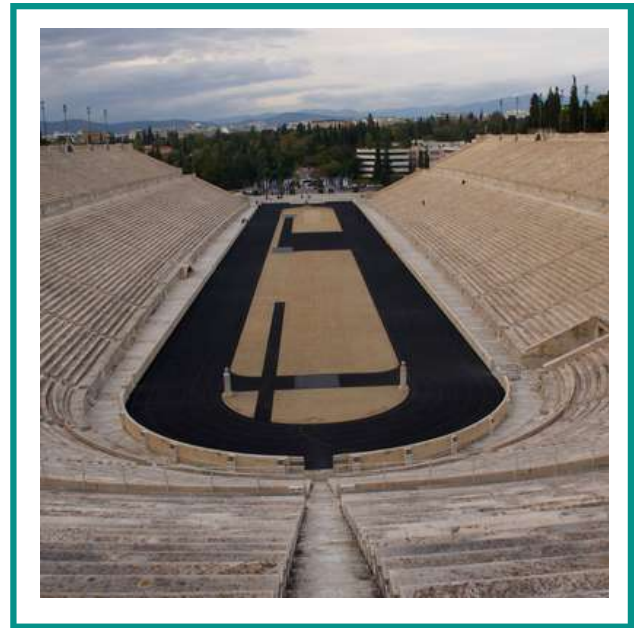

Nüüdisaegsed olümpiamängud

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Mida tähendab sulle Pierre de Coubertini fraas „Igaühele oma spordiala“?
2. Millised on sinu arvates kõige olulisemad erinevused antiik- ja nüüdisaegsete olümpiamängude vahel?

Püha Olümpia, kus sündisid ideaalid, millele Coubertin oli pühendanud oma elu, oli alati tema südames. Pärast surma 1937. aastal viidi Coubertini süda, nagu ta oli soovinud, Olüm piale, et see puhkaks igavesti mälestussambas, mille Kreeka valitsus tema auks püstitas.

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

C.rõõm pingutusest

E.püüdlemine täiuslikkuse poole

Õpitulemused

Pierre de Coubertini visiooni seostamine

Wilma Rudolphi visiooniga

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

küsitlus, töörühmad, koostöö, loovus

Tegevusleht
nr 2

Halvatud olümpialane

Wilma Rudolph oli nelja-aastane, kui ta haigestus kopsupõletikku ja rüugetesse, mille tagajärjel jäi ta halvatuks. Ta hakkas ravimeid võtma, kuid arst ütles talle, et ta ei hakka enam kõndima. Wilma Rudolph ei kaotanud siiski lootust. 13-aastaselt osales ta oma esimesel võistlusel, 15-aastaselt kohtus ta enda treeneri Ed Temple'iga ja edaspidi võtsid asjad juba uue suuna. 1960. aasta Rooma olümpiamängudel võitis Rudolph esimese ameeriklannana kolm kuldmedalit (100, 200 ja 4 × 100 meetri jooksus), tõestades, et edukad inimesed tulevad toime oma probleemidega, mis teevad nad tugevaks.

TEGEVUSLEHT NR 2

Nüüdisaegsed olümpiamängud

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundi:

- püsivuse ja pingutuse tähtsuse väärtustamine
- soov saavutada tipptulemusi aitab probleemidega toime tulla

Tegevuse taust:

Lugege leheküljel 3 olevat lõiku pealkirjaga „Halvatud olümpiavõitja“ ning rääkige õpilastega sellest, kui tähtsad on spordis kannatlikkus ja visadus, ning sellest, kuidas saab probleeme enda kasuks pöörata.

- Teemaga seotud õppeained **geomeetria, käsitöö, kehaline kasvatus, olümpiamänge puudutav haridus**
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused **koostöö, mõistete kaardistamine**
- Soovitavad vahendid **paber, pliiats, joonlaud**

Juhised:

Tegevus

1.Pooled lastest koostavad nüüdisaegsete olümpiamängude spordialade nimetustega sõnaotsingu ülesande. Järelejäänud tähtedest moodustuvad sõnad, mis sümboliseerivad olümpiaväärtusi, nagu tipptulemus, pingutus, võrdsus, vastastikune austus jne.

Siin on näide

EBADMINTON**X**ARCHERY**B**OXING
FOOTBALL**A**LPINESKI**I**NG**C**GOLF
HOCKEY**E**SAILING**L**L**S**URF**I**NG**E**
TENNIS**W**ATER**P**OLO**N**HANDBALL
JUDO**C**SWIMMING**E**TAEKWONDO

TEGEVUSLEHT NR 2

Nüüdisaegsed olümpiamängud

Juhised:

2. Ülejäänud lapsed koostavad pärast allpool esitatud tabeliga tutvumist kaardid, millel on olümpiamänge korraldanud riikide lipud ja kuupäevad.

I	Athens	Greece	Europe	1896
II	Paris	France	Europe	1900
III	St. Louis	United States	North America	1904
IV	London	United Kingdom	Europe	1908
V	Stockholm	Sweden	Europe	1912
VI	Berlin	Germany	Europe	1916
VII	Antwerp	Belgium	Europe	1920
VIII	Paris	France	Europe	1924
IX	Amsterdam	Netherlands	Europe	1928
X	Los Angeles	United States	North America	1932
XI	Berlin	Germany	Europe	1936
XII	Tokyo	Japan	Asia	1940
XIII	London	United Kingdom	Europe	1944
XIV	London	United Kingdom	Europe	1948
XV	Helsinki	Finland	Europe	1952
XVI	Melbourne	Australia	Australia	1956
XVI	Stockholm	Sweden	Europe	1956
XVII	Rome	Italy	Europe	1960
XVIII	Tokyo	Japan	Asia	1964

Olümpiamängude lippude ja kuupäevadega kaartide näited

 GREECE	 FRANCE	 ITALY	 RUSSIA	 UK
1896,2004	1900,1924	1960	1980	1908,1948,1912
 USA	 BRAZIL	 CHINA	 AUSTRALIA	 JAPAN
1904,1932,1984,1996	2016	2008	2000	2020

TEGEVUSLEHT NR 2

ÕPPEMÄNG

Saan olümpiamängudel korvi.

Lapsed jagatakse kahte kaheksaliikmelisse rühma ja nad moodustavad korvi ees rea, kusjuures kummalgi võistkonnal on üks pall. Iga laps püüab palli korvi saada ja niipea kui tal see õnnestub, võib ta võtta ühe kaardi, millel on riigi lipp, mille ta sobitab vastava olümpiamängude kuupäevakaardiga. Alles siis, kui esimene laps viskab palli korvi ja sobitab riigi lipu olümpiamängude kuupäevaga õigesti, jätkab järgmine laps mängu. Võitja on meeskond, kes lõpetab esimesena ning kus kõik lapsed on saanud palli korvi ja sobitanud kaardid õigesti.

On oluline, et lapsed on enne selgeks õppinud mängus kasutatavate riikide lipud ja vastavad olümpiamängude ku

- Arendatavad oskused
võimekus, koostöö, kiire taipamine
- Soovitavad vahendid
**1. korvpalli tagalaud;
2. korvpallid, kaardid.**
- Soovitavad ruumid/alad
sisevõimla, kooliõu

Soovitav on
maksimaalselt kolme
raundi matš. Soovitav on,
et igas voorus oleks iga
korvi jaoks üks
võistkond, et hõlbustada
ohutuid lööke ja lisada
võrdse tulemuse korral
kulunud aja element.

Olümpiarahu

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

- 1.Mida tähendab olümpiarahu?
- 2.Millist sümbolikat kasutatakse olümpiarahu tähistamiseks?
- 3.Olümpiarahu: olümpiaajaks kehtestatud rahu kui vahend, mis edendab rahvaste üksteisemõistmist. Kas nõustud selleg?

Lugemine:

RAHU JA OLÜMPIAMÄNGUD

Ekeheiria ehk olümpiarahu kehtestamine on osa antiikolümpiamängude pärandist. See on iidne tava ja lähtub ekeheiria (püha rahu) põhimõttest, mis pärineb üheksandast sajandist eKr kolme kuninga - Elise kuninga Iphitose,

Pisa kuninga Kleistenese ja Sparta kuninga Lykurgose - vahel sõlmitud rahulepingust, mille eesmärk oli tagada Kreeka linnriikide sportlastele ja pealtvaatajatele, kes muidu olid pidevalt vaenujalal, turvaline osalemine antiikolümpiamängudel.

Nüüdisaegsed olümpiamängud algatati 1896. aastal, et muuta tulevikuelu ühiskonnas harmoonilisemaks. Spordi kasvatusliku väärtuse kaudu püüab olümpialiikumine kaasa aidata sellele, et inimkond elaks rahumeelsemalt.

Olümpiamängud, kuhu tulevad kokku sportlased kogu maailmast, on suurim rahvusvaheline spordiüritus, mille eesmärk on edendada rahu, vastastikust mõistmist ja head tahet, nii nagu ka ÜRO.

Arvestades poliitilist olukorda, kus peetakse nii spordivõistlusi kui ka olümpiamänge, on Rahvusvaheline Olümpiakomitee otsustanud taaselustada olümpiamängudeks olümpiarahu põhimõtte, et kaitsta sportlaste ja spordi huve nii palju kui võimalik ning kasutada spordi jõudu rahu, dialoogi ja leppimise edendamiseks maailmas.

Rusikas käega ei saa kätelda

INDIRA GANDHI

Kui kaua vaherahu kestab?

Olümpiarahu kestab tavaliselt umbes kaks kuud. See algab seitse päeva enne olümpiamängude algust ja lõpeb seitse päeva pärast nende lõppu. Antiikajal võimaldas vaherahu sportlastel, kunstnikel, nende perekondadel ja tavainimestel ohutult reisida, et osaleda olümpiamängudel kas sportlase või pealtvaatajana ning pärast mängu koju naasta. Tänapäeval väljendab olümpiarahu inimkonna soovi ehitada maailm, mis põhineb rahu, ausa konkurentsi, inimlikkuse ja leppimise reeglitel.

Kuidas see toimib?

Iga kahe aasta tagant tutvustab eelseisvate olümpiamängude korraldajariik ÜRO resolutsiooni, mida teised liikmesriigid saavad toetada. Vaherahu eesmärk on tagada sportlastele ohutu liikumine mängude ajal ja pikemas plaanis edendada maailmarahu saavutamise põhimõtet. ÜRO olümpiarahu toetav resolutsioon on vastu võetud 15 korda. Olümpiamänge uuendatakse iga kord ning see põhineb teadmisel, et sport edendab rahu, arengut ja rahvusvahelist koostööd

Olympic Truce

Olümpiarahu

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

Arutage Indira Gandhi tsitaati.

1. Kas sa oled temaga nõus?

2. Kas kaotatud mängu lõpus surud meeleldi võitja kätt?

3. Miks on üldse tähtis kätt suruda?

London oli veel varemets ja ülejäänud Euroopa sõjast laastatud. 1948. aasta olümpiatule teatejooks kandis kaua oodatud rahusõnumit. Esimene jooksja võttis enne tõrviku kandmist sõjaväevormi seljast, et austada Vana-Kreekas järgitud püha vaherahu. Kavandatud teekon nal märgiti ära piiriületuskohad, kus korraldati pidustusi, et tähistada rahu taastamist. Austamaks olümpiamängude taastajat, korraldati Pierre de Coubertini haua juures mälestustseremonia

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

rahu mõtestamine, austus iseenda ja teiste vastu, ühised väärtused

Õpitulemused

olümpiamängudel kehtestatava vaherahu mõjuvõimu mõistmine;

rahu ja rahvusvahelise üksteisemõistmise edendamine;

teadmiste, arusaamise ja teadlikkuse suurendamine sellest, kui tähtsad on rahu ja leppimine

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

kirjandusringid, küsimused ja vastused

**Tegevusleht
nr 3**

Lugu olümpiarahust

Alles 1992. aastal - peaaegu sada aastat pärast mängude taaselustamist - otsustas Rahvusvaheline Olümpiakomitee (ROK) taaskehtestada olümpiarahu. Seda järgiti esimest korda nüüdisajal, 1994. aastal Norras Lillehammeris peetud taliolümpiamängudel. President Juan Antonio Samaranch pidas jõulise kõne tuhandetele Norra olümpiastaadionile kogunenud pealtvaatajatele ja sadadele miljonitele televaatajatele kogu maailmas. Samaranch tuletas kõigile meelde, et Bosnia linna Sarajevo, kus kümme aastat varem olid toimunud taliolümpiamängud, oli vaenlane sisse piiranud. „Meie sõnum on jõulisem kui eales varem,“ ütles ta. „Palun lõpetage lahingud. Palun lõpetage tapmine. Palun pange relvad maha.“ See oli siiras üleskutse, mis kõlas kaugele väljapoole väikelinna. Konfliktidest vaevatud maailmas esindab olümpiarahu üleilmset ühtsust, et ehitada spordi ja olümpiaideaali kaudu rahumeelset ja paremat maailma.

TEGEVUSLEHT NR 3

Olümpiarahu

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- saame teada, mis riigid on sõjas
- arutleme selle üle, kuidas saab sport edendada rahu

Tegevuse taust:

„Sõnad „rahu“ ja „vaikus“ on väärt tuhat kuldtükki.“

Hiina vanasõna

- Teemaga seotud õppeained arutelu, juhendatud uurimistöo, koostöö, suhtlemisoskus, vastastikõpe.
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused küsitlemine, konstruktivism, suhtlemisoskus, blogid, päevikud, rollimängud, ümarlaud, arutlusing.
- Soovitavad vahendid plakatitahvel, markerid, paberid, kaamerad.

Tegevus

Miks arvab ülaltoodud väite autor, et **rahu** ja **vaikus** on nii väärtuslikud? Kirjelda joonistuse, loo või pildi abil, mis tunne see on, kui tunned rahu.

TEGEVUSLEHT NR 3

ÕPPEMÄNG

Kirjuta plakatitahvlile sõna „olümpiarahu“.

Lisa sõnu, et täpsustada olümpiarahu põhimõtteid, seejärel kaunista plakati äär piltidega, mis meenutavad rahu, heakskiitu, sportlikkust, mitmekesisust jne. Leia maailmas kasutatavaid rahu sümboleid, näiteks tuvid, kellad, tõrvikud, rahumärk jne, lisa need samuti plakatitahvlile.

„Rusikas käega ei saa kätelda“

Indira Gandhi

Mida see ütlus tähendab? Kas sa nõustud sellega? Kaotatud mängu lõpus on mõnikord raske võitjaga kätelda. Miks on üldse tähtis kätelda

„Sõnad „rahu“ ja „vaikus“ on väärt tuhat kuldtükki.“

Hiina vanasõna

Arutlege: Miks selle vanasõna autor arvab, et rahu ja vaikus on nii väärtuslikud? Kirjelda, mis tunne see on, kui tunned end rahulikuna.

- Arendatavad oskused:
oma tegevuste ja kogemuste analüüs, jagamine, loovus, suhtlemisoskus
- Soovitavad vahendid
plakatitahvel, pliiatsid, käärid
- Soovitav ruum
tuba

Olümpiatuli

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Miks on olümpiatuli olümpiamängudel nii tähtis?
2. Kas olümpiatuld saab süüdata ükskõik kus kohas maailmas?
3. Kas olümpiatuld saab süüdata tavalise tulemasinaga?

Lugemine:

OLÜMPIATULI

Tuli, leegid, tõrvikud ja küünlad on alati olnud inimestele erilise tähendusega ning mänginud olulist rolli rituaalides ja tseremooniatel nii antiik- kui ka nüüdisaja olümpiamängudel.

Olümpiatõrvik pärineb Vana-Kreeka ajast, kui tuld peeti jumalikuks.

Kreeka mütoloogia järgi võttis Zeus inimestelt tule ära. Tule andis tagasi Prometheus, kes viis tõrviku päikese juurde ja süütas selle.

Antiikolümpiamängudel süüdati leek Zeusi naise Hera auks. Leeki hoiti põlevana kogu olümpiamängude aja.

Nüüdisaja olümpiamängudel kasutati olümpiatuld esimest korda Amsterdamis (1928) ja alles 1936. aastal toimus esimene tõrvikuga olümpiajooks Saksamaal Berliinis.

Iga kord on olümpiamängudel oma olümpiatuli, mis läbib pika tee olümpiamängude varemest (Olümpias Kreekas) olümpiamängude võõrustajalinna.

Olümpiatuli saadakse päikesekiirte abil, mis nõguspeeglisse koondudes süütavad tule.

Siis algab teekond, mis valgustab olümpiaaia kogu maailmas

TSiin on nimekiri olümpiamängudel olümpiatule kandmiseks loodud tõrvikutest. Klõpsake allolevat linki!

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Olympic_torch_designs

Olümpiatule süütamise tseremoonia

Olümpiatuli on olümpialiikumise kõige võimsam sümbol. See ei sümboliseeri ainult nüüdisaegse spordivõistluse voorusi, vaid hoiab ka sidet antiikajaga.

Rituaali kohaselt suundub ülempreestrinna, keda saadab rühm preestritare, tuld süütama Hera templi ees asuva altari juurde.

Seal palub ta Apollot, valgusejumalat, saata päikesekiired, et saaks süüdata tõrviku.

Olümpiatuli süttib peaaegu alati mõne sekundi jooksul pärast seda, kui tõrvik on asetatud nõguspeegli keskele.

Tänapäeva traditsiooni järgi annab ülempreestrinna tule üle esimesele tõrvikukandjale, kes alus tab tõrvikuga olümpiajooksu, mis lõpeb paar kuud hiljem võõrustava linna olümpiastadionil.

Seda erilist sündmust, kuidas tuli süttib iidse Olümpia varemest, võivad kõik vaatama tulla.

Tuli olümpiajooksu tõrvikus ja olümpiatuli peavad põlema kogu teekonna ja võistluste aja. Kui tuli kustub, saab seda uuesti süüdata ainult varuleegiga, mis on samuti süüdatud Kreekas, kuid mitte kunagi ei süüdata tuld tavalise tulemasinaga!

Olümpiatuli

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

Lugu olümpiatulest on nagu eepiline romaan, millele lisandub iga kord uusi ainulaadseid lugusid sadade tuhandete jooksjate kaasabil nende suurte ja väikeste teekondadel, mida läbitakse kõikvõimalike sõiduvahenditega. Üks meelde jääv hetk oli olümpiakolde süütamine 1992. aasta Barcelona avatseremoonial. Paraolümpia vibulaskja Antonio Rebollo süütas olümpiakolde Montjuici staadioni keskel olümpiatuld kandva noolega! Kas see huvitab sind? Vaata videot ...

<https://www.youtube.com/watch?v=gmRf41SVHS4>

Kas sind huvitab veel mõni olümpiatule lugu? Uuri nende kohta ja arutage kõik koos!

Huvitavad lood olümpiajooksust

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

A. enda ja teiste austamine

D. tasakaal meie elus

Õpitulemused

ühiste väärtuste, ühtekuuluvuse, sümbolika ja koostöö mõistmine.

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

õppimine tegevuse kaudu, uurimine, küsimine ja vastamine.

Erilised seigad olümpiatõrvikuga!

2000. aastal veetis olümpiatuli kolm minutit Korallimeres vee all. 2008. aastal viisid alpinistid selle Džomolungma tippu!

2016. aastal sõitis tõrvik Brasiilias surfilaua.

Tõrvikut on isegi mitu korda kosmosesse viidud! (Turvalisuse huvides süütamata) Olümpiatule esimene reis oli 1952. aastal lennukiga Oslosse ja sealt läbis see ülehelikiirusel teekonna Ateenast Pariisi Concorde'iga (Albertville'i olümpiamängud 1992).

Tõelist tehnoloogiaimet näidati siis, kui kanadalased korraldasid olümpiatule edastamise satelliidi kaudu Ateena ja Ottawa vahel (Montreal 1976). Esimest korda olümpia ajaloo tegi tõrvik (kuid mitte leek) langevarjuhüppe!

TEGEVUSLEHT NR 4

Olümpiatuli

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

teadvustamine, et olümpiatuli on kui sümbol, mis sisendab lootust ja kannab endas kogu maailma ühiseid väärtusi.

Tegevuse taust:

Kui olümpiatuli on süüdatud, kannavad sportlased ja külalised seda eri transpordivahenditega - mis on sageli seotud võõrustajariigi ainulaadse kultuuriga - võõrustajariigi ringi.

- Teemaga seotud õppeained
matemaatika, geomeetria, geograafia, kunst, käsitöö
- Soovitatavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused
koostöö, loovus
- Soovitatavad vahendid
paber, pliiats, kompass, joonlaud, käärid, värvid

Tegevus

Kui Vancouver oli 2010. aasta taliolümpiamängude korraldajalinn, siis vedasid olümpiatuld kelgukoerad, ratsanikud, kanuud (üle järvede) jne.

Jälgi olümpiatule teekonda, kui sihtkohaks oleks sinu kodulinn. Vaata, kuidas kulgeks olümpiatule tee läbi sinu riigi eri kohtade.

- Missugune oleks selle teekonna marsruut? Joonista see marsruut kaardile.

- Milliseid huvitavaid, omapäraseid ja uuenduslikke olümpiatule transportimise viise sinu riigis kasutatakse?

Siin on näide 2016. aasta olümpiamängude kohta

Rio de Janeiros Brasiilias.

... ja nüüd võiks teha oma olümpiatõrviku!

TEGEVUSLEHT NR 4

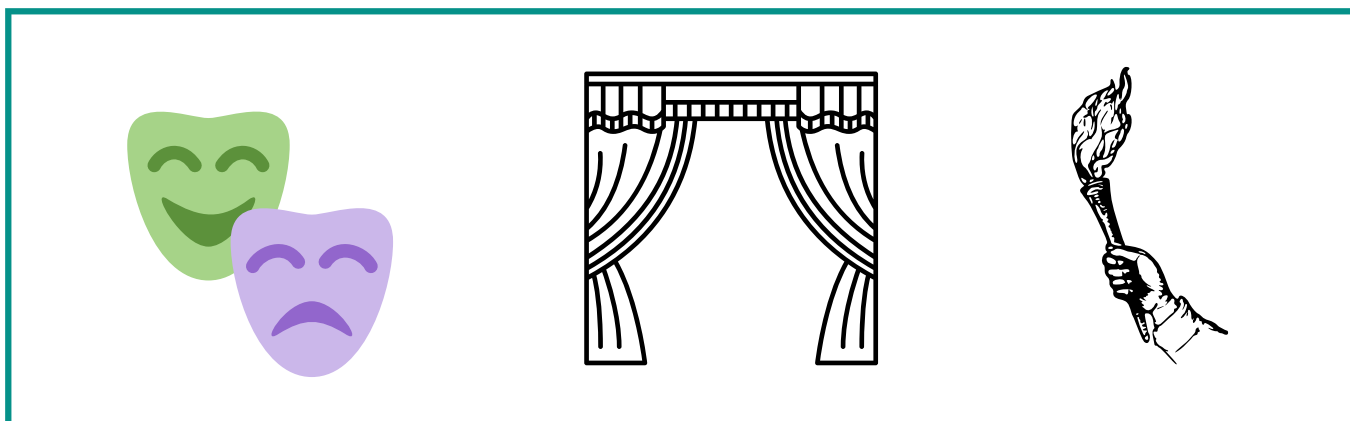
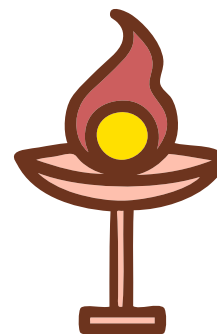
ÕPPEMÄNG

Leegi süütamise lavastamine!

Õpilased teevad uurimistöö leegi süütamise tseremoonia kohta, mis toimub Hera templis Olümpias iga kord enne olümpiamänge. Seejärel esitavad nad lühinäidendi, et tutvustada selle tseremoonia sümboolikat ja ajalugu ülejäänud koolikogukonnale

- Arendatavad oskused:
etenduse vastuvõtmine, etenduse esitamine, jagamine, teadustöö
- Soovitatavad vahendid
arvuti teadustööks, isetehtud materjal näidendi jaoks
- Soovitatavad ruumid/alad
tuba või õueala

Olümpiasümbolid: viis olümpiarõngast

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Mida sümboliseerivad viis olümpiarõngast?
2. Miks on olümpiarõngad omavahel ühendatud?
3. Kes on loonud olümpiarõngad?

Lugemine:

OLÜMPIARÕNGAD

Parun Pierre de Coubertin koges ilmselt enne olümpiarõngaste kujundamist prohvetlikku nägemust. Ta oli otsinud sümbolit, mis kajastaks olümpiaideed, alates 1894. aastast, mil ta veenis maailma spordijuhte taas elustama olümpiamänge. Rahvusvahelise Olümpiakomitee (IOC) andmetel „nähti rõngaid esimest korda 1913. aastal nüüdisaegsete olümpiamängude rajaja parun Pierre de Coubertini saadetud kirja päises. Ta oli need ise joonistanud ja värvinud.“ Coubertin kasutas olümpiarõngaid algul kirjade päises ning 1914. aastal tutvustas ta neid Pariisis toimunud ROKi istungjärgul ja kongressil avalikkusele. „See on rahvusvaheline embleem,“ kirjutab ta. „Sellest saab olümpialipp.“ Tänapäeval on viis rõngast üks kõige kiiremini äratuntavaid sümboleid maailmas. Kuigi iga ringiga seostatakse ühte kontinenti (sinine - Okeania, kollane - Aasia, must - Aafrika, roheline - Euroopa, punane - Ameerika), on ROK rõhutanud, et selline seostamine pole ametlik. Coubertin selgitas 1913. aasta augustis ilmunud ajakirjas Olympic Review, et „viis rõngast esindavad viit maailma osa, mis on nüüdseks olümpiale võidetud ning valmis tunnustama teguderohket ja edasiviivat võistlust, kusjuures kuus omavahel ühendatud värvi [valge taust, mis esindab sportlaste puhtust ja lojaalsust] kujutavad kõigi rahvaste värve“. Rõngad olid esimest korda kasutusel 1920. aasta olümpiamängudel Belgias Antwerpenis, kus olümpialipp esimest korda ka ametlikult heisati.

See on rahvusvaheline embleem. Embleemist saab olümpialipp. See on kerge ja paeluv lipp, mille lehvimist tuules on ilus vaadata. Selle tähendus on suuresti sümboolne ja kõik mõistavad selle tähtsust.

PIERRE DE COUBERTIN

Neid oleks juba varemgi kasutatud, kuid esimene maailmasõda takistas olümpiamängude pidamist.

Antwerpenist sai alguse üks olümpialiikumise kestvaid traditsioone. Tähistamaks järjepidevust, sõitsid esindajad 1924. aastal Pariisi, et kinkida linnale pidulikult olümpialipp. See rituaal sai tuntuks kui Antwerpeni lipu tseremoonia. Mängude võõrustajaks olnud linn hoidis lippu enda käes ja pidi selle viima nelja aasta pärast järgmisele võõrustajale. Niisiis olid 1928. aastal Amsterdamis Pariisi esindajad ja traditsiooni jätkas järgmistel olümpiamängudel Amsterdam.

Tänapäeval hoitakse tseremoonialippu kohaliku omavalitsuse hoonetes, kuid kõige suurema olümpialipu heiskamine on iga avatseremoonia lahutamatu osa. Kui riigipea kuulutab olümpiamängud avatuks, tuuakse ka lipp pidulikult staadionile. Varem tõi selle sisse sõjaväevärvides meeskond, kuid tänapäeval valitakse kandjateks olümpialiikumise tähtsaimad isikud. Lipukandjate valikut oodatakse peaaegu sama suure huviga kui tõrvikuga viimase vahetuse jooksja väljavalimist.

1980. aastal Moskvas boikoteeris 65 riiki ees otsas Ameerika Ühendriikidega olümpiamänge vastuseks Nõukogude Liidu sissetungile Afganistani, samas kui mitmed osalenud riigid otsustasid protesti märgiks kasutada oma lipu asemel olümpialippu

Olümpiasümbolid: viis olümpiarõngast

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Mida tähendab sulle sõna „sümbolika“?
2. Mis sa arvad, kas viis olümpiarõngast annavad edasi olümpiaväärtuste sõnumit?
3. Kas see sümbol on endiselt asjakohane või tuleb seda ajakohastada?
4. Kas tahaksid kujundada uue olümpiasümboli? Mis sind inspireeriks sümboli loomisel?

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

B. ausalt mängima õppimine

C. enda ja teiste austamine

Õpitulemused

olümpialipu tähenduse mõistmine

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

küsitlus, teema kohta uurimine, aruteluring, loovus, koostöö, arutlemisoskus

Olümpiamängude pagulasmeeskond

Rio de Janeiro olümpial osales esimest korda olümpiamängude ajaloos pagulasmeeskond, mis koosnes kümnest ROKi valitud sportlasest: Süüria, Lõuna-Sudaani, Etioopia ja Kongo rahvusest pagulased esindasid umbes 60 miljonit pagulast maailmas, mis on suurim arv pärast Teise maailmasõja lõppu.

Pagulasmeeskond marssis avatseremoonial staadionil olümpialipu all. Nende hulgas oli ka Süüria ujuja Yusra Mardini, kes oli kuid enne mängudel osalemist päästnud 17 põgenikku neid vedanud uppuvast paadist.

TEGEVUSLEHT NR 5

Olümpiasümbolid: viis olümpiarõngast

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- kultuuride mitmekesisuse tundmaõppimine
- arutelu reisimise ja uute kohtade küllastamise teemal

Tegevuse taust:

Lugege õpilastega leheküljel 18 olevat lõiku pealkirjaga „Olümpiamängude pagulasmaeskond“ ja rääkige olümpialipu tähtsusest selles loos. Arutage selle teekonna eri tahke.

- Teemaga seotud õppeained matemaatika, geomeetria, geograafia, kunst, käsitöö
- Soovitatavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused koostöö, loovus
- Soovitatavad vahendid paber, pliats, kompass, joonlaud, käärid, värvid

Tegevus

Pärast olümpiarõngaste teema tutvustamist otsivad õpilased kaardil üles viis kontinenti, et seostada neid olümpiarõngaste värvidega. Tutvustatakse geograafiat ja sellest tulenevaid seoseid, mis innustavad õpilasi arutelus osalema (nt jutustatakse olnud või unistuste reisidest).

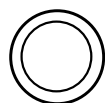
Ja nüüd tegevuste juurde!

Juhised:

1. andke igale õpilasele ülesanne
2. mõned õpilased joonistavad viis rõngast, lähtudes järgmistest mõõtudest:

- välisläbimõõt cm.7
- siseläbimõõt cm.5

3. mõned õpilased värvivad viis rõngast, kasutades olümpiavärve, ja lõikavad need välja
4. mõned õpilased lõikavad välja ja värvivad ära viis kontinenti
5. ... ja nüüd mängima!

TEGEVUSLEHT NR 5

ÕPPEMÄNG

Viie rõnga teatejooks

Jagage õpilased kahte võrdsesse meeskonda ja pange nad seisma kahte ritta. Asetage kummagi korvi sisse viis välja lõigatud ja värvitud rõngast. Kasutage mängus viit värvimata kontinenti.

Asetage kaks korvi kahe rea ette, umbes 50 meetri kaugusele.

Mäng seisneb rõngaste ja mandrite kogumises ning nende seostamises õige värviga (Euroopa - roheline rõngas, Ameerika - punane rõngas jne).

Kui kõlab vile, jooksevad mõlema rea esimesed mängijad korvi juurde, et võtta sealt üks ülesanne (AINULT ÜKS!). Mängijad jooksevad tagasi ja teevad plaksu järgmistele meeskonnakaaslastele, kes toovad järgmised ülesanded. Kõik kordub, kuni korvid on tühjad.

Kui kõik ülesanded on ära toodud, asetavad õpilased need tasapinnale ja sobitavad olümpiarõngaste värve mandritega.

Meeskond, kes lahendab ülesande kõige kiiremini, võidab.

- Arendatavad oskused:
liikumise- ja reageerimiskiirus, jagamine, tagasiside andmine
- Soovitavad vahendid
kaks korvi, dressid ja spordijalanõud, vile.
- Soovitavad ruumid/alad
võimla, jooksustaadion, umbes 50-meetrine rada

Kuna tegemist on lihtsa mandrite ja värvide assotsiatsiooniga, muudab mängu kaasahaaravamaks vähendatud jooksudistants, et suurendada mängu kiirust ja kaasata oma järjekorda ootavaid õpilasi.

TEGEVUSLEHT NR 5

Olümpiasümbolid: logod ja maskotid

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Miks on olümpiamängudel iga kord oma logo?
2. Mida peaks logoga väljendama?
3. Mis on maskoti ülesanne?

Lugemine:

OLÜMPIAMÄNGUDE LOGOD ...

Olümpiamängude logo valivad tavaliselt kohalikud korralduskomiteed, et tunnustada peetavate olümpiamängude erilisust: esimene logo valmis 1924. aastal Pariisis VIII olümpiamängude jaoks.

Logol ühendatakse tavaliselt viis ringi elementidega, mis iseloomustavad korraldavat linna või riiki. Olümpiamängudele on loodud lugematu hulk logosid, lisaks on loodud tali- ja paraolümpiamängude logosid. Kõik nad kõnelevad spordi kaudu tuntavast rahvastevahelisest vendlusest.

Vaatame mõnda neist üheskoos ... Alustame viimastest olümpiamängudest. 2020. aasta Tokyo olümpiamängude logo, mille kujundas Asao Tokolo, kujutab endast ruudumustrit, mis koosneb ringi sisse paigutatud eri suuruse ja kujuga riskülikutest.

See kujutab endast eri riike, kultuure ja mõtteviise, mis kõik on oma mitmekesisuses ühendatud. 2016. aasta olümpiamängude logo on inspireeritud Rio de Janeirot ümbritsevate mägede kujust, mida on kujutatud logol kolme stiliseeritud, käest kinni hoidva inimfiguuri abil, andes edasi ühtsuse ja liikumise tunnet ning viidates lõpmatuse sümbolile.

Figuuride värvid on roheline, et kujutada maad, sinine, et kujutada vett, ja oranž, et kujutada Rio elanike soojust

Kõik logod leiata sellelt lingilt
<https://olympics.com/en/olympic-games>

...lihtsalt klõpsake sind huvitaval logol...

<https://olympics.com/en/olympic-games/olympic-mascots>

1972. aasta Münchени logo on veel üks näide, mille puhul loobuti klassikalisest sümboolikast ning kasutati originaalsemat ja uuenduslikumat lähenemisviisi, kuid see polnud siiski nii õnnestunud. Selle kavandiga järgiti modernistlikku stiili, millega Saksamaa püüdis pärast Teist maailmasõda oma kuvandit uuendada.

Pole juhus, et selle lõi saksa disainer Otl Aicher, kes oli teadaolevalt natsirežiimi vastane ja keda sõja ajal deserteerimise eest taga otsiti. Logo kujutab endast spiraalikujulist päikest ja esimest korda olümpiamängudel oli sellega loodud visuaalse identiteedi kuvand, mida hakati edaspidi kasutama kõigil olümpiamängudel.

Aicher on ka heaks kiitnud olümpiaspordialade tähistamiseks kasutatavad piktogrammide, mis on tänini kasutusel. Asjatundjatele ja kolleksionääridele on 1972. aasta Münchени olümpiamängudeks loodud visuaalne kujundus tänapäevani Euroopa graafika ajaloos äärmiselt tähtis. Teatud mõttes ennustasid Münchени 1972. aasta uuenduslikku visiooni 1964. aasta Tokyo ja 1968. aasta México olümpiamängudeks kavandatud logo. See oli Jaapani olümpiamängude logo, mis sillutas teed nüüdisaegsemale ja tagasihoidlikumale olümpiamängude kuvandile. Tokyo 1964. aasta logol on olümpiarõngad asetatud Jaapani riigilipu tõusvat päikest kujutava embleemi alla.

Olümpiasümbolid: logod ja maskotid

Neli aastat hiljem, 1968. aasta México olümpiamängudel loodi tõenäoliselt kõige tuntum ja levinum logo olümpiamängude ajaloos.

Arhitekt Pedro Ramirez Vazquezi ja teiste mehhiko tarbegrافیkutega loodud projekti idee oli esitada México tšnapäeva võtmes, säilitades viited riigi kultuuritraditsioonidele.

Seda tööd kirjeldades ütles Ramirez Vazquez järgmist: „Me kindlasti ei tahtnud teha midagi sellist, mis näeks välja nagu kaktuse all tukkuv mehhiklane, sombreero maas vedelemas.“

Ta sai inspiratsiooni iidsete põlisrahvaste keerukatest medaljonidest ja lõi kuulsa kolmejoonelise kirjatüübi, mis sisaldab olümpiarõngaid.

Ramirez Vazquez tutvustas ka eri spordialade piktogramme, mida Aicher täiustas, enne kui need lõplikult kasutusele võttis.

Eelmised olümpiamängud olid toimunud Itaalias, kuid seal loodi logo, mis järgis rohkem klassikalist sümboolikat.

Rooma 1960. aasta suvemängud tähistasid sümboolselt Itaalia sõjajärgse perioodi lõppu ja niinimetatud majandusimede algust.

Need olümpiamängud tähistasid uue ajastu algust ka sportlikus ja korralduslikus mõttes: esimest korda edastati rahvusvahelisi sündmusi televisioonis.

Logo valmistati aga klassikalises stiilis, kasutades üksnes rooma kultuuritraditsiooni elemente: seega polnud sellel midagi pistmist Saksamaa püüdlustega vabaneda oma lähiminevikust

Nüüd liigume sammu võrra edasi. Näiteks Londoni 2012. aasta logo tekitas eri arvamusi tänu oma vastuolulisusele, mis oligi olnud selle loojate eesmärk.

Nende soov oli teha ainulaadne kuvandit loov kujutis, mis kõnetaks eelkõige nooremat publikut. Tulemuseks oli justkui kõverpeeglisse koondunud arvud, mis moodustavad aastanumbri 2012, kus esilekerkivad profiilid annavad aimu liikumisest ja peidavad endas Londoni initsiaale. See logo tekitas kahtlemata erimeelsusi.

1996. aastal tähistati Atlanta suveolümpiamängudel nüüdisaegsete mängude alguse sajandat aastapäeva ning seetõttu pidid nad ühendama traditsiooni ja tänapäeva. Selles mõttes osutus logo üsna õnnestunuks: sellel on klassikalises stiilis käepidemega tõrvik, mis koosneb olümpiarõngastest ja arvust 100, ning moodsamat ja dünaamilisemat aega sümboliseerivad leegist lenduvad sädemed, mis sarnanevad Ameerika lipu tähtedega.

Ja nüüd läheme 2024. aasta Pariisi suveolümpiamängudele, mille logo tähistab stiiliuundust. Logo on leek, mis on asetatud olümpiamedalile ja milles tunneb eksimatult ära naise näo tänu huulte detailile. Prantsuse olümpiamängud toimuvad tegelikult soolise võrdõiguslikkuse lipu all, kuna viimase saja aasta jooksul on see esimene kord, kui osavõtivate sportlaste arv on võrdne: 5000 meest ja 5000 naist!

Sydney olümpiamängude logol on justkui pintsliga joonistatud inimkuju, mida tuntakse ka millenniumi sportlasena. Sydney 2000. aasta olümpia mängude logo kujunduses on kasutatud viit olümpiarõngast. Logol olev kujund koosneb Austraalia sümbolitest ja värvidest: bumerang ja Austraalia päikese tunnused mere ja kõrbe punaste värvidega meenutavad selle kontinendi ainulaadset maastikku

Olümpiasümbolid: logod ja maskotid

... JA OLÜMPIAMASKOTID

Olümpiamaskotid on olümpiamängude oluline osa alates 1968. aastast. Nende ülesanne on anda olümpiavaimule konkreetne kuju, levitada olümpiamängudega kaasnevaid väärtusi, tutvustada võõrustava linna ajalugu ja kultuuri ning luua üritusele pidulik õhkkond.

Olümpiamaskotid on looma- või inimesekujulised väljamõeldud tegelased, millega sümboliseeritakse olümpia- ja paraolümpiamänge võõrustava koha või riigi kultuuritavasid. Aastate jooksul on eri olümpiamaskotte kasutatud selleks, et tutvustada võõrustajariikide ja rahvaste kultuuri.

Esimene olümpiamaskott loodi 1968. aasta Grenoble'i taliolümpiamängudeks ja tema nimi oli Schuss: see oli Prantsusmaa lipuvärvides (sinine, punane, valge) väikese mehikese kujuline tegelane. Esimene ametlik suveolümpiamängude maskott, taksikoer Waldi loodi 1972. aasta Müncheni olümpiamängude jaoks.

Selle koeratõuga sümboliseeriti vastupidavust, sitkust ja osavust – omadusi, mida sportlastel vaja läheb. Lisaks sai Waldil näha kolme olümpiamängude värvi: sinine, kollane ja roheline. Sellest ajast on maskotid olnud olümpiamängudel olulised: nii võõrustavad linnad kui ka riigid kasutavad maskotte, et näidata oma eripärasid ja kultuuri ning seda, mille üle nad eriti uhkust tunnevad. 2016. aastal Brasiilias Rio de Janeiro olümpiamängudel võeti kasutusele Vinicius, kes esindas kõiki Brasiilia imetajaid. Maskoti loomist inspireeris Brasiilia liigirohke metsloomapere ja oma nime sai ta luuletaja Vinicius de Moraes järgi, kes on ka 1962. aastal loodud bossanoova laulu „The Girl from Ipanema“ autor.

2012. aasta Londoni suveolümpiamängudel oli maskotiks Wenlock: särava terasnaha, ühe silma (kaamera) ja Londoni taksosid sümboliseeriva kollase peaga. Wenlocki nimi pärineb Shropshire'is asuvast Much Wenlocki külast, mida olümpiamängude eestvedajad pidasid kohaks, kus 1850. aastal algas tööstusrevolutsioon. 2008. aasta Pekingi olümpiamängudel võeti kasutusele eri maskotid: eriliste omadustega nukud, nagu kala Beibei, hiidpanda Jingjing, olümpiatuli Huanhuan, tiibeti antiloop Yingying ja pääsuke Nini. Kui olümpiatuli Huanhuan välja arvata, on teised neli Hiinas palavalt armastatud loomad, kes esindavad vett, metsa, maad ja taevast. Kui hiinakeelseid nimesid järjestikku lugeda, siis saame tervituse „Tere tulemast Pekingisse“. Maskotid on kõik eri värvi, millest igaüks esindab ühte viiest olümpiarõngast. Ja milline maskott oli viimastel olümpiamängudel? Tokyo 2020. aasta olümpiamaskoti nimeks sai Miraitowa, mis tuleneb jaapani sõnadest „mirai“ (tulevik) ja „towa“ (igavik). See nimi valiti selleks, et edendada kogu maailma inimeste südames igikestvat tulevikulootust. Maskoti autor oli Ryo Taniguchi.

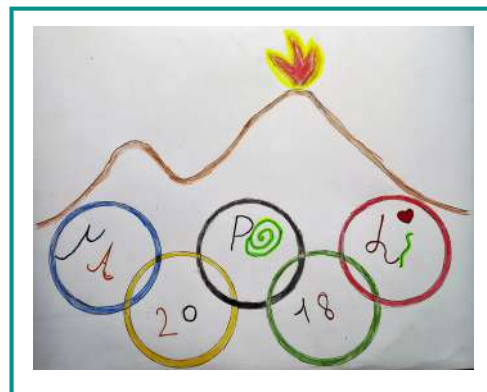
Kas sa tead, et ... ?

2017. aasta augustis laekus Tokyo 2020. aasta olümpiamängude korralduskomitee korraldatud ideekavandi konkursile, millest võtsid osa Jaapanis elavad täiskasvanud, 2042 võistlustööd. Paljudeks etappideks jaotatud valikumenetluse käigus vähendati võistlustööde arvu järk-järgult, et kuulutada 2017. aasta detsembris välja kolm finalist. Kolme finalist hulgast võitja valimine usaldati Jaapani algkooliõpilastele, iga klass andis ühe hääle. Hääletati 11. detsembrist 2017 kuni 22. veebruarini 2018 ja selles osales 205 755 klassi 16 769 koolist. 109 041 häälega võitis Ryo Taniguchi ideekavand.

Olümpiasümbolid: logod ja maskotid

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Milline on spordi mõju kultuurile?
2. Milline on kultuuri mõju spordile?
3. Kas riigi peamisi tunnusoone saab väljendada lihtsa logoga?
4. Kui sa oleksid disainer, siis kas sinu logo oleks inspireeritud minevikust, olevikust või tulevikust? Miks?

Milline on hea
olümpialogo?

Olümpiamängudega seonduvad
haridusteemad

C. enda ja teiste austamine

E. harmooniline ja tasakaalustatud elu -
keha, tahe ja meel

Õpitulemused

eri kultuuridega tutvumine; oma kultuuri
põhiaspektide tundmaõppimine

Soovitavad õpetamisstrateegiad
ja õpioskused

mõistete kaardistamine, suhtlemisoskus,
loovus, mosaiikõpe, koostöö, mõtlemisoskuse
arendamine

Logot ei tohiks hinnata ainult selle lihtsa graafilise kujunduse seisukohast, vaid lähtudes ürituse üldkuvandist, ja arvestama peaaegu ka logo mitmekülgset kasutusvõimalust.

Põhiomadused:

- **Tehnika**

Esimene kriteerium, mida tuleb arvesse võtta, on kindlasti tehniline ja vormiline korrektsus: kompositsioon, eri elementide jaotus, kirjastiilide ja suuruse kasutamine.

- **Ehtsus ja samasus**

Olümpiamänge ei erista üksteisest mitte ainult ajajärk, mil nad toimusid, vaid eelkõige see, milline oli neid võõrustav koht või linn. Seepärast peaks logo kirjeldama olümpiamängude toimumiskohta, selle kultuuri ja eripära.

- **Väärtused**

Olümpiamängud ei ole mitte ainult suursündmus, vaid ka kultuuripärand, milles koonduvad üldlevinud väärtused.

Lojaalsus, vendlus, külalislahkus, armastus spordi vastu ja tahe ületada oma võimalusi on mõisted, mis on osa olümpiamängude olemusest ning mida üks tõhus logo peab edasi andma

TEGEVUSLEHT NR 6

Olümpiasümbolid: logod ja maskotid

Olümpiamängudega seonduvad
haridusteemad

C. enda ja teiste austamine
E. harmooniline ja tasakaalustatud elu -
keha, tahe ja meel

Tegevuse taust:

Lugege leheküljel ... olevat lõiku pealkirjaga „Milline on hea olümpialogo?” ja rääkige õpilastega, millised on kõige tähtsamad omadused, mida tuleb olümpialogo loomisel arvesse võtta. Arutage kultuuri mõiste ja selle üle, kuidas see võiks riigiti erineda.

- Teemaga seotud õppeained
ajalugu, geomeetria, geograafia, kunst,
avalik esinemine, käsitöö
- Soovitavad õpetamisstrateegiad
ja õpioskused
koostöö, loovus, mõtlemisoskus
- Soovitavad vahendid
paber, pliiats, kompass, joonlaud,
käärid, värvid

Tegevus

Pärast teema tutvustamist kaasab õpetaja õpilased rollimängu: nad on oma linnas toimuvate järgmiste olümpiamängude korralduskomitee liikmed.

Seejärel palutakse õpilastel rääkida oma elukohast, selle kaunitest kohtadest ja erilistest kultuuriaspektidest.

Komitee ülesannete hulka kuulub ka logo ja maskoti loomine: õpilased uurivad eelmiste olümpiamängude logosid ja maskotte, et saada inspiratsiooni ning mõista, kui palju need seostuvad mängude toimumiskohaga (sh riigi keele ehituse eripäraga, kultuuriliste iseärasustega, värvi- ja muude asjade omapäraga jne).

Õpetaja jagab õpilased kolme rühma:

1. rühm vastutab logo loomise eest;
2. rühm vastutab maskoti loomise eest;
3. rühm esitleb vastuvõtvat linna. Igal rühmal on kindel aeg, mille jooksul oma töö lõpetada. Selle määrab õpetaja. Lõpuks näidatakse tööd teistele ja räägitakse sellest kogu klassiga

TEGEVUSLEHT NR 6

ÕPPEMÄNG

Sobita linnad

Mängu eesmärk on leida linnade nimed, kus olümpiamängud toimusid, ja sobitada linnadega logod.

Õpilased jagatakse kahe või kolme meeskonna vahel ja iga meeskond seisab eraldi reas.

Umbes 50 meetri kaugusel meeskondadest on iga meeskonna jaoks korv, kuhu pannakse võõrustajariikide nimed (iga meeskonna puhul on nimed eri värvi). Logodega stend riputatakse lähedalasuvale seinale.

Mäng algab, kui õpetaja nimetab esimese linna (nt Pariis 2024).

Samal ajal jookseb igast võistkonnast võistleja, kes on järjekorras esimene, et panna oma korvi nimetatud linna nimi. Võistlejad naasevad oma rühma juurde, et teistega arutada ja otsustada, millise logoga nimetatud linna sobitada.

Kui otsus on tehtud, jookseb võistleja stendi juurde ja paneb linna nime valitud logole. Kui esimesena stendi juurde jõudnud mängija vastab õigesti, võidab meeskond punkti ja logo kleebitakse stendile. Kui see ebaõnnestub, pannakse logod tagasi selleks mõeldud korvidesse ja mäng läheb edasi järgmise reas oleva mängijaga.

Mäng lõpeb, kui kõik linnade nimed on sobitatud neile vastavate logodega.

Võidab meeskond, kes on linnu ja logosid kõige rohkem õigesti sobitanud (linnanimedele eri värvid aitavad loendada)

Soovitav on
maksimaalselt üheksa
liiget meeskonna
kohta.
Et vältida põnevil
õpilaste kokkupõrkeid
võistlusel, on parem
kaaluda iga rühma
jaoks ühte stendi.

- Arendatavad oskused
liikumis- ja reageerimiskiirus, jagamine, oma tegevuse ja kogemuste analüüs
- Soovitavad vahendid
2-3 korvi, liim, teip, spordidress ja -jalanõud
- Soovitav ruum
võimla, jooksustaadion, umbes 50-meetrine rada

TEGEVUSLEHT NR 6

TEGEVUSLEHT NR 6

RIO 2016	TOKYO 2020	MÜNCHEN 1972
TOKYO 1964	ROOMA 1960	LONDON 2012
ATLANTA 1996	ATEENA 2004	PARIIS 2024

RIO 2016	TOKYO 2020	MÜNCHEN 1972
TOKYO 1964	ROOMA 1960	LONDON 2012
ATLANTA 1996	ATEENA 2004	PARIIS 2024

RIO 2016	TOKYO 2020	MÜNCHEN 1972
TOKYO 1964	ROOMA 1960	LONDON 2012
ATLANTA 1996	ATEENA 2004	PARIIS 2024

Olümpiadeviis „Citius, Altius, Fortius“

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Miks loodi olümpiamoto?
2. Kas sa tead, mida see tähendab?
3. Mis sõnumit soovitakse motoga edastada?

Lugemine:

OLÜMPIAMÄNGUDE DEVIIS

Esimene olümpiadeviis koosneb kolmest ladinakeelsest sõnast:

„**Citius - Altius - Fortius**“.

Need sõnad tähendavad järgmist: **kiiremini - kõrgemale - tugevamini**.

Esimene olümpiadeviis võeti kasutusele koos olümpialiikumise algatamisega 1894. aastal selle rajaja Pierre de Coubertini õhutusel, kes soovis loosungit, mis väljendaks tipptaset ja täiuslikkust spordis.

Need kolm sõna olid mõeldud selleks, et julgustada sportlasi andma võistlustel endast parimat. Pierre de Coubertin pakkus deviisi, mille ta oli laenanud oma sõbralt Henri Didonilt, dominikaani preestrilt, kes õpetas Pariisi lähistel koolis sportimist.

Olümpiadeviisi võib võrrelda olümpiaprintsiibiga, mis ütleb järgmist: „Oluline ei ole elus mitte võit, vaid võistlus; oluline ei ole see, et võitsid, vaid see, et võistlesid hästi.“

Olümpiaprintsiibiks saadi inspiratsiooni Pennsylvania piiskopi Ethelbert Talboti jutlusest 1908. aastal Londoni mängude ajal.

Olümpiadeviis ja -printsip kehastavad koos ideaali, millesse Coubertin uskus: endast parima andmine ja püüdlemine oma tipptaseme poole on eesmärgid, mis õigustavad ennast. Ja kus veel saaks seda paremini teha, kui mitte spordi harrastamise ja olümpiamängudel osalemise kaudu? See on tähtis elutarkus, mis kehtib ka tänapäeval ja mitte ainult sportlaste, vaid kõigi kohta

“

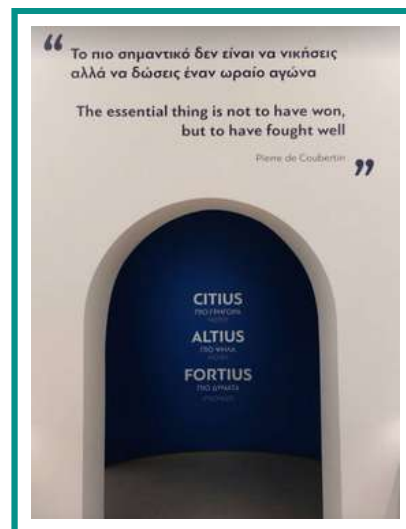
Alati on mingi kriitiline punkt, kus jääb hätta. Siis toetun sellele, mida olen rajal õppinud: Kui teed kõvasti tööd, õnnestub kõik

”

LOLO JONES

Ameerika tõkkejooksja ja bobikelgutaja

20. juulil 2021 kiitis Rahvusvaheline Olümpiakomitee oma istungjärgul heaks olümpiadeviisi muudatuse, milles tunnustatakse spordi ühendavat jõudu ja ühtekuuluvustunde tähtsust. Muudatuses lisati sõna „ühte-“ pärast mõttekriipsu sõnade „kiiremini, kõrgemale, tugevamini“ lõpus. Uus olümpiadeviis on nüüd ladina keeles „Citius, Altius, Fortius - Communiter“ ja inglise keeles „Faster, Higher, Stronger - Together“. Esimese olümpiadeviisi sõnastas dominiiklasest preester Henri Didon esimest korda 1881. aastal toimunud kooli spordivõistluste avatseremoonial. Pierre de Coubertin, kes sel päeval samuti kohal oli, võttis selle 1894. aastal, kui ta algatas olümpialiikumise, olümpiadeviisiks. See ei väljenda ainult olümpialiikumise sportlikke ja tehnilisi püüdlusi, vaid väärtustab ka selle liikumise moraalset ja hariduslikku aspekti

Olümpiadeviis „Citius, Altius, Fortius“

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

- 1.Kas olümpiamängude deviisi muutmine 2021. aastal oli õige tegu? Miks?
- 2.Millised kolm sõna valiksid sina olümpiamängude deviisiks?
- 3.Miks valiksid just need sõnad?

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

D.harmoniline ja tasakaalustatud elu - keha, tahe ja meel

E.endast parima andmine, et saavutada tiptase

Õpitulemused

sõnade tähtsuse mõistmine; arutlemine selle üle, kuidas võivad asjad elus muutuda; mõtisklemine spordi ja ühtekuuluvustunde seose üle

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

küsitlus, arutlusring; kirjandusring; ümarlaud

Luule ja olümpiamängud

Kas teadsid, et luule ja olümpiamängude vahel on ammine seos?

Üle 2500 aasta tagasi kirjutas Pindaros luuletusi antiikolümpiamängudel võitnud sportlastele. Ta kirjutas esimese olümpiaoodi, et tähistada Sürakuusa valitseja Hieroni võidusõiduhobuse Pherenikose võitu.

Pindarose olümpiaoodid on siiani säilinud - neid saab lugeda veebis kreeka keeles ja ingliskeelsetes tõlgetes.

2004. aasta Ateena olümpiamängudel graveeriti kõigile medalitele Pindarose 8. oodi algussõnad, mis ta oli loonud olümpiavõitjate auks: „**Mother of golden-crowned contests, Olympia, queen of truth!**“ („Kuldkrooniga võistluste ema, olümpia, tõekuninganna!“).

TEGEVUSLEHT NR 7

Olümpiadeviis „Citius, Altius, Fortius“

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- pingutusrõõmu harjutamine
- harmooniline ja tasakaalustatud elu – keha, tahe ja meel

Olümpiajooks

Seistes ja võistluse algust oodates muutun üsna närviliseks. Kas võidan?

Ootan madalstardis püstolipauku! Ja see kõlabki! Hakkame jooksma.

Mu süda taob, tahab rinnust välja hüpata. Edasi, jalad, jookske!

Tahan olla esimene.

Viimane pingutus, kohe on joon! Kas olen esimene, viimane – mitmes ma olen?

Mis mu aeg on?

Seisan poodiumil, uhke ja julge. Mul on medal! Olümpiakuld!

- Teemaga seotud õppeained ajalugu, geograafia, kunst, avalik esinemine,
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused koostöö, loovus, mõtlemisoskus
- Soovitavad vahendid paber, töölehed, pliatsid, sõnastik, värvid, stend

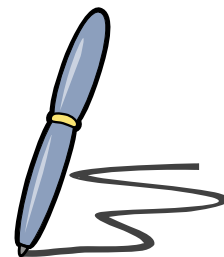
Victoria Scale-Constantinou

Olümpiamängude luuletus!

Moodustatakse väikesed õpilasarühmad, kes peavad kirjutama nelja salmiga luuletuse.

Nad panevad oma luuletusele ka pealkirja.

1. salm: põhiteema on „**Kiiremini**“;
2. salm: põhiteema on „**Kõrgemale**“;
3. salm: põhiteema on „**Tugevamini**“;
4. salm: põhiteema on „**Üheskoos**“.

Kui luuletus on valmis, esitavad õpilased selle oma klassikaaslastele. Õpilased avaldavad ka arvamust teiste kirjutatud luuletuste kohta.

TEGEVUSLEHT NR 7

ÕPPEMÄNG

Nüüd ... mängime!

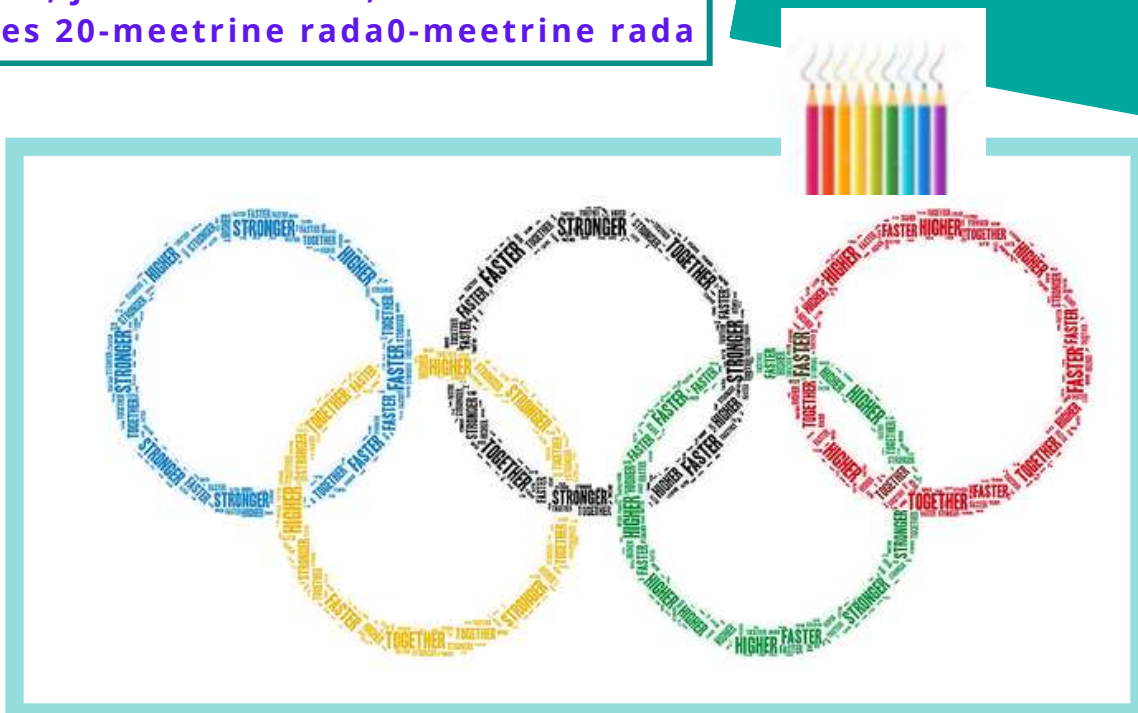
Õpilased jagunevad kahte või kolme meeskonda ja nad seatakse võrdsetesse ridadesse.

Nad peavad tutvustama oma olümpiadeviisi, joonistades/kirjutades selle oma meeskonna tahvlile, mis on paigutatud neist umbes **20 meetri** kaugusele. Õpetaja vile peale läheb iga rea esimene osaleja oma meeskonna tahvli juurde joonistama.

Igal osalejalt on ainult üks minut joonistamiseks, siis õpetaja vilistab ja iga rea järgmised osalejad jooksevad tahvli juurde, et jätkata eelmise mängija joonistust. Mäng on läbi, kui üks mees kondadest on oma deviisi valmis saanud. Deviisi peab olema korralikult lõpetatu

- Arendatavad oskused
liikumise- ja reageerimiskiirus, jagamine, tagasiside andmine
- Soovitatavad vahendid
kaks või kolm tahvlit, markerid, spordidressid ja -jalanõud, vile
- Soovitatavad ruumid/alad
võimla, jooksustaadion, umbes 20-meetrine rada 0-meetrine rada

Vähene aeg ja lühike distants kiirendavad mängu ja panevad oma järjekorda ootavad õpilased rohkem kaasa lööma.

Olümpiavanne

Olümpiavanne:

1. Mis sa arvad, kas olümpiavande andmine avatseremoonial on oluline või mitte?

2. Mida sa tead olümpiavande kohta? Nimeta mõned märksõnad, vande andjad.

3. Kas olümpiavanne peaks aja jooksul muutuma või jääma samaks? Miks?

Lugemine:

OLÜMPIAVANNE

Sportlased pidid reegleid järgima: petmine ja korruptsioon olid keelatud. Mängude esimesel päeval vandusid sportlased pühalikult Olümpia linnanõukogu majas Zeusi kui vande kaitsja kuhu ees, et nad peavad reeglitest kinni. Sama vande andsid ka nende isad, vennad ja treenerid. Vahekohtunikud ja kohtunikud (hellanodikai) jälgisid võistlejaid tähelepanelikult. Kui nad rikkusid reegleid, siis solvasid nad Zeusi. Mängudel petmise eest karistati võistlejaid kehaliselt, korruptsiooni eest määratitrahv. Kohtunikud (hellanodikai) andsid ka vandetootuse, millega nad lubasid teha õiglaseid otsuseid ja mitte võtta altkäemaksu. Noorsportlaste jagamine vanuserühmadesse või otsustamine, kas keegi ikka tõepoolest oli Kreeka kodanik, oli delikaatne küsimus, kuna kreeklased puudusid sünnitunnistused. Raskeks kujunes ka otsuste tegemine pankraationi (segu rusikavõitlusest ja maadlusest) ajal või sellise võitluse tulemuse kohta, kus jooksjad läbisid finišijoone peaaegu ühel ajal. Võib arvata, et sellistel juhtudel vaidlustasid kohtunike (hellanodikai) otsuse inimesed, kes püüdsid otsust enda kasuks pöörata.

<https://www.olympic-museum.de/oath/theoath.htm>

Antiikolümpiavande täpsed sõnad pole säilinud.

Nüüdisaegsete olümpiamängude jaoks kirjutati uus vanne, mis anti esimest korda 1920. aastal

Olümpiavande puhul palun vaid üht: sportlikku lojaalsust.

PIERRE DE COUBERTIN

Nüüdisaegsete olümpiamängude jaoks kirjutati uus vanne, mis anti esimest korda 1920. aastal Antwerpenis peetud mängudel. Vande annavad üks sportlane ja üks korraldava riigi kohtunike kogu liige kõigi sportlaste ja kohtunike nimel.

Olümpiavande andis esimest korda Belgia sportlane Victor Boin 1920. aastal Antwerpeni olümpiamängude avatseremoonial.

Varem andsid sportlased, kohtunikud ja treenerid eraldi vande, kuid 2018. aasta olümpiamängudeks ühendati need kolm vannet üheks. Tokyo mängude jaoks uuendati vannet, et lisada sinna sõnad võrdsuse ja diskrimineerimisvastase võitluse kohta.

Sportlane annab järgmise vande:

„Me töötame, et neist olümpiamängudest osa võttes austame ja täidame reegleid, mille järgi neid peetakse, ning võistleme tõeliselt sportlikus, meeskondlikus ja võrdõiguslikkuse vaimus.

Tunneme ühtekuuluvust ja pühendumist spordile ilma dopinguga, petmise ja diskrimineerimiseta. Teeme seda oma meeskondade auks, olümpialikkuse aluspõhimõtete austamiseks ja selleks, et muuta spordi kaudu maailma paremaks.“

Olümpiavanne

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

- 1.Mis sa arvad, kas on tähtis, et sportlane annab olümpiavande?
- 2.Kas sul on raske vandest kinni pidada? Miks?
- 3.Mida tähendab „muuta maailma paremaks kohaks spordi abil“?

Tegevusleht nr 8

**Tamberi ja Barshim,
sõprus on kuld**

**Olümpiamängudega seonduvad
haridusteemad**

- A. enda ja teiste austamine
- B. ausalt mängima õppimine

Õpitulemused

- sõnade väärtuse ja kaalu tundmaõppimine;
- reeglite järgimise tähtsuse hindamine

**Soovitavad õpetamisstrateegiad
ja õpioskused**

- küsitlus, arutlusring, ümarlaud

Tokyo 2020

Mitte kunagi pole olümpiamängude kõrgushüppefinaal lõppenud täiesti võrdse tulemusega. „Sel juhul on võimalus jätkata võistlust lisavoorus n-ö finaaltourniiris,“ ütles kohtunik. „Kas saaksime mõlemad kuldmedali?“ küsis Mutaz, katkestades pausi. „See on võimalik, kõik sõltub teist,“ koge les kohtunik, lõpetamata oma lauset.

Tamberile ja Barshimile piisas pilgust. „Loomulikult ei saa selliseid asju planeerida; me andsime endast kõik – see oli hullumeelne katsumus, kõigi aegade parim,“ ütles katarlane. „Kui me saavutasime võrdse tulemuse, tehes ühepalju vigu, siis väsinuna üksteisele silma vaadates teadsime, et kõik on hästi. Muud polnud ju vaja – miks oleksime pidanud jätkama?“

„Puhkesime nutma, sest mõistsime, et meie unistus on täitunud. Ja parim asi oli see, et tegime seda koos,“ lisas Tamberi. „Inimkond, liit, ühtekuuluvustunne.“ Sel hetkel, kui leppisime kokku, et astume mõlemad poodiumi ülaastmele, sai teatavaks meie sõnum. „See on midagi enam kui sport.“

TEGEVUSLEHT NR 8

Olümpiavanne

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- olümpiavaimu olemuse tundmaõppimine
- mõtisklemine reeglite tähtsuse üle spordis ja elus

Tegevuse taust:

Purustades maailmarekordeid, eriti ujumises, võitis Ida-Saksamaa 1960-ndatel, 70-ndatel ja 80-ndatel hulgaliselt olümpiamedaleid. Liigume 21. sajandisse, mil ligi 200 Ida-Saksamaa endist sportlast kaebasid Saksa ravimihiiglase Jenapharmi kohtusse, kuna see varustas neid kogu nende karjääri jooksul steroididega. Riiklikult rahastatud süsteemis anti sportlastele anaboolsteroidi Oral-Turinaboli, mis kasvatas lihaseid ning kiirendas taastumist, kuid põhjustas vähktõbe, südameprobleeme ja viljatust. Paljudel sportlastel polnud aimugi, mis toimub, sest öeldi, et treenerid annavad neile vitamiine. Alles pärast kommunismi lõppu ja Saksamaa taasühinemist tuli tõde ilmsiks.

- Teemaga seotud õppeained ajalugu, geograafia, bioloogia, toitumine, loodusteadus ja keemia
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused mõtlemisoskus, sokraatiline meetod, küsimused ja vastused
- Soovitavad vahendid tahvel, paber, pliiats

Tegevus

Juhised:

Spordi harrastamine aitab kujundada meie elustiili.

Tervise säilitamine ja parandamine, soov püsida vormis, võitlusvaim, tahe vaba aega veeta, kire ja lõbu on vaid mõned põhjused, mis panevad meid sportima. Sportimine väljendab väärtushinnanguid. Väärtused on laiemas mõttes väga sügavad ja tugevad tõekspidamised, mis juhivad meie tegevust, kuid mõjutavad ka meie sõprus- ja peresuhteid.

Tervisesport õpetab meile eluviisi, mis aitab meil areneda.

Pärast teema tutvustamist kutsuge õpilasi üheskoos mõtestama spordieetika hartat, mis rajaneb põhimõtetel, mida arutatakse nendega enne tegevuse elluviimist.

Järgmiselt lehelt leiate mõned soovitused võimalike põhimõtete kohta.

TEGEVUSLEHT NR 8

ÕPPEMÄNG

Spordieetika harta kaheksa põhimõtet

1.käituda inimestega ühtemoodi, sõltumata nende rahvusest, vanusest, soost, seksuaaleelistustest, sotsiaalsest kuuluvusest, usulistest ja poliitilistest tõeks pidamistes.

2.tasakaalustada sporditegevus ja **sotsiaalne** elu, sobitades treeningud ja võist lused töö, õppimise ja **pereeluga**.

3.tugevdada individuaalset ja kollektiivset **vastutust**.

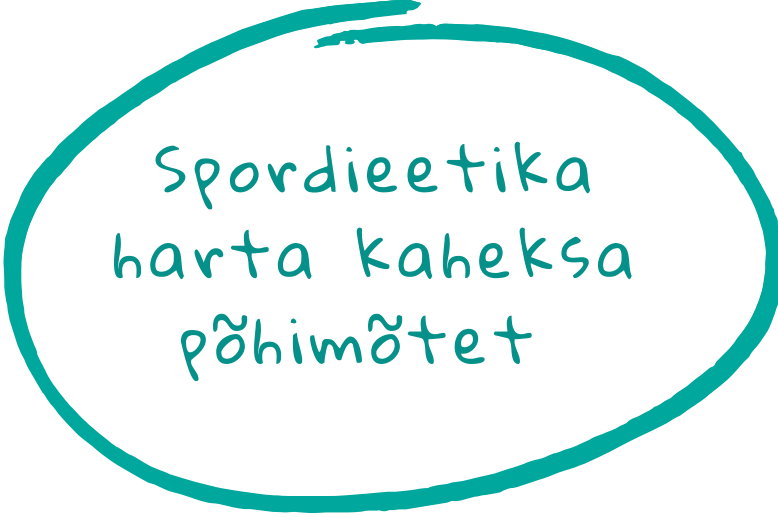
4.julgustada sportima hoolivalt ja liialdamata: spordieesmärkide täitmiseks ei tohi **kahjustada** sportlaste kehalist ega moraalselt terviklikkust.

5.kasvatada lojaalsust ja austust **keskkonna** vastu, pidades lugu nii teistest inimestest kui ka **loodusest**.

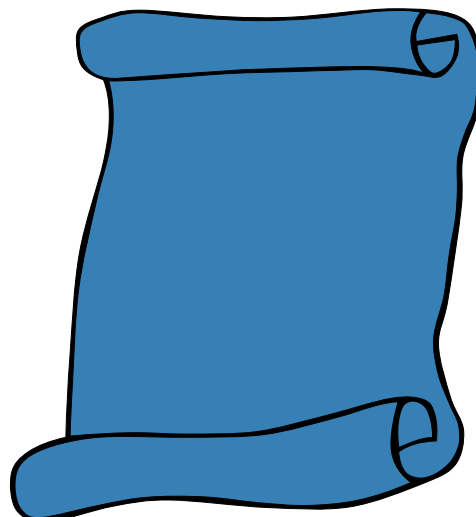
6.mõista hukka psühhofüüsiline **vägivald** ja ära kasutamine, teadvustades ja jälgides probleeme ning sekkudes nendesse **asjakohasel viisil**.

7.keelduda dopingust ja uimastitest, tutvudes selle teemaga põhjalikult ning sekkudes kõhklemata, kui märkad **keelatud** ainete tarbimist või levitamist.

8.võidelda **korruptsiooni** vastu ning tegutseda **läbipaistvalt** ja lojaalselt.

Spordieetika
harta kaheksa
põhimõtet

TEGEVUSLEHT NR 8

ÕPPEMÄNG

Spordieetika harta ringrada

Mängu jaoks võib kasutada eespool esitatud hartat või seda, mille õpilased tegid eelmi seks tegevuseks.

Harta kirjutatakse stendile ja kinnitatakse võimla seinale või õuealale, kus mäng toimub.

Mõned harta sõnad on peidus (ülaltoodud näites **sinised**).

Õpetaja valmistab ette ringraja (harjutuste punktid) spordivarustuse abil ja näitab õpi lastele, kuidas seda teha.

Ringraja lõpus on korv sõnasedelitega: need on sõnad, mis stendile riputatud hartas puuduvad. Õpilased paigutatakse ühte ritta.

Esimene õpilane läbib harjutuste ringraja: selle lõpus võtab ta korvist sõnasedeli ja jook seb stendi juurde.

Siin on tal kümme sekundit, et otsustada, kuhu sõna panna.

Kui ta arvab õigesti, kleebitakse paber stendile. Kui ei, siis pannakse see korvi tagasi.

Mäng jätkub seni, kuni kõik sõnad on stendile kleebitud.

- Arendatavad oskused:
liikumis- ja reageerimiskiirus, jagamine, tagasiside andmine
- Soovitavad vahendid
stend, pliiatsid, käärid, kõrged koonused, lamedad koonused, rõngad, redel jne sport equipment
- Soovitavad ruumid/alad
võimla või koolihoov

Parem on, kui "Eetikatabel" oleks saadaval koos kõigi sõnadega, sest see on mõnevõrra pikk ja keeruline tekst, mida tuleb mitu korda lugeda, eriti võistluse põnevuse ajal.

Olümpiamängude spordiprogramm

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas oskad nimetada kümme suveolümpiamängude spordia?
2. Kas oskad nimetada kümme taliolümpiamängude spordia?

Lugemine:

OLÜMPIAMÄNGUDE SPORDIALAD

Esimestel olümpiamängudel 1896. aastal võisteldi üheksal spordialal. Sellest ajast alates on lisatud (ja ka eemaldatud) palju spordialasid.

Aastast 1896 on suveolümpiamängude võistlusprogrammi jäänud ainult viis spordia: kergejõustik, jalgrattasport, vehklemine, võimlemine ja ujumine. 2012. aastal võisteldi 26 spordialal, 2016. aastal oli juba 28 spordia ja 2020. aastal 33 spordia. Järgmistel, 2024. aasta olümpiamängudel Pariisis peaks olema kavas 32 spordia koos breiktantsu debüüdiga, samas kui karate, pesa- ja pehmepall jäävad välja. Siin on näide olümpiamängude spordialade kohta. Kas soovid nende kohta rohkem teada? Siin on link <https://olympics.com/en/sports/>

3 x 3 KORVPALL

VIBULASKMINE
RIISTVÕIMLEMINE
KUJUNDUJUMINE

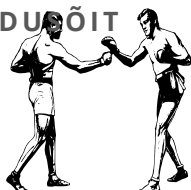

KERGEJÕUSTIK
SULGPALL
PESAPALL, PEHMEPALL

KORVPALL

RANNAVÕRK
BMX-TRIKIRATTA VIGURSÕIT
BMX-MAASTIKURATTA VÕIDUÕIT
POKS

TASAVEE
KANUU-/SÜSTASÕIT
KANUU-/SÜSTASLAALOM

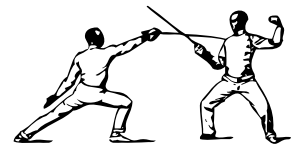
Peaasi et armastad oma spordia. Ära kunagi tee seda selleks, et kellelegi teisele meeldida. See on sinu otsustada.

PEGGY FLEMING

Olümpiakuld iluuisutamises

VETTEHÜPPED
RATSASPORT
VEHKLEMINE
JALGPALL
GOLF
KÄSIPALL

JÄÄHOKI
DŽUUDO
KARATE

MARATONUJUMINE
MOODNE
VIIEVÕISTLUS

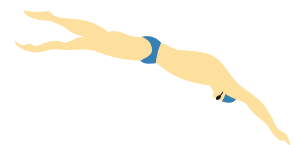

MÄGIJALGRATTASÕIT
ILUVÕIMLEMINE
MAANTEESÕIT
SÕUDMINE

RAGBI
PURJETAMINE
LASKESPORT
RULASÕIT
SPORTRONIMINE

SURFAMINE
UJUMINE
LAUATENNIS

TAEKWONDO
TENNIS
TREKISÕIT

TRIATLON
VÕRKPALL
VEEPALL

TÕSTMINE
TRAMPOLIINVÕIMLEMINE
MAADLUS

Olümpiamängude spordiprogramm

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

- 1.Kas on olemas spordiala, mida sa olümpiamängude programmi lisaksid?
- 2.Kas tead, mis vahe on võistlus- ja spordialal?
- 3.Millised peaksid olema kriteeriumid, kui soovitakse lisada uus spordiala olümpiaprogrammi?

Üks asi, mida me
Tokyo 2020-st mäletame

Olümpiamängudega seonduvad
haridusteemad

D.harmoniline ja tasakaalustatud elu -
keha, tahe ja meel

E.endast parima andmine, et saavutada
tiptase

Õpitulemused

harmonilise ja tasakaalustatud elu
väärtuse õppimine - keha, tahe ja meel
tiptaseme saavutamisel

Soovitavad õpetamisstrateegiad
ja õpioskused

koostöö, mõtlemisoskus, arutelu

Uued spordialad

Olümpiamängud muutuvad. Tokyo olümpiamängudel suurendati spordialade arvu, kusjuures viis spordiala valis vastuvõttev riik. See on eeskujuks ka järgnevatele olümpiamängudele. Arvatavasti mäletatakse neid olümpiamänge nii uuendusliku idee elluviimise kui ka debüüdi teinud spordialade tõttu. Sportronimine, rulasõit ja surfamine võeti üsna hästi vastu ning kõik need spordialad on uuesti kavas 2024. aastal Pariisis. Usume, et need kõik jäävad ka pärast neid mängu olümpiamängude kavva ja arvatavasti mäletame edaspidi, et need kolm liitusid üheskoos. Ülejäänud kaks on karate (mida me tõenäoliselt niipea ei näe) ja pesa-/pehmepall (mis ei naase Pariisis, kuid on tulevaste olümpiamängude peamine kandidaat). Uus spordiala Tokyos oli ka 3 x 3 korvpall, mis on tegelikult nüüd juba üks põhispordialasid ja mida Jaapani korralduskomitee ise ei valinud. Kui need neli spordiala jäävad mängudele pikaks ajaks, võivad nad kaotada oma eripära, sest neid mäletatakse programmiga liitunud plokina. Igatahes, kuna olümpiamängud püüavad areneda ja oma publikut suurendada, andsid Tokyo mängud meile kindlasti uusi alasid, mis elavdasid spordielu. Kui silmasime nii palju teismelisi rulapodiumil, tekkis meil üks küsimus: kas näeme edaspidi veelgi nooremaid teismelisi või kohtame seda põlvkonda ka Brisbane'i 2032. aasta olümpiamängudel võistlemas?

TEGEVUSLEHT NR 9

Olümpiamängude spordiprogramm

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- vähem populaarsete spordialade tundmaõppimine
- traditsioon ja tänapäev: uurime, kuidas võivad asjad muutuda

Tegevuse taust:

Lugege leheküljel ... olevat lõiku pealkirjaga „Üks asi, mida me Tokyo 2020-st mäletame“ ning rääkige oma õpilastega traditsioonidest ja uuendustest. Arutlege õpilastega võimaluse üle tuua olümpiamängudele uusi spordialasid ja/või jätta mõned neist välja

- Teemaga seotud õppeained
avalik esinemine, traditsioonid, uuendused
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused
koostöö, suhtlemine ja meeskonnatöö
- Soovitavad vahendid
papp, markerid, printer

Tegevus

Juhendaja tutvustab harjutust. Osalejad teevad kaardid, mille ühel küljel on spordiala logo ja teisel küljel selle ala kirjeldus. Pärast teema tutvustamist jagab juhendaja osalejad rühmadesse.

Iga rühm teeb viis kaarti, kasutades selleks printerit või oma joonistusoskust.

Igal rühmal on kindel aeg ülesande täitmiseks. Aja määrab juhendaja.

Lõpuks räägivad õpilased oma ülesandest ja selle täitmiseks tehtud tööst.

Juhised:

/logode trükkimise/joonistamise aeg - 30 minutit;
esitluse/kogemuse jagamise aeg - 20 minutit.

TEGEVUSLEHT NR 9

ÕPPEMÄNG

Räägi ja jookse!

Kõik õpilased kogunevad koolihoovis ühte ringi. Igal osalejal on kaart, millel on selle spordiala nimi, mille logo ta joonistas.

Juhendaja viib palli ringi keskele ja ütleb ühe olümpiaspordiala, näiteks „jalgpall“.

Seejärel viskab ta palli kolme meetri kõrgusele. Osaleja, kellel on kaart nimega „jalgpall“, peab püüdma palli kinni.

Kui tal õnnestub pall kinni püüda, jääb ta mängu (muidu langeb mängust välja), läheb ringi keskele ja ütleb järgmise spordiala.

Mäng jätkub, kuni kõik osalejad on mängust väljas ja ainult võitja on jäänud mängu.

- Arendatavad oskused
tähelepanu, jooksmine, palli püüdmine
- Soovitatavad vahendid
spordiriided ja -jalanõud
- Soovitatavad ruumid/alad
koolihoov

Linnad, mis on korraldanud olümpiamänge

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas oskad nimetada kümme linna, kus on toimunud suveolümpiamängu?
2. Kas oskad nimetada kümme linna, kus on toimunud taliolümpiamängu?
3. Kas oskad nimetada kümme linna, kus on toimunud paraolümpiamängu?

Lugemine:

OLÜMPIAMÄNGUDE LINNAD

Esimesed nüüdisaegsed olümpiamängud toimusid 1896. aastal Kreekas Ateenas ning esimesed talimängud 1924. aastal Prantsusmaal Chamonix's. Alates 1994. aastast vahelduvad suve- ja taliolümpiamängud iga kahe aasta tagant nelja-aastase olümpiaadi jooksul. Iga olümpiamängude võõrustaja on erinev. Paraolümpiamänge (suve- ja taliparaolümpiamängud) peetakse alates 1988. aastast (esimesed toimusid Soulis Lõuna-Koreas) ning need korraldataks peaaegu kohe pärast sama aasta olümpiamänge.

EELISED

1. Olümpiamängud elavdavad turismi, mis võib edendada kohalikku majandust.

Üle 56% väliskülalistest 2016. aasta Brasiilia olümpiamängudel olid selles riigis esimest korda ja Brasiilia püstitas 6,6 miljoni välisturistiga turismirekordi. Pärast 2012. aasta Londoni suveolümpiamänge saabus Inglismaale 2013. aasta juunis peaaegu kaks külastajat sekundis

2. Olümpiamängud suurendavad võõrustajariigi rahvusvahelist kaubavahetust ja.

Vastuvõtvaid riike kutsutakse tavaliselt mainekatesse ülemaailmsetesse majandusorganisatsioonidesse.

3. Olümpiamängud tekitavad rahvuslikku uhkust.

Ülemaailmse küsitluse kohaselt väitis enamik inimesi 18 riigis 21-st, et nende riikide osavõtt olümpiamängudest on „oluline, sest see suurendab rahvuslikku uhkust“.

Olümpiamängudega tähistatakse iga nelja aasta järel inimkonna kevadet.

PIERRE DE COUBERTIN

Vastuvõtu- ja korralduskohustusi täidab korraldav linn. Kuid jätkusuutlikkuse huvides ja selleks, et kasutada ära olemasolevaid või ajutisi toimumiskohti ja taristut, võib osa võõrustamisülesandeid täita väljaspool piirkonda või isegi riiki. Kui võõrustaja on valitud, kulub olümpiamängude ettevalmistamiseks mitu aastat. Kas tahate teada, mis linnades on toimunud olümpiamängud? Siin on link!

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Olympic_Games_host_cities

OLÜMPIAMÄNGUDE KORRALDAMINE

PUUDUSED

1. Olümpiamängud on võõrustajalinnadele majanduslikult koormavad

Alates 1960. aastast pole olnud olümpiamänge, kus korraldajad oleksid eelarvega välja tulnud. Iga võõrustav linn vastutab lisaks oma esialgsele eelarvele kulude ületamise eest.

2. Olümpiamängude tõttu peavad linnad ehitama kalli taristu ja hooned, mida hiljem enam ei kasutata.

Vastuvõtvaid riike kutsutakse tavaliselt mainekatesse ülemaailmsetesse majandusorganisatsioonidesse.

3. Olümpiamängude tõttu asustatakse ümber ja koormatakse võõrustajalinna ja -riigi elanikke.

Kui 2016. aastal Rio de Janeiro olümpiamängudeks staadioni ehitati, siis lammutati selle lähedal elavate kodanike kodud. Kodanike sunniviisiline äraviimine põhjustas politsei ja elanike vahel verise kokkupõrke, mille käigus väidetavalt kasutati kummikuule ja uimastusgranaate.

Linnad, mis on korraldanud olümpiamänge

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas sinu kodulinn saaks olümpiamängude korraldamisest kasu? Miks või miks mitte?
2. Mis saab olümpiamängude spordirajatistest pärast mängude lõppu?
3. Mis sa arvad, kas ülaltoodud Pierre De Coubertini tsitaat kehtib ka tänapäeval?

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

A. enda ja teiste austamine

E. täiuslikkuse poole püüdlemine

Õpitulemused

kriitilise suhtumise kujundamine ürituste korraldamisse

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

arutlusring; kirjandusring; mosaiikõpe

Kas sina tahaksid olümpiamänge korraldada? Keskendu jätkusuutlikkusele!

Kui varem olid olümpiamängud võimalus näidata oma autoriteeti, ehitades suurejoonelisi rajatisi, siis tänapäeval on keskmesse tõstetud keskkonناسäästlikkus.

Rahvusvahelise Olümpiakomitee arvates ei tohiks olümpiamänge enam pidada suurürituseks, mis jätab endast maha kõrbe. Vastupidi, neist peab saama spordi ja laiemalt kogu territooriumi pikaajaline arengut soodustav jõud.

ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni algatuse „Spordiga kliimamuutuste vastu“ eesmärk on tagada, et sport panustaks otsustavalt süsinikdioksiidi neutraalsuse saavutamisse, keskendudes kahele peamisele ülesandele:

- ühendada kogu rahvusvaheline spordikogukond kliimamuutuste vastu võitlemisel;
- kasutada sporti kui vahendit, et saavutada üksmeel ja koostöö kliimameetmete valdkonnas.

Need kaks ülesannet jagunevad viieks põhimõtteks:

1. teha süsteemseid jõupingutusi, et edendada suuremat keskkonnavastutust;
2. vähendada keskkonna mõju kliimale;
3. teha koolitusi kliimameetmete rakendamiseks;
4. edendada jätkusuutlikku ja vastutustundlikku tarbimist;
5. toetada suhtlemise kaudu kliimameetmete kasutuselevõttu.

Loomulikult on veel palju tööd teha! Ka meie kui olukorra tunnistajad ja kodanikud saame anda oma panuse: esitades küsimusi, mõistes, et see on meie ühine rahvusvaheline etendus ning just meil on võimalus muuta see edulooks.

Kõik koos, olümpiamängude vaimus!

TEGEVUSLEHT NR 10

Linnad, mis on korraldanud olümpiamänge

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- keskkonnavastutuse arendamine
- jätkusuutliku ja vastutustundliku tarbimise edendamine
- kasutada sporti kui vahendit, et saavutada üksmeel ja koostöö kliimameetmete valdkonnas

Tegevuse taust:

ÜRO kliimamuutuste konventsioon palub spordiorganisatsioonidel ja nende sidusrühmadel ühineda spordiga seotud kliimameetmete liikumisega. Selle algatuse eesmärk on toetada ja suunata sporditegelasi ülemaailmsete kliimaeesmärkide saavutamisel.

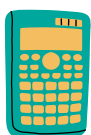
- Teemaga seotud õppeained
kodanikuaktiivsus, geograafia, loodusteadus
- Soovitatavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused
vestlusring, mõistete kaardistamine, küsitlus
- Soovitatavad vahendid
paberid, pliiatsid, arvuti või nutitelefon, plakat, markerid

Tegevus

Tutvustage õpilastele teemat: on võimalik parendada ja kaitsta meid ümbritsevat keskkonda, korraldades spordiüritusi, mis edendavad ressursside hoolikat kasutamist ja keskkonnasäästlikkuse heade tavade levitamist. Samuti saame välja selgitada mõõdetavad ja rakendatavad meetmed, mida saab korduskasutada uutes olukor

Juhised:

Aidake õpilastel koostada jätkusuutliku spordiürituse korraldamise juhised. Paluge õpilastel seda teemat uurida ning koostada käsiraamat, kus on juhised ja nimekiri tegevustest, et korraldada sellist erilist üritust

NÕUANDED!
VÕITE SOOVITADA
ÕPILASTEL TEHA
LÜHIVIDEO
JÄTKUSUUTLIKEST
SPORDIÜRITUSTEST!

TEGEVUSLEHT NR 10

ÕPPEMÄNG

"Taaskasutatud" ringrada

Õpilaste abil valmistab õpetaja ette ringraja, kasutades taaskasutatavaid materjale, näiteks:

- kivid võistluskohta valmistamiseks;
- puulatid/-klotsid, et modelleerida redel;
- puu-/plastkastid, et kasutada neid hüppamistõketena; ja nii edasi.

Ringraja lõppu asetatakse pappkarp.

Seejärel jagatakse õpilased kahte meeskonda ja paigutatakse ühte ritta. Kui õpetaja annab stardi, jooksevad mõlema meeskonna liikmed kordamööda ringraja läbi.

Loosiga otsustatakse, kes alustab.

Kui ringrada on läbitud, leiavad õpilased palli, mille nad proovivad visata kastis olevasse korvi.

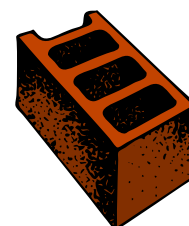
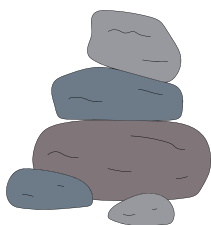
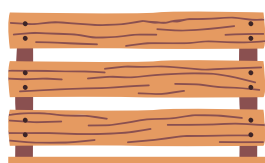
Kui see õnnestub, saavad nad vastata õpetaja küsimusele, mis puudutab spordiürituste jätkusuutlikkusega seotud teemat.

Kui vastus on õige, võidab meeskond punkti.

Siis on vastasmeskonna liikme kord, kes teeb sedasama.

Võidab meeskond, kellel on kõige rohkem punkte!

- Arendatavad oskused:
motoorsed oskused, liikumis- ja reaktsioonikiirus, keskendumine
- Soovitavad vahendid
taaskasutatav materjal (kivid, puupulgad, puu-/plastkastid jne)
- Soovitavad ruumid/alad
avatud ruum (kooli mänguväljak, sisehoov, aed)

Avatseremoonia

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Miks toimub olümpiamängudel avatseremoonia?
2. Mis sa arvad, milline on avatseremoonia ajakava?
3. Millest peaks avatseremoonia rääkima?

Lugemine:

AVATSEREMOONIA

Antiikolümpiamängud olid sisuliselt religioosne festival. Olümpiamängud toimusid peajumal Zeusi auks ning peaaegu kõik spordiüritused ja nendega kaasnevad rituaalid olid mingil määral pühad. Olümpiamängudele iseloomulik sportlaste ja religiooni seos oli algusest peale selge – mängude esimene päev oli pühendatud peamiselt religioossetele tseremooniatele. Olümpiamängude asutajaks on peetud ühte või mõlemat kangelast – Heraklest ja Pelopsi.

Antiikolümpiamängude tseremooniad olid mängude lahutamatu osa; nüüdisaja olümpiamängudel on ava-, lõpu- ja medalitseremooniad.

Nüüdisaja olümpiamängud pärinevad antiikolümpiamängudest, ka tänapäeva tseremooniad on antiikolümpiamängudest eeskuju võtnud.

Näiteks Kreeka esiletoomine nii avamis- kui ka lõputseremoonial. 2004. aasta olümpiamängude ajal autasustati medalivõitjaid oliivipuokstest krooniga, mis oli otsene vihje antiikolümpiamängudele, kus võitja auhinnaks oli oliivipärg.

Esimesed näited olümpiatseremooniate kohta on pärit antiikolümpiamängudest, mis toimusid Kreekas umbes 776 eKr kuni umbes 393 pKr.

Võidu auks korraldatud pidu, mille elemente on näha ka tänapäeva medali- ja lõputseremooniatel, hõlmas sageli rikkalikke pidustusi, joomist, laulmist ning luuletuste esitamist

Olümpia on õpetus keha ja hinge vendlusest.

PIERRE DE COUBERTIN

Avamine

Olümpiamängude avatseremoonia tähistab olümpiamängude ametlikku algust. Viimastel aastatel korraldatud olümpiamängudel on mõni võistlus alanud enne avatseremooniat

Kellaaeg

Tavaliselt toimuvad avatseremooniad võistluste avanädala esimese reede või laupäeva pärastlõunal/õhtul mängude peaväljakul.

Rahvusvaheline Olümpiakomitee muutis 1991. aastal olümpiahartat ja lisas mängude kalendrisse avatseremoonia jaoks eraldi päeva.

Kunstiprogramm

Kunstiprogramm on see, mis teeb iga tseremoonia omapäraseks. Coubertini esialgne kujutus nüüdisaegsetest olümpiamängudest sisaldas nii spordivõistlusi kui ka kunstisaavutusi. Kuna nüüdisaegsed olümpiamängud on kujunenud spordi tähistamiseks, sarnaneb avatseremoonia just sellega, mida Coubertin näha soovis.

Avatseremoonia on oluline rituaal, mis kajastab mitmesuguseid elemente, näiteks sarnaseid omadusi ja sõnumeid, mis ühendavad kohalikke ja ülemaailmseid teemasid, samuti teatava valdkonna kultuurisarnasusi.

Kunstiprogramm võimaldab võõrustajariigil igati tutvustada oma minevikku ja tulevikku.

Avatseremoonia

... AVATSEREMOONIA

Tseremooniad algavad tavaliselt riigipea või vastuvõtva riigi esindaja ja Rahvusvahelise Olümpiakomitee presidendi sõnavõtuga, millele järgnevad riigilipu heiskamine ja riigihümni esitamine.

Seejärel annab vastuvõttev riik kunstietenduse, kus kasutatakse muusikat, laulu, tantsu ja teatrit, et tutvustada oma kultuuri, ajalugu ja nende olümpiamängude motot „Citius – Altius – Fortius“. Need sõnad tähendavad järgmist: kiiremini – kõrgemale – tugevamini.

Igal avatseremoonial valib korraldajariik teema, mis peab olema seotud selle riigi kultuuriga. Igal tseremoonial on vastuvõtva riigi eesmärk tutvustada oma kultuuriidentiteeti.

Osavõtjate paraad

Avatseremoonia traditsiooniline osa algab osavõtjate paraadiga, mille käigus enamik sportlasi marsib riikide kaupa staadionile.

2020. aasta edasilükatud Tokyo suveolümpiamängudel oli paraadil osalevaid sportlasi COVID-19 pandeemia piirangute tõttu tavalisest palju vähem.

Avatseremoonial osalemine ei ole sportlastele kohustuslik. Kuna mõned olümpiamängude võistlused algavad päev enne, samal päeval või päev pärast avatseremooniat, võivad nendel võistlustel üles astuvad sportlased otsustada paraadil mitte osaleda.

Paraadil kannab riigi delegatsioon riigi nimega tahvlit ja riigilippu.

Kõik teised osalevad meeskonnad sisenevad staadionile pärast Kreekat ja enne võõrustajariiki tähestikulises järjestuses.

Traditsioonilised üritused

Pärast seda, kui kõik riigid on sisenenud, peab korralduskomitee president kõne, millele järgneb ROKi presidendi sõnavõtt. Kõne lõpus tutvustab ta vastuvõtva riigi esindajat või riigipead, kes kuulutab olümpiamängud ametlikult avatuks.

Olümpiamängudel (suveolümpiamängudel): Kuulutan [võõrustajalinna nimi] olümpiamängud, millega tähistatakse [olümpiamängude järjenumber] nüüdisaegseid olümpiamänge, avatuks.

Taliolümpiamängudel: Kuulutan [järjenumber] [võõrustajalinna nimi] taliolümpiamängud avatuks

Olümpiatuli

Finally, the Torch is brought into the stadium, passed from athlete to athlete during the torch relay, until it reaches the last carrier; often a well-known athlete from the host nation, who lights the fire in the stadium's cauldron.

Tuvid

Alates Esimese maailmasõja järgsetest 1920. aasta suveolümpiamängudest hakati pärast olümpiatule süütamist laskma vabadesse tuvisid, kes sümboliseerisid rahu.

Olümpiavanne

(erineb olümpiaprintsiibist) on pidulik lubadus, mille annab üks sportlane, kohtunik või ametnik ja üks treener olümpiamängude avatseremoonial. Kõik vandeandjad on pärit võõrustajariigist ja annavad vande kõigi sportlaste, ametnike või treenerite nimel.

Avatseremoonia

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

- 1.Kas nõustud, et avatseremoonia on tähtis?
- 2.Mis sa arvad avatseremoonia kunstiprogrammist?
- 3.Kas oled nõus, et traditsioone tuleb järgida?
- 4.Kas on midagi, mida sa muudaksid?

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

A.jõupingutustest saadava rõõmu kogemine spordi ja kehalise tegevuse kaudu;
C. enda ja teiste austamine

Õpitulemused

olümpiatseremooniade tähtsuse mõistmine
Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused
küsitlus, koostöö, loovus, mõtlemisoskus

Pariis 2024

Üks tseremoonia, mitu uuenduslikku lahendust

Avatseremoonia on julge, originaalne ja ainulaadne, minnes ajalukku. Pariisi 2024 avatseremoonia kuulub kindlasti olümpiamängude ajaloo meeldejäävamate hetkede hulka, pakkudes mitut uuenduslikku lahendust.

Esimest korda suveolümpiamängude ajaloos ei toimu tseremoonia staadionil. Pariis 2024 teeb spordivõistlustel uuenduslikke samme, tuues spordi ja olümpiamängude avatseremoonia linna südamesse, Seine'i äärde.

Sportlaste paraad toimub uues võtmes, Seine'i jõel, kusjuures kõigi riikide delegatsioonide paadid on varustatud kaamerateaga, et tele- ja internetivaatajad saaksid sportlasi lähedalt näha

TEGEVUSLEHT NR 11

Avatseremoonia

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

#erasmusplusinspire

- õpitakse austama traditsioone
- õpitakse väärtustama erinevusi ja nägema selles ilu

Tegevuse taust:

Pärast olümpiamängude avatseremoonia teema tutvustamist palutakse õpilastel luua üks hetk olümpiamängude avatseremooniast - riikide paraad -, tõstes osalejatena esile „Erasmus+“ projekti INSPIRE viis riiki: Eesti, Kreeka, Itaalia kui võõrustajariik, Portugal ja Rumeenia.

- Teemaga seotud õppeained
kunst, käsitöö, ajalugu, geograafia, kultuur ja tsivilisatsioon
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused
loovus, koostöö
- Soovitavad vahendid
paber, pliats, kompass, joonlaud, käärid, värvid

Tegevus

Õpilastel palutakse uurida, mis järjekorras saavad riigid ja millised on nende lipud. Iga osaleva meeskonna sportlased ja ametnikud tulevad staadionile oma maa lipu ja lipukandja järel. Iga võistkond võib valida kaks lipukandjat, ühe mehe ja ühe naise, et edendada soolist võrdõiguslikkust.

Sellesse tegevusse on lõimitud geograafia ja ajaloo seonduvat, et ergutada õpilasi osalema arutelus.

Ja nüüd tegevuste juurde!

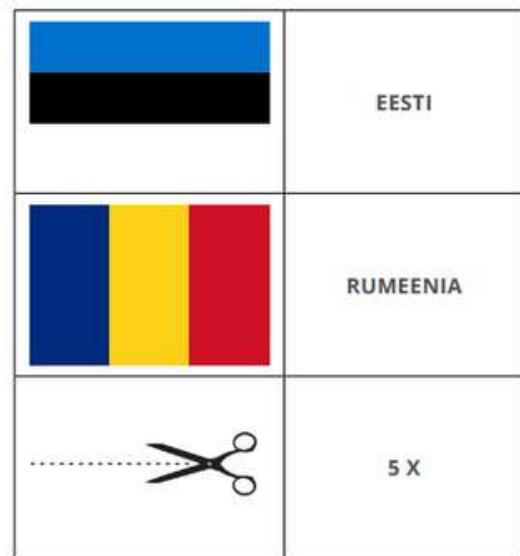
TEGEVUSLEHT NR 11

Avatseremoonia

Juhised:

Kaasatud on 20/25 õpilast, kes on paigutatud kolme klassiruumi. Igas klassiruumis antakse ühesugused juhised.

1. Andke igale õpilasele ülesanne.
2. Mõned õpilased joonistavad 25 väikest lippu. Need on „Erasmus+“ projektis **INSPIRE** osalevate riikide lipud (viis lippu iga riigi kohta). Õpilased lõikavad lipud välja ja panevad need korvi.
3. Mõned õpilased lõikavad viis suurt lippu välja (kaks lippu iga osaleva riigi kohta), kuid jätavad lipud värvimata ja panevad need samasse korvi, kus on 25 väikest lippu.
4. Kaks õpilast igast riigist kannavad lippu (10 last kannavad lippu).
5. Igas klassiruumis on õpilased jagatud viide meeskonda, kusjuures iga meeskond esindab ühte riiki, mis osaleb „Erasmus+“ projektis **INSPIRE**.
6. ... ja nüüd algab **riikide paraad!**

TEGEVUSLEHT NR 11

ÕPPEMÄNG

Ringkäik galeriis

Õpilased jagunevad kolme rühma.

Igal rühmal on korv, kus on mõned kaardid. Seistakse lähtejoonel.

Rühmadest umbes 60 meetri kaugusel on üksteisest võrdsel kaugusel tahvlid - üks tahvel iga rühma jaoks.

Igale tahvlile on kirjutatud alljärgnev sisu.

Kõigepealt võtab iga rühma üks esindaja ühe kaardi.

Õpilased peavad jooksuma ja sobitama stendile kaardid õigesti. Kui nad eksivad, siis panevad nad kaardi korvi tagasi ja teine õpilane kordab ülesannet.

See, kes sobitab kaardi õige sisuga, võib selle kleepida tahvlile.

Võidab rühm, kes paigutab kõige kiiremini õiged kaardid tahvlile.

Tegevus toimub aja peale!

Edu!

Tahvlitele on kleebitud järgmine:

- Deviis
- Antiikolümpiamängud
- Antiikolümpiamängude tseremooniad
- Olümpiamängude avatseremoonia
- Kellaeg
- Olümpiavanne
- Osavõtjate paraad

- Arendatavad oskused:
teadmiste kasutamine, reageerimiskiirus, oma tegevuse ja kogemuse analüüs
- Soovitavad vahendid
kaardid, kolm tahvlit, kolm korvi, liim
- Soovitavad ruumid/alad
spordiväljak, võimla, koolihoov

TEGEVUSLEHT NR 11

ÕPPEMÄNG

Kaardid sisaldavad järgmist teavet:

Olümpia on õpetus keha ja hinge vendlusest.

... olid religioosne festival. Olümpiamängud toimusid peajumal Zeusi auks ning peaaegu kõiki spordiüritusi ja nendega kaasnevaid rituaale peeti pühaks.

Tavaliselt toimuvad avatseremooniad võistluste avanädala esimese reede või laupäeva pärastlõunal/õhtul mängude peaväljakul.

... olid mängude lahutamatu osa; nüüdisaja olümpiamängudel on ava-, lõpu- ja medalitseremooniad. Nüüdisaja olümpiamängud pärinevad antiikolümpiamängudest, ka tänapäeva tseremooniad on antiikolümpiamängudest eeskuju võtnud.

... tähistab olümpiamängude ametlikku algust. Viimastel aastatel korraldatud olümpiamängudel on mõni võistlus alanud enne avatseremooniat.

... (erineb olümpiaprintsiibist) on pidulik lubadus, mille annab üks sportlane, kohtunik või ametnik ja üks treener igal avatseremoonial.

Avatseremoonia traditsiooniline osa algab ....., mille käigus marsivad sportlased riikide kaupa staadionile. 2020. aasta edasilükatud Tokyo suveolümpiamängudel oli paraadil osalevaid sportlasi COVID-19 pandeemia piirangute tõttu tavalisest palju vähem.

Olümpiamängude lõputseremoonia

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas sa tead mõnda sümbolit, mis on seotud olümpiamängude lõputseremooniaga?
2. Millest räägib olümpiamängude lõputseremoonia lõppsõnum?
3. Kes saab olümpialipu lõputseremoonia lõpus?

Reading:

Te olite kiiremad, jõudsite kõrgemale, olite tugevamad, sest me toetasime üksteist - ühismeelselt.

Te võistlesite tulihingeliselt olümpiavõidu eest. Elasite olümpiakülas sõbralikult ühise katuse all. See on võimas sõnum ühtekuuluvusest ja rahust.

Te vaimustasite meid spordi ühendava jõuga. See oli veelgi imetlusväärsem, sest pandeemia tõttu tuli teil silmitsi seista paljude raskustega. Nendel rasketel aegadel annate maailmale kõige väärtuslikuma kingituse: lootuse.

Esimest korda pärast pandeemia algust tuldi jälle kokku. Sport on taas tähelepanu keskmes. Miljardid inimesed kogu maailmas jagasid emotsioone - rõõmu- ja vaimustushetki. See annab meile lootust. See annab meile usku tulevikku

Tokyo 2020. aasta olümpiamängud on lootuse, ühtekuuluvuse ja rahu mängud.

THOMAS BACH, ROK-I PRESIDENT

The closing ceremony is the moment with which the games end. It opens with the entry of the Head of State of the host country (or his representative), accompanied by the President of the International Olympic Committee and the President of the organizing committee. The host country's national anthem is then played while its flag is hoisted.

The brazier is extinguished, the Olympic flag is delivered to the mayor of the city that will host the Games in the next edition and the awarding of the last game race, with the gold, silver and bronze medal.

In the Summer Olympics it is generally that of the men's marathon; in the Winter Olympics it is that of the 50 km of men's cross-country skiing.

The closing ceremony is also a moment of cultural promotion because it provides for the presentation of the host country for the next edition of the Games and the greeting of the one that hosted them, through a show of dance, music and song.

Kas sa tead, et ... ?

Kõik tseremoonial ette nähtud osad kuuluta takse esmalt välja prantsuse keeles, seejärel inglise keeles ja lõpuks vastuvõtva riigi keeles (kui see erineb kahest esimesest).

Rahvusvahelise Olümpiakomitee presidendi Thomas Bachi kõne Tokyo 2020. aasta olümpiamängude lõputseremoonial

Olümpiamängude lõputseremoonia

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

- 1.Vali kõnest kolm kõige inspireerivamat sõna.
- 2.Millise õhkkonna loob sport osalejatele?
- 3.Mida innustab ühtekuuluvuse põhimõtte tegema
- 4.Kas usud, et sport võib anda lootust vähemate võimalustega inimestel?

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

A. jõupingutustest saadava rõõmu kogemine spordi ja kehalise tegevuse kaudu
C. enda ja teiste austamine

Õpitulemused

eri kultuuride uurimine; arutlemine, miks on vaja teatud olukordades reegleid järgida; spordi mõjuvõimu hindamine

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

ringõppemeetod (õpilased liiguvad väikestes rühmades ühest tegevuspunktist järgmisse ja lahendavad koos neile antud ülesandeid), mõistete kaardistamine, juhendatud arutelu

Julgus muuta maailma

Kõigepealt tuuakse staadionile Kreeka lipp ja viimasena vastuvõtva riigi lipp.

Kohe järgneb paraad, kus kõik mängudel osalenud sportlased sisenevad ühes rühmas, mitte rahvuse järgi või muul põhjusel rühmadesse jaotatuna. See traditsioon pärineb 1956. aasta Melbourne'i olümpiamängudelt, kui 17-aastane puusepapraktikant John Ian Wing saatis korralduskomiteele anonüümse kirja, milles ta tegi ettepaneku, et eri rahvusest ja religioonist sportlased võiksid marssida ühes rühmas, mis aitaks olümpiamängudel maandada kõik poliitilised pinged ning saadaks maailmale hea tahte, rahu- ja harmooniasõnumi

TEGEVUSLEHT NR 12

Olümpiamängude lõputseremoonia

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- mõtisklemine selle üle, kuidas tulla toime takistustega, millega me elus kokku puutume
- rääkimine sellest, mida tähendab ühtekuuluvus spordis ja elus
- maailma riikide kultuurierinevuste uurimine

Tegevuse taust:

Lõputseremoonial mängitakse Kreeka hümn ja heisatakse Kreeka lipp, et austada riiki, kus sündis olümpiatraditsioon, ning tähistada seost antiik- ja nüüdisaegsete olümpiamängude vahel.

Seejärel mängitakse olümpiahümni ja samal ajal langetatakse avatseremoonia ajal heisatud olümpialipp.

Seejärel annab võõrustajalinna linnapea olümpialipu Rahvusvahelise Olümpiakomitee presidendile, kes omakorda ulatab selle järgmiste olümpiamängude võõrustajalinna linnapeale, kes lehvitab seda lippu kaheksa korda. Seda tuntakse ka Antwerpeni tseremoonianana, sest see tava sai alguse 1920. aasta Antwerpeni olümpiamängudel.

Seejärel heisatakse järgmiste olümpiamängude võõrustajariigi lipp ja samal ajal mängitakse selle uue võõrustajariigi hümn. Seetõttu on kaheksa minutit kestev kunstietendus järgmiste olümpiamängude võõrustajalinna päralt, kes tutvustab uue olümpialinnana oma kultuuri.

- Teemaga seotud õppeained
geograafia, ajalugu, kunst
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused
loovus, koostöö
- Soovitavad vahendid
stend, pliiatsid, markerid, käärid, arvuti või nutitelefoni

Tegevus

Õpilased uurivad riikide lippude kohta, kasutades arvutit või oma nutitelefoni. Iga õpilane otsustab ise, millist lippu ta joonistada ja värvida tahab (üks või mitu lippu). Järgnevas mänguks trükivad või joonistavad õpilased suure kaardi. Tegevuse käigus mõtleavad õpilased eri riikide peale ja õpetaja saab õpilastega arutleda nende riikide üle: kus riik asub, mis keelt seal räägitakse, milline on riigi poliitiline ja majanduslik staatus, kas riik on kunagi osalenud olümpiamängudel või olnud nende võõrustaja jne ...

TEGEVUSLEHT NR 12

ÕPPEMÄNG

Aardejaht lippudele

Selle tegevuse jaoks on vaja suurt kaarti, millel ei ole riikide nimesid ega lippe.

Enne mängu peidab õpetaja lipud kokkulepitud piirkonda, näiteks koolihoovi. Õpilased jagunevad meeskondadeks.

Tegevuseks määratakse kindel aeg (15 minutit).

Õpetaja selgitab õpilastele, mida nad peavad otsima, näitab piirkonna ja ütleb, kui palju selleks aega on.

Kui mäng algab, palutakse õpilastel tuua lipud kohta, kus asuvad kaardid, ja panna iga riigi juurde selle lipp.

Võidab see meeskond, kes toob kindlaksmääratud aja jooksul rohkem lippe ja paneb need õigesti kaardile.

- Arendatavad oskused:
orienteerumine ruumis, suhtlemisoskuse arendamine
- Soovitavad vahendid
joonistatud kaart, värvilised lipud, linnid ja nõõpnõelad
- Soovitavad ruumid/alad
The school yard

Mängu sujuvamaks muutmiseks on soovitatav kasutada poliitilist kaarti: paljude riikide asukohtade tuvastamine kaardil on lihtsam ja mõnikord jäävad õpilased need paremini meelde.

Naised otsustavad võidelda

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas teadsid, et naised ei tohtinud olümpiamängudel osaleda? Mis sa arvad, mis põhjusel?
2. Millal nad esimest korda olümpiale pääsesid?

Lugemine:

NAISED JA OLÜMPIAMÄNGUD

Olümpias peajumal Zeusile pühendatud templi jalamil avati ajaloo esimesed antiikolümpiamängud aastal 776 eKr. Naistel ei lubatud võistelda olümpiamängudel ega ka neid kohapeal pealt vaadata.

Isegi 1896. aastal Ateenas peetud esimestel nüüdisaegsetel olümpiamängudel ei saanud naised võistelda, sest Pierre De Coubertin austas klassikalist traditsiooni ja pidas naissporti „kõige ebaesteetilisemaks asjaks, mida inimsilmaga vaadata“, ning seetõttu ei lubanud ta naistel 1896. aasta mängudel osaleda. Et naised ametlikult olümpiamängudest osa saaksid võtta, tuli oodata 1900. aasta Pariisi olümpiamänge, kus 997 sportlase hulgas oli vaid 22 naist. See 2,2 protsenti võistles ainult viiel spordialal: tennis, purjetamine, kroket, ratsutamine ja golf.

Nõnda oligi vaja oodata kurikuulsaid 1936. aasta olümpiamänge, et hakata naisi pidama sportlasteks, mitte dekoratiivtaimedeks.

Rahvusvaheline Olümpiakomitee määras 1936. aasta Berliini olümpiamängude võõrustajariigiks Saksamaa enne Hitleri võimuletulekut. Need võistlused olid spordiajaloo otsustav sündmus, kuid eelkõige sai natsionaalsotsialistlik režiim võimaluse näidata kogu maailmale, et Esimese maailmasõja kaotuse tõttu hävitatud ja alandatud Saksamaa on saanud taas tõeliselt suureks. Osalejaid oli 49 riigist, kokku 3834 sportlast, kellest 328 olid naised.

“

See, et suudame vallutada iseennast, on kahtlemata kõige väärtuslikum kõikidest asjadest, mida sportides kogeme.

”

OLGA KORBUT

Nõukogude võimleja

2012. aasta Londoni olümpiamängude kavas oli ka naiste poks, tänu millele said naised esimest korda võistelda kõikidel spordialadel; esimest korda olid olümpiamängudel ka Brunei, Saudi Araabia ja Katari sportlaste delegatsioonid.

Seega on viimase sajandi jooksul naiste osalemine olümpiamängudel muutunud üha arvukamaks tänu sellele, et paljud spordialad, nagu vibulaskmine (1904), vehklemine ja iluuisutamine (1924), kergejõustik (1928), laskesuusatamine ja slaalom (1948), 20 km pikkune murdmaasuusatamine (1984) ja lauatennis (1988), on lisatud olümpiaprogrammi kui naiste spordialad.

Alates 1991. aastast kohustab ROK lubama naisi osaleda kõigil uutel spordialadel. Selle nõude kehtestamise ja hilisemate muudatuste tulemusena on naiste osavõtt olümpiamängudel suurenenud, ehkki aeglaselt.

Naised otsustavad võidelda

NAISED JA OLÜMPIAMÄNGUD

Alates esimestest olümpiamängudest kuni tänapäevani on naised pidanud oma osalemise eest võitlema ja nad on saanud justkui suure võitleja võrdkujuks. Tokyo 2021. aasta mängude peeti ajaloo esimesteks „sooliselt võrdõiguslikeks“ mängudeks, kus 206 osalenud meeskonnas oli 48,8 protsenti naisi.

ROK on tähtsustanud soolist võrdõiguslikkust sedavõrd, et koostas ka uued suunised võistlusnarratiivi jaoks. Nende hulka kuuluvad stereotüüpide teadvustamine ja klišeede selgitamine; kontekstist kinnipidav jutustamisviis, mis suudab ületada kultuurilisi eelistusi ja eelarvamusi ning pakkuda tasakaalustatud portreed, keskendumata kujutistele, rõhutamata füüsilist võistlust, naiste seksuaalsust ning meeste ja naiste stereotüüpe. Suuniste hulka kuuluvad ka mitmekesisuse märkamine ja sellest rääkimine ning Pariisi 1900. aasta olümpiamängudelt alguse saanud lugupidava ja kaasava keele kasutamine - on kaotatud ühte sugu paremaks pidavad võrdlused, nt sportlase tugevuse või tubliduse võrdlemine just mehe omadustega. Ühesõnaga, oluline eesmärk, uue ajastu algus kõigile!

Pariis 1900

Maailmanäituse aastal paistsid eriti silma kolm naist. Esimene oli purjetaja Hélène de Pourtalès, kes võistles koos oma abikaasaga ning võitis kahel võistlusel kuld- ja hõbemedali. Charlotte Cooper, suurepärase tennisist ja viis aastat tagasi 25-aastaselt Wimbledoniturniiri võitja, sai koos kolleegi Reginald Dohertyga topeltkulla segapaarismängus ja esimese kulla individuaalvõistlusel. Kuid Margaret Abbotti lugu on kõige liigutavam. Pariisis koos ema Maryga maailmanäitusele tulnud Abbott osales koos viimasega golfi maailmavõistlusel, kus ta tegi parima tulemuse ja võitis - esimese ameeriklasena ajaloos - olümpiakulla. Kuid ise ta seda ei teadnud. Margaret ei saanud kunagi teada, et ta oli osalenud olümpiamängudel, ja tema võidust said tema järeltulijad teada ainult professor Paula Welchi uurimistöö kaudu.

Naised otsustavad võidelda

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Arvuline pariteet (samaväärsus) ei ole automaatselt võrdsus. Kas nõustud sellega?

2. Statistika ütleb, et olümpiamängudel osalemisel kehtib arvuline pariteet. Siiski on riikide vahel suured erinevused. Kas oskad nimetada mõnda neist, kus naised ikka veel diskrimineeritakse?

Tegevusleht nr 13

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

C. enda ja teiste austamine

D. endast parima andmine, et saavutada tiptase

Õpitulemused

soolise diskrimineerimise tundmaõppimine

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

ringõpe, juhitud või suunatud arutelu/mõtlemine

Enriqueta ja tõrvik, mis purustas müüri

1968. aasta Mexico olümpiamängude avatseremoonia: spordimaailm avab uue tee naistele ja nende osalemisele olümpiamängudel. Pöördepunkt oli Enriqueta Basilio, esimene naine ajaloos, kes teenis au joosta tõrvikuga viimane vahetus, et süüdata sümboolne olümpiatuli. Kirgastav, põnev ja kordumatu hetk.

15. juulil 1948. aastal Mexicalis sündinud Enriqueta oli Mehhiko tõkkejooksja ja sprinter, kes sai kuulsaks 19. olümpiamängudel Mexicos. 1968. aasta oli sotsioliitilisest vaatepunktist üsna rahutu ja Pierre de Coubertinil, nüüdisaegsete olümpiamängude asutajal, kes vankumatult seisis vastu naiste osalemisele talle armsatel olümpiamängudel, oli raske aeg. Üks vaatamängulisemaid ja sümboolsemaid hetki avatseremoonial: viimane tõrvikukandja süütab olümpiatule: esimest korda ajaloos süütab olümpiatule naissportlane. See oli 20-aastane tüdruk, pärit väga kaugest ja mahajäänud Mehhiko osariigist Baja Californiast. Enriquetale tuli see üllatus viimasel hetkel, see oli ootamatu valik. Kuulus tõrvik käes, endiselt väga noor, kuid uhke ja kindla pilguga, astub ta 93 sammu, mis viivad jooksurajalt kolde juurde, lihtsate lühikeste pükste ja valge T-särgiga (nad olid unustanud talle anda peikleidi).

Et see toimus ajastul, mis nagu eelnevadki, oli intellektuaalselt suletud ja äärmiselt jäik – kodanikuülestõusude, poliitiliste võitluste ja üldise murrangu ajastul –, paneb Enriqueta valimine viimaseks tõrvikukandjaks paljusid imestama ning sellest ikka ja jälle rääkima. Valik, mis mitte ainult ei tähistanud spordi ajalugu, vaid purustades raudbetoonist müüri, avab uue tee naistele.

TEGEVUSLEHT NR 13

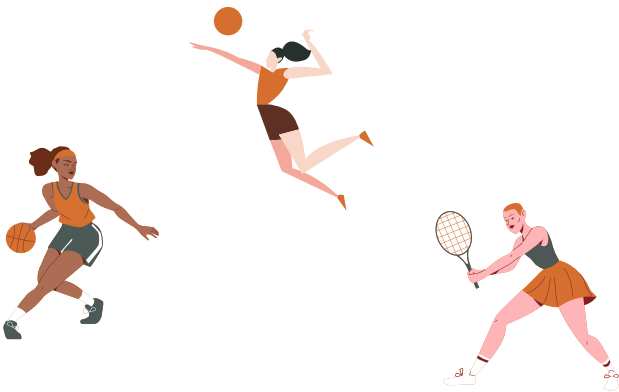
Naised otsustavad võidelda

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- arutelu soolise võrdõiguslikkuse üle
- mõtisklemine stereotüüpide ja eelarvamuste üle

Tegevuse taust:

Olümpiamängudega on alati kaasnenud naiste emantsipatsioon ja nende õiguste kinnitamine spordis. Olümpiamängude ajaloos on naiste arv järk-järgult kasvanud peategelaste täiuslikuks sooliseks võrdõiguslikkuseks, kusjuures mees- ja naissportlaste arv oli esmakordselt võrdne 2024. aasta Pariisi olümpiamängudel.

- Teemaga seotud õppeained
ajalugu, matemaatika, geograafia, infotehnoloogia
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused
vastastikõpe; koostöö, küsitlus
- Soovitavad vahendid
arvuti, paberid, pliiatsid, stendid, markerid

Tegevus

Õpilased jagunevad väikestesse rühmadesse ja õpetaja palub neil uurida (kasutades arvutit või nutitelefoni) naiste osalemise kohta olümpiamängudel.

Nad koguvad andmeid eri olümpiamängude osalejate koguarvu kohta, spordialade kohta, iga spordiala osalejate arvu kohta jne.

Seejärel muudetakse need andmed graafikuteks ja esitatakse PowerPoint-esitluses, mida iga rühm jagab koolikaaslastega ja arutab klassis.

Lisaks otsitakse lühilugusid naiste osalemisest olümpiamängudel ja kirjutatakse need paberile, mida kasutatakse järgmise õppemängu jaoks

TEGEVUSLEHT NR 13

ÕPPEMÄNG

Lugudega triblamine

Õpilased jagunevad kahte/kolme võistkonda ja asuvad stardijoonele.

Iga meeskonnaliige peab kordamööda täitma ülesande.

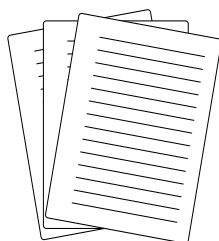
Eesmärk on ühe käega palli pörgatades jõuda umbes **30 meetri** kaugusel asuva finišijooneni. Teises käes hoiavad osalejad paberit, millel on üks klassis kirjutatud lugudest ja mida tuleb tegevuse/võistluse ajal lugeda.

Igal võistlejal on aega kaks minutit.

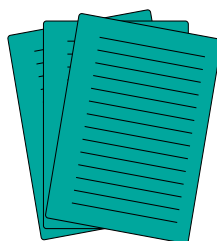
Kui neil palli pörgatamine ei õnnestu, peavad nad tagasi minema ja uuesti alustama.

nad saavad ülesandega hakkama, kinnitavad nad pärast finišijooneni jõudmist paberi oma meeskonna stendile.

Meeskond, kellel on kõige rohkem stendil pabereid, on võitja!

- Arendatavad oskused **keskendumisoskus, koordinatsioon**
- Soovitavad vahendid **pall, paberid lugudega, kaks/kolm stendi (sõltuvalt meeskondade arvust)**
- Soovitavad ruumid/alad **võimla, koolihoov või mänguväljak**

Paraolümpiamängude ajalugu

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

- 1.Selgita, mida tähendab sõna „paraolümpia“?
- 2.Kas sa tead, millised olid esimesed spordialad, milles paraolümpial võisteldi?
- 3.Milliseid spordialasid saavad puudega inimesed harrastada?

Lugemine:

PARAOLÜMPIAMÄNGUDE AJALUGU

Puudega sportlased on sportinud juba üle saja aasta ja esimesed kurtide spordiklubid tegutsesid juba 1888. aastal Berliinis.

Kuid alles pärast Teist maailmasõda muutus puuetega inimeste sportimine levinumaks.

Aastal 1944 avas dr Ludwig Guttmann pärast oma perekonnaga Saksamaalt põgenemist Buckinghamshire'is Stoke Mandeville'i haiglas selgroovigastuste keskuse, et aidata sõjaveterane ja tsiviilisikuid, kes olid sõja ajal haavata saanud. Guttmann oli märganud spordi maagilist ja parandavat jõudu, mis aitab taastada puuetega inimeste enesehinnangut ja soodustab nende naasmist ühiskonnaellu.

Ta alustas meditsiinipalliga, millele järgnesid noolemäng, vibulaskmine, ja viimaks jõudis ta ratastoolis mängitava korvpallini.

Nii toimusid Londoni olümpiamängude aastal dr Guttmanni juhitud keskuses Stoke Mandeville'i mängud - tulevased paraolümpiamängud - esimesed puuetega inimeste spordivõistlused, mis olid mõeldud selgroovigastuse või muude puuetega Teise maailmasõja veteranidele. 14 meest ja 2 naist võistlesid vibulaskmises. See oli 28. juulil 1948. Neli aastat hiljem, 1952. aastal osalesid ka mõned Hollan sportlased Stoke Mandeville'i mängudel, andes neile esmakordselt rahvusvahelise iseloomu.

“Olümpiamängudel sünnivad kangelased. Paraolümpiamängudele saavad kangelased.”

AMBRA SABATINI

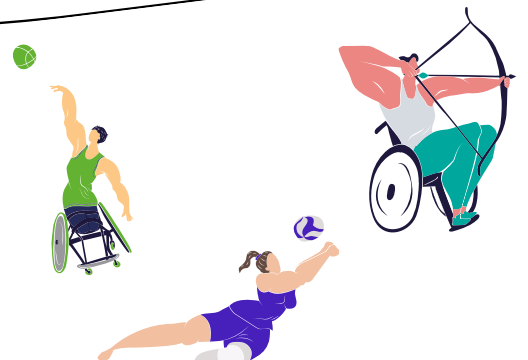
Itaalia paraolümpia kuldmedalivõitja

1958. aastal tegi Itaalia arst Antonio Maglio, riikliku tööõnnetuskindlustuse instituudi INAILi alakehahalvatusega patsientide keskuse direktor, ettepaneku vaidlustada 1960. aasta Rooma XVII olümpiamängud.

Olümpiamängud toimusid 18.-25. septembrini, kus osales 400 sportlast 23 riigist. Rooma olümpiamängud tähistasid lähtepunkti, mis viis paraolümpiamängude sünnini praegusel kujul.

Kas sa tead, et ...?

Üks vähem tuntud paraolümpia kurioosum on see, kuidas kuldmedalit tehakse. Iga sportlane võitleb kulla pärast, kuid tegelikult on ihaldatud kuldmedalid kullatud hõbemedalid. Huvitav fakt on see, et Tokyo 2020. aasta olümpiaja paraolümpiamängude jaoks tehti iga medal täielikult elektroonikaseadmetest saadud metallist. Esimest korda osales rahvas aktiivselt olümpia- ja paraolümpiamedalite valmistamiseks kasutatavate seadmete annetamisel.

Paraolümpiamängude ajalugu

... PARAOLÜMPIAMÄNGUDE AJALUGU

Tegelikult nimetati IX rahvusvahelisi paraolümpiamänge 1984. aastal suve paraolümpiamängudeks, kui Rahvusvaheline Olümpiakomitee kiitis heaks nimetuse „paraolümpiamängud“. Guttmani ja 1964. aasta XVIII Tokyo olümpiamängude korralduskomiteed esindava Roomas viibinud Jaapani delegatsiooni kontaktid aitasid kaasa sellele, et Tokyo võõrustas 1964. aasta Stoke Mandeville'i rahvusvahelisi puuetega inimeste maailmamänge, mida hiljem hakati nimetama II suve paraolümpiamängudeks. Ideaalis oleks olümpia- ja paraolümpiamängude toimumine pidanud jätkuma 1968. aastal Mexico suveolümpiamängudel, kuid 1966. aastal nurjus projekt Mehhiko valitsuse toetuse puudumise tõttu.

Kuid siis soovis Iisrael võõrustada ise 1968. aasta rahvusvahelisi puuetega inimeste maailmamänge, et tähistada riigi 20. sünnipäeva. Stoke Mandeville'i mängud toimusid taas olümpiamängudega samal ajal 1972. aastal Saksamaal ja 1976. aastal Kanadas, kuid eri piirkondades. 1976. aastal osalesid esmakordselt peale alakehahalvatusega sportlaste ka muude puuetega sportlased. Esimesed taliparaolümpiamängud toimusid 1976. aasta veebruaris Rootsis.

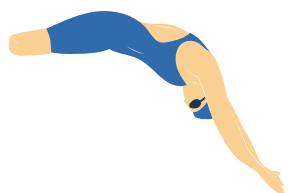
1988. aasta Souli olümpiamängudega kehtestati lõpuks põhimõte, et paraolümpiamängud toimuvad olümpiamängudega samas linnas. Paraolümpiamänge on järjepidevalt korraldatud koos olümpiamängudega alates 19. juunist 2001, kui Rahvusvahelise Olümpiakomitee (ROK) ja Rahvusvahelise Paraolümpiakomitee (IPC) vahel sõlmiti leping, mis sätestab, et olümpiamänge võõrustav linn peab korraldama ka paraolümpiamänge

Paraolümpiamängude maht ja mitmekesisus on aastatega oluliselt kasvanud. 1960. aasta paraolümpiamängudel osales 8 spordialal 400 sportlast 23 riigist. Veidi üle 50 aasta hiljem, 2012. aasta Londoni suveparaolümpiamängudel osales 20 spordialal enam kui 4300 sportlast 164 riigist.

Kuigi viimased suveolümpiamängud toimusid 2021. aastal Tokyos (algselt kavandatud 2020. aastaks, kuid lükati COVID-19 pandeemia tõttu aasta võrra edasi), olid need paraolümpiaspordi võidukäik, kus nägime 22 spordialal võistlemas ja medalit võitmas 950 sportlast.

Järgmised taliparaolümpiamängud toimuvad Pekingis 4.–13. märtsini 2022, suveparaolümpiamängud aga 2024. aastal Pariisis.

Kas sa tead, et ...?
Sõna „paraolümpia“ tuleneb kreekakeelsest eessõnast „para“ (selle kõrval) ja sõnast „olümpia“, sest paraolümpiamängud toimuvad olümpiamängudega ühel ajal ning nii need kaks kõrvuti ongi.

Paraolümpiamängude ajalugu

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Vaata paraolümpiamängude logot. Mis sa arvad, mida tähendavad need kolm märki?
2. Kas oled kunagi vaadanud paraolümpiamänge?
3. Mis sa arvad, kas paraolümpiamängude sportlased vajavad rohkem motivatsiooni kui puueteta sportlased?

**Paraolümpiamängude sümbol:
kolm Agitot**

**Olümpiamängudega seonduvad
haridusteemad**

C. enda ja teiste austamine

D. endast parima andmine, et saavutada
tiptase

Õpitulemused

oskus leida inspiratsiooni, et ületada
takistusi; oskus mõista ja sallida erinevusi;
oskus mõista ja kaasata puuetega inimesi

**Soovitavad õpetamisstrateegiad
ja õpioskused**

mõtete, arvamuste jagamine; küsitlus,
päevikute pidamine

Aastatel 1992–2004 oli Rahvusvahelise Paraolümpiakomitee logol kolm korea kultuurist tulenevat märki Tae-Geuki (tähistavad mõistet „ülim“). Need olid kolme värvi, mida riigilippudel enim kasutatakse, nimelt punane, sinine ja roheline, ning sümboliseerisid kolme kõige olulisemat asja inimeses: mõistust, keha ja vaimu. 2003. aasta aprillis Ateenas toimunud täitevkomitee koosolekul valiti Rahvusvahelise Paraolümpiakoitee uus logo, nimelt kolm agito't (agito tähendab ladina keeles „ma liigun“). Need kolm on sama värvi nagu eelmiselgi logol – punane, sinine ja roheline. Kolm märki liiguvad ümber keskse punkti, mis peaks metafoorselt esindama kogu maailma ja rõhutama Rahvusvahelise Paraolümpiakomitee rolli kogu maailma sportlaste ühendajana. Lisaks esindavad need kolm märki paraolümpiasportlaste vaimu, kes vaatamata oma kehapuudele suudavad uskumatuid tulemusi saavutada. Selles liikumist sümboliseerivas märgis saab näha ka sportlaste võimet liigutada maailma oma tahtejõu abil.

TEGEVUSLEHT NR 14

Paraolümpiamängude ajalugu

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- õppida leidma inspiratsiooni, et eluraskustega võidelda
- osata võidelda puuetega inimestega seotud eelarvamuste ja diskrimineerimise vast

Tegevuse taust:

Trischa Zorn on Ameerika paraolümpiamängude ujuja. Ta on sünnist saadik pime, kuid võistelnud paraolümpiamängudel ujumises ja osalenud ka seitsmel korral olümpiamängudel. 1996. aasta paraolümpiamängudel luges ta ette sportlasvande.

Ta oli Ameerika Ühendriikide lipu kandja Ateena paraolümpiamängude lõputseremoonial. 55 võidetud medaliga on ta olnud edukaim sportlane paraolümpiamängude ajaloos

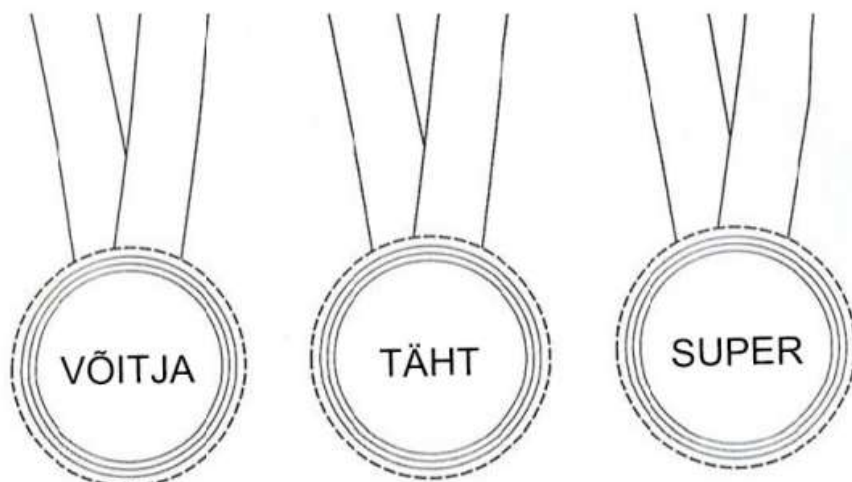

- Teemaga seotud õppeained **kunst, käsitöö, kodanikuõpetus**
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused **loovus, koostöö**
- Soovitavad vahendid **papp, markerid, lint, liim, käärid, medalimall**

Tegevus

Prindi ja lõika välja. Tee auk. Lõpuks tee medali keskele kleepimiseks muster ja liimi see välisküljele. Lõimi pael ja tee sõlm. Medali tagaküljele joonista paraolümpiamängude lipp.

Medalite näidised:

TEGEVUSLEHT NR 14

ÕPPEMÄNG

PARAOLÜMPJA TEATEJOOKS

Kolm/neli võistkonda asuvad üksteisega kõrvuti, kusjuures iga rea esimene mängija istub stardijoonel ja teised istuvad reas, jalad üksteisest 50 cm kaugusel. Esimene mängija saab palli. Kohtuniku korralduse peale annab esimene mängija ülakeha paremale keerates palli ühe või kahe käega selja taga olevale mängijale. Teine mängija annab palli edasi kolmandale mängijale ja nii edasi sõltuvalt osalejate arvust. Kui pall jõuab viimase mängijani, asetab mängija palli kõhule, hoiab seda oma kõhul nii, nagu ta soovib, ja liigub istudes edasi, kuni jõuab palliga tagasi esimese mängija ette, siis liigub pall jälle tagasi nagu ennegi, ülakeha paremale pöörates. Mäng jätkub, kuni meeskond läbib 18 meetri kaugusel asuva finišijoone

Reeglid

Iga mäng on jagatud voorudeks. Iga kord võetakse mängu teist liiki pall. Igas voorus antakse punkte finišijooneni jõudmise alusel. Kokku on kolm katset. Iga katse eest jagatakse punkte järgmiselt: kolm punkti esimese eest, kaks punkti teise eest ja üks punkt kolmanda eest. Võidab kõige rohkem punkte kogunud võistkond, aga kõik osalejad saavad medalid!

- **Arendatavad oskused**
kiirus, koordinatsioon, reageerimisvõime, jagamine, tegevuse mõtestamine ja hindamine
- **Soovitavad vahendid**
vile, võrk-, korv- või ragbipall
- **Soovitavad ruumid/alad**
võimla või muu sobiv koht

Mängu kiiruse suurendamiseks ja oma järge ootavate õpilaste kaasamiseks on eelistatav, et läbitav distants ei oleks liiga pikk ja et iga võistkonna elemente oleks vähe.

Olümpiamängud kui arengu ja rahu eestvedajad

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas olümpiamänge saab kasutada rahu edendamiseks?
2. Mis sa arvad, kas koolis olnud vägivalda- või kiusamisjuhtumeid saaks lahendada spordi abil?
3. Mil viisil saaks paremini õpilaste konflikte lahendada?

Lugemine:

ÜRO rõhutab rahuõnumit Pyeongchangi olümpiamängudel

Olümpiamängude avatseremoonial Jaapanis osalesid ÜRO peasekretär Antonio Guterres ja peassamblee president Miroslav Lajcak, kes kandis olümpiatõrvikut. Lajcak kinnitas ÜRO toetust rahu, hea tahte ja arengu edendamisele.

Rahvusvahelise Olümpiakomitee (ROK) president Thomas Bach ütles oma avakõnes, et osalejad innustavad maailma.

Bach rõhutas, et mängud on üleskutse kõigile elada hoolimata erinevustest harmoonias, „võisteldes kõrgeima autasu nimel olümpiamängudele kohase tipptaseme, austuse ja ausa mängu vaimus“.

Õhtu üks suurhetki oli Põhja- ja Lõuna-Korea paraad ühe lipu all.

Mõni hetk enne üritust kiitis ÜRO peasekretär Antonio Guterres Rahvusvahelist Olümpiakomiteed selle eest, et ta on teinud kõik endast oleneva, et muuta olümpiamängud „sportlikust seisukohast äärmiselt oluliseks ja et mängud edastavad rahuõnumit“.

ÜRO juht ütles, et praeguses olukorras pööratakse Korea poolsaarele palju tähelepanu. Guterres rõhutas, et olümpiasõnum rahust on kõikehaarav ja mõeldud kogu maailmale.

Ta märkis veel, et seda sõnumit hinnatakse Lõuna-Koreas nagu ka kõikjal mujal, kus püütakse lahendada keerulisi konflikte, millega silmitsi seistaks

“See pole raske Kui pole millegi nimel tappa või surra Kui pole mingit religiooni Kujutle kõiki inimesi Elamas rahu

JONH LENNON

Guterres tunnustas Rahvusvahelise Olümpiakomitee ja ÜRO koostööd järgmistes valdkondades:

pagulaste kaitse, võitlus uimastikaubanduse vastu, soolise võrdõiguslikkuse edendamine, puuetega inimeste toetamine.

ÜRO peasekretär rõhutas, et ÜRO ei vaja spordi suhtes muud arvamust kui Rahvusvaheline Olümpiakomitee toetus, sest „nad tuginevad samadele väärtustele, mis olid Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni loomise aluseks“

Olümpiamängud pandeemia olukorras

Need, kes jälgivad võistlusi, on kindlasti juba näinud mõnel spordialal spordisaalidesse ja areenidele paigaldatud televiisorit nimega Athlete Moment. Sportlased on oma perekondade ja sõpradega ühendatud videokõnega, et nad saaksid oma peamiste fännidega suhelda. Pärast 2020. aastat, mil Zoom sai meie elu osaks (isegi NBA-l oli digitaalne publik), oli see lahendus, mille olümpiakomitee lõi, et sportlased saaksid rohkem tunda perede ja sõprade lähedust. Kutsed saatsid võistlejad ise – igaüks sai viis linki ja kutsutud registreerusid olümpiamängude ametliku veebisaidi kaudu.

Olümpiamängud kui arengu ja rahu eestvedajad

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Palun selgitada, kuidas viha ja vägivald kahjustavad inimest, kes seda tunneb?
2. Mõtle ühele olukorrale, mis sind vihastas. Kuidas sa selle lahendasid? Mil viisil? Kes sind aitas?
3. Kas oled kunagi kuulnud inimõigustest? Koosta nimekiri mõnest inimõigusest, mida sa tead.

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

B. ausalt mängima õppimine

C. enda ja teiste austamine

Õpitulemused

kriitilise mõtlemise arendamine ja olümpiamängude põhisõnumite tähtsuse mõistmine

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

kirjandusring; arutlusring; ümarlaud

Mohamad ja Alaa Maso

Olümpia pagulasmaeskond

See pilt liigutas internetikasutajaid kogu maailmas: kaks Süüria venda, Mohamad ja Alaa Maso, kallistavad teineteist Tokyo olümpiamängude avatseremoonial, milles iseenesest pole midagi ebatavalist, kuid ebaharilikuks teeb pildi see, et esimene neist esindas riigi ametlikku delegatsiooni ja teine pagulaste võistkonda.

Nagu Tokyo 2020 ametlikul veebisaidil kirjas, asusid mõlemad Aleppo linnast pärit vennad pärast Süüriast lahkumist ja ohtliku teekonna läbimist elama Euroopasse Saksamaale.

Nende vanemad elavad endiselt Süürias. Vanem, 28-aastane Mohamad, on triatlonisportlane ja kuulub Süüria ametlikku delegatsiooni. 21-aastane Alaa võistleb aga pagulasvõistkonna eest ujumises.

Pildistatud kallistus oli „spontaanne žest kahe venna vahel“, ütles Hindi, kes kritiseeris asjaolu, et „mõned meedia ja sotsiaalmeedia kanalid andsid sellele loole hoopis teise suuna“.

Al-Hindi kinnitas, et Süüria delegatsioon ei olnud Alaad kõrvale heitnud, vaid Alaa ise otsustas võistelda pagulasmaeskonna eest.

TEGEVUSLEHT NR 15

Olümpiamängud kui arengu ja rahu eestvedajad

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- oskus konflikte lahendada
- julgus võrrelda

Tegevuse taust:

Olümpiamängud ja -liikumine on üldiselt rahu edendamisel väga olulised. Selle tegevuslehe eesmärk on aidata õpilastel mõista rahumeelse suhtlemise tähtsust.

Arutage oma õpilastega inimõigusi:

„pagulaste kaitse, võitlus uimastikaubanduse vastu, soolise võrdõiguslikkuse edendamine, toetus puuetega inimestele“.

Paluge neil seda teemat veidi uurida ja kirjutada üks lõik sellest, miks inimõigused on rahu edendamiseks hädavajalikud.

- Teemaga seotud õppeained kunst, filosoofia, psühholoogia, emakeel
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused koostöö, loovus, oskus probleeme lahendada, kriitiline mõtlemine
- Soovitavad vahendid pliats, paber, arvuti, mobiiltelefon

Tegevus

Tehke „Lubaduste sein“. Õpilased kirjutavad paberilehtedele (või märkmepaberitele) lubadusi/mõtteid, mida nad saavad kasutada rahu edendamiseks ja hoidmiseks oma elus.

Pärast oma mõtete seinale kleepimist palutakse õpilastel need rühmitada. Milliseid teemasid kasutatakse kõige sagedamini?

Veenduge, et õpilased arutaksid, miks on rahu vaja ja kuidas nemad saavad rahu hoida.

Küsi: „Kas on midagi, mis suurendab või vähendab teie pühendumust nendele soovitudele?“

Ma luban ...

TEGEVUSLEHT NR 15

ÕPPEMÄNG

Üheskoos tehtavad muusikalised kallistused

Selle mängu eesmärk on tugevdada rühmatunnet.

Mängu käigus hüpatakse muusika rütmis, kallistades järjest suuremat arvu kaaslast, kuni jõutakse suure lõpukallistuseni.

Muusika hakkab mängima ja osalejad hakkavad tantsima. Teatud hetkel muusika peatub ja iga inimene kallistab talle kõige lähemal olevat inimest. Muusika jätkub ja osalejad jätkavad tantsimist. Kui nad tahavad, võivad nad oma partneriga tantsida. Järgmine kord, kui muusika seisma jääb, kallistavad kolm inimest. Kallistuses osaleb üha rohkem inimesi, see muutub suuremaks ja suuremaks, kuni lõpeb ühiskallistusega.

Mängu eesmärk on murda võimalikku pingelist/konfliktset õhkkonda, mis võib klassis valitseda.

Lõpus ütleb iga osaleja, kuidas ta end tunneb ja mis kogemuse ta sai. Mängu illustreerimiseks tehakse video või joonistus.

- Arendatavad oskused
koordinatsioon, koostöö, loovus
- Soovitavad vahendid
muusikaseade või pill
- Soovitavad ruumid/alad
mänguväljak, võimla

Olümpiamängud, mis õpetavad ajalugu

Enne kui lugema hakkad, vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas olümpiamänge saab kasutada poliitilise propaganda vahendina?
2. Kas spordi kaudu on võimalik levitada teatud väärtust, ideaali või usku? Mil viisil?
3. Kas tänapäeva olümpiamängud edastavad meile ideoloogiat?

Lugemine:

HITLERI NATSI-SAKSAMAA OLÜMPIAMÄNGUD

1931. aastal otsustas Rahvusvaheline Olümpiakomitee, et 1936. aasta suveolümpiamängud toimuvad Saksamaal Berliinis. Otsus võeti erimeelsusteta vastu. See meeleolu peagi muutus.

1933. aastal sai Saksamaa kantsleriks (peaministrile sarnane ametikoht) natsionaalsotsialistliku Saksa Tööliste Partei juht. Seda parteid, mida tuntakse paremini kui natside parteid, juhtis kurikuulus Adolf Hitler. Hitler kasutas seda võimalust, et edastada maailmale oma poliitilise režiimi põhimõtteid ja ideaale, tuues esile kaks kõige tähelepanuväärsemat otsust. Esiteks teeb Hitler selgeks, et nendele suveolümpiamängudele ei lubata ühtegi Saksa juudi sportlast ning ajalehtedes ilmuvad selle kohta isegi ametlikud teavitused. Teiseks, et demonstreerida Natsi-Saksamaa vägevust, annab Hitler korralduse ehitada ürituse jaoks täiesti uus staadion. See spordikompleks mahutab 100 000 pealtvaatajat. Kõik selleks, et ületada eelmisi, suurepäraselt korda läinud 1932. aasta Los Angelese olümpiamänge.

Seda uut olukorda arvestades tekkis kogu maailmas suur arutelu selle üle, kas Berliini olümpiamängud tuleks natside režiimi olemust ja iseloomu arvestades ära jätta või mitt

“Poliitikal ei ole spordis kohta. Olümpiamängud kuuluvad sportlastele, mitte poliitikutele.”

AVERY BRUNDAGE

Rahvusvahelise Olümpiakomitee viies president.

ISelge protestina ebainimliku vägivalla vastu, millega natside režiim juudi rahvast kohtles, otsustasid paljud juudi päritolu sportlased mängu boikoteerida, st mitte osaleda niinimetatud olümpiamängudel. Kuna suur hulk sportlasi ei tulnud kohale, oli oodata, et olümpiakomitee on sunnitud selle aasta olümpiamängud ära jätma. Kuid kuna paljude nende juudi sportlaste asemele tuli lõpuks keegi teine, kukkus see protest lõpuks läbi, sest võistluste alustamiseks saadi kokku piisavalt võistkondi ja sportlasi.

Isegi Ameerika Olümpiakomitee president Avery Brundage kommenteeris, et mängud tuleks korraldada, sest „poliitikal ei ole spordis kohta“

NÕUANDED

Plakatitel, T-särkidel, postmarkidel ja mujal on sõnade, piltide ja sümbolite kaudu sõnumeid edasi antud.

Eri olümpiaplakatite uurimist võib kasutada selleks, et tutvustada õpilastele eri viise kohaliku või rahvusliku kultuuripärandi ja olümpialiikumise väärtuste esindamiseks.

Olümpiamängud, mis õpetavad ajalugu

... HITLERI NATSI-SAKSAMAA OLÜMPIAMÄNGUD

Sel aastal algasid olümpiamängud sellega, et Hitler tervitas olümpialippu ja nägi rekordilist osalejate arvu. Kokku osales neil mängudel 49 riiki. Saksamaa oli esindatud kõige arvukama võistkonnaga, mis koosnes 348 sportlasest. Teisel kohal oli Ameerika Ühendriikide meeskond, kuhu kuulus 312 osavõtjat, sealhulgas 18 afroameeriklast.

Hitler tahtis, et olümpiamänge filmitaks, ning selle ülesande sai filmirežissöör, natside poolehoidja Leni Riefenstahl.

Valmis dokumentaalfilm pealkirjaga „Olümpia“ (sel oli kaks osa: „Olympia - Fest der Völker“ ja „Olympia - Fest der Schönheit“), mis paljastas soovi luua seos Natsi-Saksamaa ja Vana-Kreeka vahel, sümboliseerides rassilist müüti, et Saksa tsivilisatsioon, kõigist teistest kõrgem, on klassikalise antiikaja „aarialaste“ kultuuri õiguspärane pärija. Tegelikult ei olnud kreeklased aarialased; enamik antiikaja aarialasi oli Euroopast esimeseks aastatuhandeks eKr välja rännanud, asustades peamiselt tänapäeva Afganistani ja India alad.

Berliini XI olümpiamängude suurvõitja oli Saksamaa, kes kogus 89 medalit (33 kuld-, 26 hõbe- ja 30 pronksmedalit); talle järgnesid Ameerika Ühendriigid 56 medaliga (24 kuld-, 20 hõbe- ja 12 pronksmedalit) ja Itaalia 22 medaliga (8 kuld-, 9 hõbe- ja 5 pronksmedalit); kuigi Ungari kogus vähem medaleid (16), sai see riik kolmandana kõige rohkem kuldmedaleid (10).

BERLIIN 1936

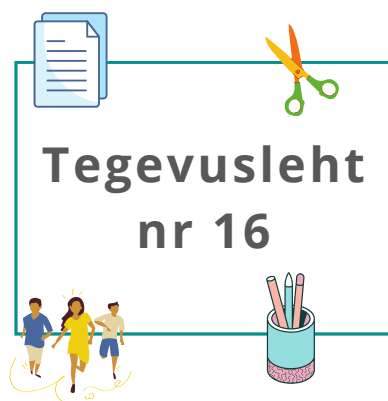
Berliini olümpiamängude ajal rõhutasid paljud ajakirjanikud Hitleri pahameelt afroameerika sportlase Jesse Owensiga, kes võitis neli kuldmedalit, kuigi ei olnud aarialane. Eri intervjuudes rõhutas Owens siiski, et Hitler ei ole teda kunagi halvustanud. Ühes intervjuus ütles ta, et Hitler „kutsuvalt lehvitab“ talle ja tema vastas samaga. 2009. aastal väitis Saksa ajakirjanik Siegfried Mischner, et nägi Hitlerit Owensiga kätt surumas ja tõepoolest, neist on foto, kus nad tribüüni taga kätlevad. Mischner lisas, et ajakirjanikud leppisid kokku, et varjavad seda fakti, sest kõik soovisid üksmeelselt näidata Hitlerit negatiivselt seoses Owensiga. Hiljem tunnistas Mischner, et ei tea, kas kõnealune foto asub või kas see üldse veel säilinud on. 2014. aastal kinnitas Eric Brown, Briti pi loot ja kuningliku mereväe kõige rohkem autasusid saanud ohvitser, Mischneri juttu, öeldes, et nägi Hitlerit Owensiga kätt surumas pärast Owensiga võitu 1936. aasta olümpiamängudel.

Olümpiamängud, mis õpetavad ajalugu

Pärast lugemist vasta järgmistele küsimustele:

1. Kas sa arvad, et Rahvusvaheline Olümpiakomitee oleks pidanud tühistama 1936. aasta Berliini olümpiamängud kohe, kui Hitler võimule tuli?
2. Kas arvad, et juudi sportlased tegid õigesti, kui boikoteerisid olümpiamänge? Kas oli õige, et teistest rahvustest sportlased nõustusid võistlustest osa võtma?
3. Palun kommenteeri Avery Brundage'i tsitaati „Poliitikal ei ole spordis kohta“.

Dorian Keletela

Olümpiamängudega seonduvad haridusteemad

B. ausalt mängima õppimine

C. enda ja teiste austamine

Õpitulemused

kriitilise mõtlemise arendamine ja olümpiamängude põhisõnumite tähtsuse mõistmine

Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused

ringõpe; mosaiikõpe, tagurpidise ajurünnaku meetod

Olümpia pagulasmaeskond

Alates 2016. aastast Portugalis elanud Dorian Keletela oli üks olümpiamängude pagulasmaeskonda valitud sportlastest.

Selleks, et jõuda Aafrikas asuvast Kongo Vabariigist Jaapani linna Tokyosse, tuleb otse sõites läbida peaaegu kolmteist tuhat kilomeetrit. See teekond on pikk, tõesti väga pikk. 22-aastaselt Dorian Keletelal kulus teekonnale tuhandeid päevi, kusjuures ületada tuli ka keerulisi tagasilööke, ent ükski neist ei murdnud teda. Dorian on esimene Portugali pagulassportlane, kes liitus teiste samas olukorras olevate sportlaste olümpiakoondisega.

Olles põgenenud raskest olukorrast, jõudis 17-aastane Dorian Keletela Portugali 8. mail 2016. aastal ja taotles samal päeval varjupaika. Ta läks kohe pagulaslaste vastuvõtukeskusesse.

Kui noor pagulane saabub Portugali, peab ta vastama küsimustikule, et hinnata oma võimeid ja oskusi. Nende vastuste põhjal pakutakse talle parimat võimalikku lahendust. Dorianit huvitas kergejõustik. Kongos oli talle meeldinud joosta, kuigi ta polnud kunagi treeningutel osalenud. Portugalis võttis spordiklubi Sporting ta kohe vastu ja andis talle edu saavutamiseks vajalikud vahendid. Tänu pühendumisele ja sihikindlusele sai ta oma esimestel ametlikel võistlustel – klubi sisehalli kergejõustiku meistrivõistlustel – suurepärased tulemused. Portugali olümpiakomitee peab teda peaaegu oma ristipojaks.

TEGEVUSLEHT NR 16

Olümpiamängud, mis õpetavad ajalugu

Olümpiamängudega seonduvad õpiväljundid

- visuaalse kunsti oskuste arendamine olümpiateemaliste põhisõnumite edastamiseks
- vastupidamisvõime tähenduse õppimine
- teistest lugupidamise õppimine

Tegevuse taust:

Olümpiamängud ja -liikumine on üldiselt rahu edendamisel väga olulised. Selle tegevuslehe eesmärk on aidata õpilastel mõista rahumeelse suhtlemise tähtsust.

Arutage oma õpilastega inimõigusi:

„pagulaste kaitse, võitlus uimastikaubanduse vastu, soolise võrdõiguslikkuse edendamine, toetus puuetega inimestele“.

Paluge neil seda teemat veidi uurida ja kirjutada üks lõik sellest, miks inimõigused on rahu edendamiseks hädavajalikud.

- Teemaga seotud õppeained psühholoogia, filosoofia, ajalugu, kunst ja IKT
- Soovitavad õpetamisstrateegiad ja õpioskused küsitlused, aruteluring, loovus, koostöö, arutlemisoskus
- Soovitavad vahendid pliiats, paber, mobiiltelefon, sülearvuti

OLÜMPIAMÄNGUD JA POLIITIKA

Tegevus

Õpilased arutlevad 1936. aasta olümpiamängudel toimunu üle. Pärast arutelu antakse neile plakat, mida kasutati, et propageerida kõnealuseid olümpiamänge. Kõigepealt peavad õpilased plakati vaadates välja selgitama, kas plakatil on mingisugust natsistlikku propagandat, mis käivitaks lühikese arutelu ja keskenduks küsimusele, kas spordi kasutamine poliitilise propaganda vahendina on õiguspärane. Arutelu lõpetuseks esitatakse õpilastele veel üks väljakutse. Õpilased võivad kujundada plakati või kuulutuse eelseisvate olümpiamängude kohta, võttes arvesse demokraatia ideaalide kaitsmist tänapäeval.

TEGEVUSLEHT NR 16

Olümpiamängud, mis õpetavad ajalugu

Enne ülesande juurde asumist, peaks uurima eri plakateid, mida siiani on kasutatud olümpiamängude reklaamimiseks. Pärast plakatite analüüsi arutage õpetajaga, milliseid elemente on kasutatud, millised on nende väärtused ja seos võõrustajariigiga. Plakatis või reklaamis, mille kujundate, peaksite kajastama demokraatia väärtusi ja kasutama loovust, et seda sõnumit edasi anda

Küsi oma õpilastelt...

Mis te arvate, kas 1936. aasta Berliini olümpiamängud on olnud ainus olukord, kus poliitika on sekkunud olümpiamängude pidamisse?

ja paluge nei ...!

Uurida muid juhtumeid, kus poliitilised tegurid on mõjutanud olümpiamänge.

TEGEVUSLEHT NR 16

ÕPPEMÄNG

Hüppa, et puslele tükk lisada

Jagage õpilased võrdse õpilaste arvuga meeskondadesse (näiteks neljased rühmad). Üks õpilane on võistkonna kapten ja vastab esitatud küsimustele. Seadke üles jaamad, näiteks võimlemise jaoks minitrampoliin, madrats, platvorm, klots, tagalaud jne.

Iga õpilasarühm vastab igas jaamas ühele küsimusele (nad võivad omavahel nõu pidada, kuid vastata saab ainult võistkonna kapten). Kui keegi teine vastab, määratakse kahesekundiline karistus.

Kui küsimusele on vastatud, peavad KÕIK võistkonna liikmed tegema ühe harjutuse, mida neilt just selles jaamas nõutakse.

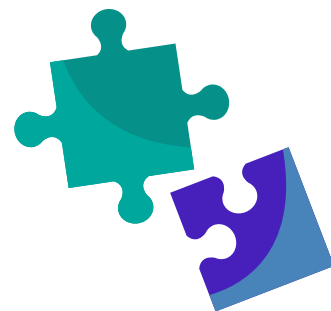
Järgmisse jaama saavad nad minna ainult siis, kui kõik meeskonnaliikmed on harjutuse ära teinud. Kui vastus on vale, võivad nad edasi liikuda järgmisesse jaama, kuid neile määratakse neljasekundiline karistus.

Iga jaama juures saavad nad Berliini olümpiaplakatit kujutava pusle tükikese, mille nad peavad kokku panema, kui jaamad on läbitud.

Jaamade arv sõltub küsimuste arvust. Kasutada saab rohkem kui ühte olümpiamängude plakati.

Kõige kiirem meeskond võidab mängu.

- Arendatavad oskused:
liikumise- ja reageerimiskiirus, jagamine, tagasiside andmine
- Soovitavad vahendid
minitrampoliin, madrats, platvorm, klots, tagalaud
- Soovitavad ruumid/alad
mänguväljak, võimla

SOOVITATAVAD KÜSIMUSED

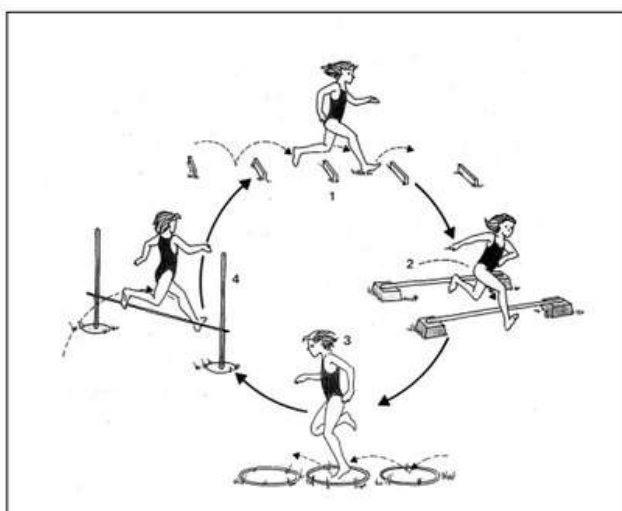
1. Mis aastal toimusid Berliini olümpiamängud?
2. Mitu riiki osales Berliini olümpiamängudel?
3. Mis riik saatis olümpiamängudele kõige rohkem võistkondi?
4. Mis on Berliini olümpiamängudel filmitud dokumentaalfilmi nimi?
5. Mitu kuldmedalit võitis Saksamaa?
6. Nimetage üks Saksa võimu ja ülemvõimu sümbol Berliini mängude plakatil.

TEGEVUSLEHT NR 16

ÕPPEMÄNG

Puslenäide

ÕPETAMISE STRATEEGIAD

KARUSSELLÕPE

See on ajurünnak. Kasvataja esitab küsimuse – sellele võib olla mitu osa – ja kirjutab selle mitmele paberilehele. Need on seintele teibiga kinnitatud. Õpilased pöörlevad paberilt paberile. Nad kaaluvad küsimust paberil, mõtisklevad ja kirjutavad seejärel oma vastused kirja. Seejärel liiguvad nad järgmise paberi juurde. Lõpus võetakse paberid maha ja uuritakse mustreid, arutelupunkte jne. See meetod võib aktiveerida õpilase eelteadmisi ja tekitada uusi uurimissuundi. See võimaldab ka vähem enesekindlatel ja vähem otsekohestel klassiliikmetel anda läbimõeldud panuse.

KUIDAS MA SAAN KASUTADA KARUSSELLÕPET?

Karussell on suurepärase koostööpõhine õppetegevus teadmiste ja oskuste tugevdamiseks PÄRAST õppimist. Seda saab kasutada ka õppetüki või õppetunni alguses eelteadmiste aktiveerimiseks. Näiteks kui käsitlete teksti ....., võiksite näha, mida õpilased juba teavad .....

JAGAMISE RING

Õpilased paigutatakse ringi ja neile antakse üks ülesanne, millega töötada. Kõik ringis osalejad mõtlevad probleemile – tavaliselt avatud, väljakutseid pakkuv küsimus. Seejärel transkribeerib salvesti iga suhtlusringis oleva inimese vastused ja panused. Pärast kogu sisendi kogumist võtab kirjatundja vastused kokku ja see viib edasise aruteluni.

KUIDAS MA SAAN JAGAMISRINGI KASUTADA?

Ringi rutiini kolm põhikomponenti on: avamine, viibad ja sulgemine.

Algus: pärast lihtsa küsimuse esitamist võtab esimene sõna sooviv õpilane jutuosa ja jagab oma mõtteid ning edastab selle seejärel vasakule; iga õpilane võib kas rääkida või edasi anda. Oluline on rõhutada, et eesmärk on kuulamine, mitte reageerimine; osalejad peaksid igas voorus oma vastuseid jagama, mitte üksteisele reageerima.

Viibad: pärast avamist tulevad viipad, mis võimaldavad ringil teie konkreetset eesmärki täita.

Sulgemine: kuna ringid võivad olla nii võimsad, nõuavad nad sulgemist. Saate seda kergena hoida grupi kõrge viie või rumala koordineerimänguga. Saate teha tunnistajaringi, milles osalejad jagavad oma mõtetes üht sõna. Lõpetamine pakub osalejatele võimaluse tervislikult üleminekuks. Oluline on osalejatele meelde tuletada normi, et suhtlusringis jagatu jääb suhtlusringi.

KOOSTÖÖ

See on üks 21. sajandi õpipädevusi. Õpilasi julgustatakse mitte ainult läbi saama, vaid ka projektide ja ülesannete täitmisel teiste ideid otsima ja väärtustama. Koostöö toimib kõige paremini siis, kui grupi liikmed toetuvad üksteise panusele ja on kõik võrdselt panustanud grupi eesmärkidesse. Haridus ja koostöö töötavad käsikäes: see võimaldab õpetajatel muuta oma õpetust mitmekesisemaks ja toob kasu õpilaste õppimisele.

KUIDAS KASUTADA?

SAAN

KOOSTÖÖMEETODIT

Kas me mõistame seda või mitte, kasutame koostööd iga päev.

Igatahes, siin on seitse nõuannet koostöö edendamiseks.

1.nõuanne: andke õpilastele aega koostööks valmistumiseks

2.nõuanne: hõlbustage õppimist selgituste kaudu

3.nõuanne: julgustage õpilasi ideedele tuginema

4.nõuanne: pakkuge tuge ja juhiseid

5.nõuanne: kirjeldage klassi ootusi

6.nõuanne: jagunege väikesteks rühmadeks

7.nõuanne: kasutage õppekavaga seotud tegevusi

SUHTLEMISOSKUSED

Kirjalikult on õpilastel võimalus loovalt avaldada oma arvamust jutuvestmise, artiklite kirjutamise ja intervjuueerimise kaudu. Samuti saavad nad arendada oma isikliku väljenduse meetodeid liikumise, draama ja suulise sõna kaudu (nt monoloogid või dialoogid). See tehnika väärtustab kõigi õppijate mõtteid ja panust olenemata nende võimalustest ning selle kasutamine võimaldab aruteludes ja aruteludes võrdselt kaasa rääkida.

KUIDAS SAAN SUHTLUSOSKUSI KASUTADA?

Suhtlemistegevused klassiruumis ei pea olema nii hirmutavad kui kõigi ees püsti seismine ja kõne pidamine. Lõbusad mängud või tegevused aitavad väikelastel õppida üksteisega suhtlema ning võivad arendada verbaalseid ja inimestevahelisi suhtlemisoskusi.

Õpetajad saavad aidata õpilastel õppida vestluslikku suhtlemist, modelleerides head käitumist. Pöörake tähelepanu lühikese vestluse pidamisele õpilastega, kellel on vestlusraskused. Näidake üles huvi õpilase öeldu vastu ning lisage vastuseid ja viipasid (nt "vau" või "rääkige mulle veel" või "see on huvitav").

Proovige julgustada õpilasi osalema klassiaruteludes ja pingevabades olukordades: õpetajad saavad aidata õpilastel end avada, modelleerides fraase, mis antud olukorras kasulikud oleksid. Kuulamise ajal saavad õpetajad õpilastele näidata, kuidas olla hinnanguvabad kuulajad. See on abiks ka õpilastele eeskujuks, kuidas olla oma kaaslaste hea kuulaja.

Kuulamine on verbaalses suhtluses sama oluline kui rääkimine. Kehtestage protseduurid, mis soodustavad head kuulamist ja kordamööda. Kordade võtmise hõlbustamiseks soovib dr Allen Mendler kasutada objekti, mida õpilane saab hoida, et kujutada, kui on nende kord rääkida ja teistel õpilaste kord kuulata.

Mõiste kaardistamine

Õpilastel palutakse tuvastada seosed ideede ja teemade vahel ning seejärel neid visuaalselt väljendada. Näide: Olümpism seostub olümpiahariduse teemadega, mis seostub austusega, mis omakorda seostub spordi aspektiga. See mõtlemisstrateegia aitab õpilastel paigutada suurel hulgal teavet kategooriatesse, mida saab seejärel analüüsida (või kasutada mis tahes viisil, mida projekt või ülesanne nõuab).

KUIDAS KASUTADA MÕISTETE KAARDISTAMIST?

Mõistekaardid töötavad väga hästi klasside või sisu puhul, millel on visuaalseid elemente, või aegadel, mil on oluline näha ja mõista erinevate asjade vahelisi seoseid. Neid saab kasutada ka teabe analüüsimiseks ning võrdlemiseks ja vastandamiseks.

Mõistekaardi koostamiseks pole õiget ega valet viisi. Üks oluline samm on keskenduda sellele, kuidas ideed on omavahel seotud.

Alustamiseks mõne idee saamiseks võtke välja paberileht ja järgige alltoodud samme.

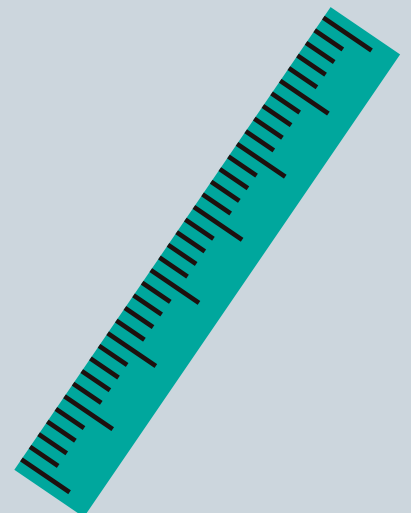
- Määrake mõiste.
- Proovige mälu järgi luua selle kontseptsiooniga seotud graafiline korraldaja.
- Mälust alustamine on suurepärane viis hinnata, mida te juba mõistate ja mida peate üle vaatama.
- Lugege läbi loengukonspektid, lugemised ja muud vahendid, mida vajate lünkade täitmiseks.
- Keskenduge sellele, kuidas mõisted on üksteisega seotud.

KONSTRUKTIVISM

Haridusfilosoofia, mis soovib õpilastel õppida kõige tõhusamalt siis, kui nad õpivad või kogevad õppimist, selle asemel, et sisuga passiivselt suhelda. Seda saab kasutada selleks, et ärgitada õpilasi arendama oma mõtlemist ja väärtushinnangute mõistmist, kasutades konstruktivismi, mitte istuda klassiruumis ja pidada loenguid.

KUIDAS KASUTADA KONSTRUKTIVISMI?

Kasvataja esitab ülesande jalgpalliväljaku pikkuse mõõtmiseks. Selle asemel, et alustada probleemi joonlaua tutvustamisega, lubab õpetaja õpilastel mõtiskleda ja koostada oma mõõtmismeetodid.

LOOVUS

Üks 21. sajandi põhilisi õppimispädevusi. Õpilasi julgustatakse tooma oma ideid probleemidesse ja väljendusvahenditesse. Loovus on kõige raskemini omandatav mõtlemisoskus ja ühtlasi ka kõige nõutum. Me väärtustame seda oma muusikas, meelelahutuses, tehnoloogias ja muudes meie eksistentsi aspektides. Hindame ja igatseme seda, sest see rikastab meie arusaamist ja võib elu lihtsamaks muuta. Loovus algab alati kujutlusvõimest ja ajalugu näitab, et paljud asjad, mida me ette kujutame, on hiljem ka tegelikult loodud.

KUIDAS MA SAAN KASUTADA LOOVUSMEETODIT?

Väärtusta loovust ning tähista ja premeeri seda.

Näide. Õpilased õpivad tundma hulknurki ja et näha, kas nad mõistavad seda mõistet, viib õpetaja nad õue ja annab igale õpilasele kõnniteekriidi. Igale õpilasele antakse ülesanne joonistada sissesõiduteele mitu hulknurkade näidet.

Kui õpilased on selle saavutanud, käsib õpetaja õpilastel muuta need kujundid millekski, mida nad armastavad. Õpilased tahavad kõigile näidata oma geomeetrilisi kassipoegi, roboteid ja draakoneid ning seejärel saavad võimaluse kogu klassile selgitada, miks nad neile meeldisid.

KOGEMUSLIK ÕPE

Õpilaste ülesandeks on lõpetada tegevusi, kus tunni jõud ja mõju saavutatakse kõige paremini „tegemise teel“. Harjutusi saab kõige paremini "uurida" mängu sooritades, mitte nende peale mõeldes.

KUIDAS KOGEMUSÕPET KASUTADA?

Kogemusõpe keskendub indiviidi õppeprotsessile. Üheks kogemusliku õppimise näiteks on iluvõimlemise spordikeskuses käimine ja õppimine keskkonna vaatlemise ja sportlastega suhtlemise kaudu, mitte aga raamatust iluvõimlemise kohta lugemisele.

JUHENDATUD VÕI SUUNATUD LUGEMINE/ARUTELU/MÕTLEMINE/KIRJUTAMINE

Õpetaja saab kasutada materjale, nagu artikleid, raamatuid, ajaveebe, veebisaite, et toetada õpilase esitatud küsimustest arusaamist. Suunatud lugemisel võib koolitaja paluda õpilasel teha ennustusi ("Mis te arvate, mis võiks juhtuda, kui...?"), kasutada vihjeid sügavama mõtlemise stimuleerimiseks, aidata õpilasel võrrelda, leida sarnasusi ja märkida erinevusi.

KUIDAS KASUTADA JUHENDATUD VÕI SUUNATUD MEETODIT?

Väike rühm õpilasi, kes on lugemise arenguga sarnases punktis, istuvad teie vastas väikese neerukujulise laua taga. Iga õpilane loeb vaikselt või vaikselt sama teksti eraldi. Juhendate arutelu teksti tähenduse üle ja teete õpetamispunkte oma tähelepanekute põhjal õpilaste lugemise tugevuste ja vajaduste kohta.

Juhendatud lugemisprotsessi etapid:

1. Rõhuasetuste tuvastamiseks koguge teavet lugejate kohta.
2. Valige ja analüüsige kasutatavaid tekste.
3. Tutvustage teksti.
4. Jälgige õpilasi, kui nad teksti individuaalselt loevad (vajadusel abi).
5. Paluge õpilastel arutleda teksti tähenduse üle.
6. Tehke üks või kaks õpetamispunkti.
7. Kaasake õpilasi tähe-/sõnatööga.
8. Laiendage arusaamist lugemisest kirjutamise kaudu (valikuline).
9. Mõelge tööseansi üle ja kavandage järgmine.

PÄRING

Individuaalne või koostööprotsess, mis julgustab õpilasi olema oma teadmiste ja mõistmise uurijad. Seda saab teha mitmel viisil:

- Juhitud päring - õpetaja esitab küsimuse, õpilane(d) valivad seejärel uuritavad protsessid ja edastavad seejärel oma järeldused.
- Struktureeritud päring - õpetaja esitab küsimuse ja ootab uurimistöölt konkreetseid tulemusi. Selle lähenemisviisi põhiaspektiks on õpilaste analüütilise ja reflektiivse mõtlemise arendamine.
- Avatud päring - õpilased valivad ise oma küsimuse, uurimismeetodid ja meetodid oma tulemuste ja avastuste edastamiseks.

KUIDAS KASUTADA PÄRINGUMEETODIT?

Õpilased peavad looma oma logo-ürituse. Pärast seda, kui nad on loonud logo, mis vastab nende kui kunstnike vajadustele, tekkis siin õpilaste päring. Millist logo nad luua tahtsid?

Õpilaste juhendamiseks oma küsimuste loomisel võib õpetaja küsida:

- Kuidas muuta see logo teie kui kunstniku vajadustele vastavaks?
- Milline on teie reaktsioon teie logole?
- Kas teie logo tuli välja selline, nagu soovisite?

Nendest küsimustest julgustades saavad õpilased hakata esitama selliseid küsimusi nagu:

- Millist kunsti ma tahan luua?
- Kas minu logo peab otsitava kunstilise efekti loomiseks olema teatud viisil?
- Milliseid omadusi pean ma soovitud tüüpi logo loomiseks lisama?

PUSLE ÕPPIMINE

Õpilased jagatakse rühmadesse ja uurivad ühe probleemi erinevat osa. Seejärel kogunevad nad, jagavad oma ideid ja koostavad oma probleemile lahenduse. See meetod soodustab koostööd: kui üks pusletükk domineerib ülejäänud üle - täpselt nagu pusle -, see ei tööta. Tükid peavad kokku sobima.

KUIDAS KASUTADA PUSLEÕPET?

Näiteks võib olla elulooline pusle tegevus:

Üks sobiv teema mosaiigitegevuseks on anda ekspertgruppidele teavet inimese elu erinevate aspektide kohta, mille saab seejärel puslerühma koondada, et teine ülesanne oleks oma olemuselt biograafiline, nt. isiku kohta teavet andva PowerPointi esitluse koostamine. See võib olla reaalne inimene või väljamõeldud tegelane.

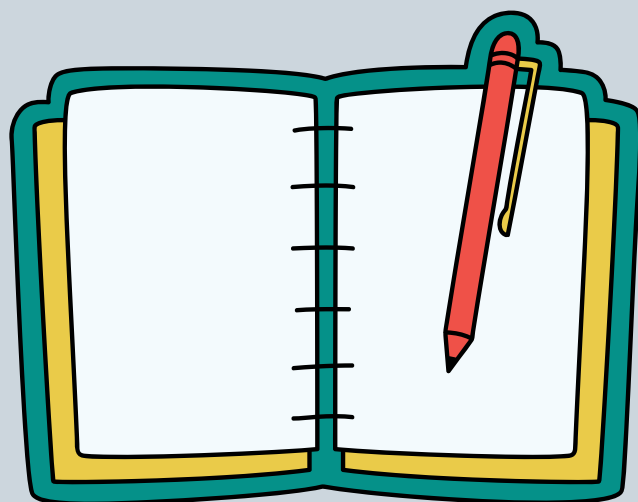
Selle näide on toodud raamatus "Pierre de Cubertini elu", kus erinevad ekspertrühmad saavad teada de Coubertini ideedest, tema kuulsamate tsitaatidest ja olulistest aspektidest tema elust. Seejärel saab nad ümber organiseerida puslerühmadeks, et koostada miniplakateid de Coubertini elust ja tööst.

AJAKIRJAD

Õpilasi julgustatakse kavandatud tegevuste läbimisel päevikut pidama. See võib salvestada nende mõtteid ja kujundada nende ideid teemadel, mis nõuavad arutelu ja arvamust. Neist võib saada võimas arhiiv õpilase areneva iseloomutaju kohta.

KUIDAS KASUTADA AJAKIRJADE MEETODIT?

Näiteks võivad õpilased kirjutada kehastatud tegelaskuju, näiteks olümpiasportlase või sportlase vaatenurgast, et kehastada, uurida ja saada rohkem teavet kehastatud tegelaskuju kohta, ning kirjutada väljamõeldud versiooni. päevikust. Õpilased võiksid asetada end selle tegelase asemele, keda nad on õppinud, kehastanud või ette kujutanud, ja kirjutada oma vaatenurgast.

KIRJANDUSRINGID

See on suurepärane viis õpilaste ideede kogumiseks olümpismi teemade kohta. Õpilased paigutatakse (või valitakse) väikestesse rühmadesse. Neile antakse lugemiseks tekst ja seejärel arutletakse selle sisu üle. Nad saavad suuremale rühmale aru anda vestlustest ja avaldatud arvamustest. Neid kirjandusringe saab kasutada nii raamatute kui ka lühemate kirjatükkide õppimiseks.

KUIDAS SAAN KASUTADA KIRJANDUSRINGE?

Edu võti on lihtsus ja kohanemisvõime.

Siin on mõned näpunäited.

- Paku õpilastele valikut. Kui õpilasi raamat, teema valib, tunneb see materjali vastu ka kõige vastumeelsema lugeja huvi.
- Ärge domineerige arutelus. Üks osa naljast on näha, kuhu õpilased ringis lähevad. Õpetajad peaksid jälgima, andma tagasisidet ja vajadusel asju õrnalt tagasi suunama.
- Julgustada refleksiooni. Kui õpilased on oma ringi lõpetanud, paluge neil kirjutada, mida nad arutlust arvasid.
- Määrake projekt. Paljud õpetajad lasevad oma õpilastel raamatuarutelu lõpus projekte teha. See on eriti tõhus viis mitteverbaalsete õpilaste eneseväljendamiseks.
- Olge teadlik levinud lõksudest. Õpilased, kes loevad liiga ette ja jätavad lõpu ära, õpilased, kes pole ette valmistunud, ja arutelud, mis lähevad liiga kaugele, võivad kirjandusringi rööpast välja viia.

PANEELDISKUSSIOON

Valitakse moderaator (õpetaja või õpilane), kes esitab küsimusi inimrühmale (võib-olla õpilastele või ekspertidele). Paneeli vastuste vorming võib erineda. Moderaator võib pöörduda mõne konkreetse paneeli liikme poole või esitada samad küsimused kõigile liikmetele. Pärast teatud aja möödumist küsimusele vastamist (ilma katkestusteta) saavad teised paneeli liikmed vastuseid kommenteerida.

KUIDAS SAAN PANEELDISKUSSIOONI KASUTADA?

Klassiruumis toimuv paneeldiskussioon on meetod õpilaste rühmatöö õpetamiseks.

1. Ettevalmistus: paluge õpilastel pakkuda välja teemad, mida nad sooviksid arutada.
2. Organisatsioon: valige moderaator. Jaga arutletavad teemad osalejate vahel, andes igale liikmele uurimistöö jaoks erineva aspekti. Iga liige valmistub individuaalselt. Paluge teistel õpilastel sellel teemal veidi uurimistööd teha ja valmistuge esitama küsimusi, mida paneeli liikmetele esitada.
3. Paneeldiskussioon: klass on nüüd esitluseks valmis. Panelistid peaksid isegi kõne ajal istuma. Nad peaksid siiski rääkima valjult ja selgelt, hoides publikuga head silmsidet. Moderaator tutvustab esinejaid, kes oma ettekanded teevad. Publiku liikmed esitavad oma küsimused ja panelistid vastavad. Seejärel teeb moderaator programmist kokkuvõtte.

EAKAASLASTE ÕPETAMINE

Uuringud on korduvalt näidanud, et õpilastel üksteise õpetamise võimaldamine mõjutab oluliselt nii õpilase kui ka õpetaja õpiedukust. See on eriti võimas õpilaste jaoks, kes leiavad, et materjal pakub väljakutseid. Kaasaegne õpetaja aitab areneval õpilasel olulisel määral suhelda nii materjali kui ka kaaslastega.

KUIDAS SAAN KAASLASTE ÕPETAMIST KASUTADA?

Vastastikune juhendamine kaaslastelt: andke õpilastele tunnis aega paaristamiseks klassisisese juhendaja/juhendaja vahel – vaheldumisi juhendajaks ja juhendajaks olemise vahel. Nad saavad kasu kahel viisil:

- 1) selgitada teistele oma isiklikku arusaama materjalist ja

- 2) kuulates, kuidas teine selgitab, tema arusaamisest või vaatenurgast sama materjali.

Selles mudelis veedavad õpilased aega teabe kokkuvõtmiseks, kaaslase töö või ideede hindamiseks ja põhjenduste selgitamiseks – kõik sisukad tegevused, mis soodustavad kriitilist mõtlemist ja teabe pikaajalist säilitamist.

Kasutage bakalaureuseõppe õppeassistente. Värbage eelmisel semestril hästi esinenud üliõpilasi järgmisel semestril abiliseks. Uuringud näitavad, et õpilased saavad õppe- või arutelurühmast kõige rohkem kasu, kui see rühm jääb ülesande juurde.

ISIKUPÄRASTAMINE

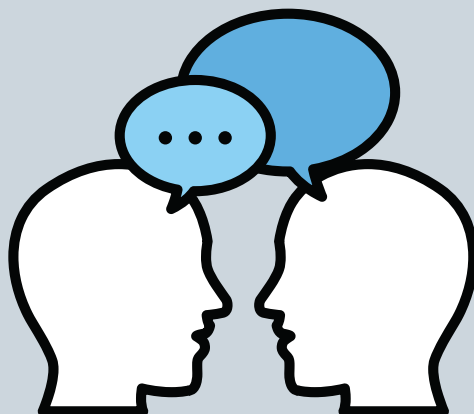
See metoodika tugineb 21. sajandi õpipädevustele (loovus, koostöö, suhtlemisoskused, probleemide lahendamine) ja võimaldab õpilasel kujundada oma õppimist vastavalt oma huvidele ja eelistatud õpistiilidele.

Õpilased saavad seejärel valida, kuidas nad oma õppimist väljendavad – sisuliselt isikupärastavad nad seda.

KUIDAS SAAN ISIKUPÄRASTAMISE MEETODIT KASUTADA?

Isikupärastamine toimub siis, kui tegevused võimaldavad õpilastel keelt kasutada oma ideede, tunnete, eelistuste ja arvamuste väljendamiseks. See on kommunikatiivse lähenemisviisi oluline osa, kuna see hõlmab tõelist suhtlemist, kuna õppijad edastavad enda kohta tõelist teavet.

Näide: õppijad on lugenud sporditeemalist teksti. Paaris räägitakse, millised on nende lemmikspordialad ja kas eelistavad mängida või vaadata.

KÜSIMUS JA VASTUS

See meetod põhineb õpetaja oskusel esitada küsimusi, mis uurivad õpilase arusaamist, ja seejärel esitada neile vastuseid täiendavate küsimustega. Selline lähenemine annab õpilastele võimaluse teha ennustusi ja esitada põhjendusi, mille tugevus või täpsus on omakorda väljakutse.

KUIDAS KASUTADA KÜSIMUSTE JA VASTUSTE MEETODIT?

Tõhus küsitlemine hõlmab küsimuste kasutamist klassiruumis vestluste avamiseks, sügavama intellektuaalse mõtte inspireerimiseks ja õpilastevahelise suhtluse edendamiseks.

Tõhusad küsimused keskenduvad protsessi esilekutsumisele, st "kuidas" ja "miks" õpilase vastuses, mitte vastustele, mis täpsustavad "mida".

ÜMARLAUD

Selles strateegias kirjutab koolitaja küsimuse (või mitu küsimust) paberile. Õpilased kirjutavad vastused või pakuvad ideid ja annavad seejärel paberi edasi järgmisele rühmaliikmele. See on kasulik ideede genereerimise viis, kuid on ka vahend koolitajale rühma arusaamise taseme mõõtmiseks.

KUIDAS KASUTADA ÜMARLAUDA?

Iga liige peab olema ette valmistatud ja arendanud oma mõtteid ja mõningaid teadmisi sellel teemal. Ümarlauad ei ole oma olemuselt hierarhilised ja võrdse osalusega. Kõigil on võrdsus, võrdne võimalus, lausa kohustus osaleda. Seetõttu on laud ümmargune, liikmed on pigem vastamisi kui reas.

Sageli on liikmetel teemal erinevaid aspekte või vaatenurki või vastandlikke seisukohti. Tegelikult on see jällegi ootus, ümarlaua olemus, et erinevad vaatenurgad on meelelahutuslikud ja üksteisele tuginevad.

Arutelu järjestus on tavaliselt sissejuhatus, laua ümber kulgev arutelu, kus igaüks esitab oma seisukohad ja vaatenurgad, seejärel mis tahes arutelu liikmete vahel või küsimused ja vastused publikuga ning tõstatatud probleemide lõplik kokkuvõte/kokkuvõte.

SOKRAATLIK KÜSITLEMINE

Seda iidset strateegiat, mis on inspireeritud Kreeka filosoofi Sokratese õpetustest, juhib õpetaja, kes kutsub õpilasi oma arusaamadesse kahtluse alla seadma ja oma arvamus kaitsma.

KUIDAS MA SAAN KASUTADA SOKRAATILIST KÜSITLUST?

Sokraatilist meetodit kasutatakse sageli kriitilise mõtlemise edendamiseks. See keskendub õpilastele rohkem küsimuste kui vastuste esitamisele ja soodustab ainete uurimist. Ideaalis ei ole vastused küsimustele peatuspunktiks, vaid on hoopis edasise analüüsi ja uurimistöo algus.

Näpunäiteid sokraatilise küsitlemise kasutamiseks:

1. Planeeri olulised küsimused, mis annavad dialoogile tähenduse ja suuna
2. Kasutage ooteaega: laske õpilastel vastata vähemalt kolmkümmend sekundit
3. Jälgige õpilaste vastuseid
4. Esitage uurivaid küsimusi
5. Tehke perioodiliselt kirjalikult kokkuvõtte põhipunktidest, mida on arutatud
6. Tõmmake arutelusse võimalikult palju õpilasi
7. Laske õpilastel ise teadmisi avastada õpetaja esitatud uurivate küsimuste kaudu.

MÕTLEMISOSKUSED

Paljud olümpismi tegevused ajendavad õpilasi uurima oma ideid materjali kohta. Seega on nendesse tegevustesse kaasatud mõtlemisoskused, nagu analüüs, refleksioon, süntees ja teoretiseerimine.

KUIDAS MA SAAN KASUTADA MÕTLEMISOSKUSI?

Tõhusate mõtlemisoskuste arendamine tuleb ajaga. Neid me kasutame probleemide lahendamisel, otsuste tegemisel, ürituste korraldamisel või teabe töötlemisel. "Mõtlemisoskusi" on nelja tüüpi: konvergentne ehk analüütiline mõtlemine, divergentne mõtlemine, kriitiline mõtlemine ja loov mõtlemine. Kasutame neid oskusi, et aidata meil mõista ümbritsevat maailma, kriitiliselt mõelda, lahendada probleeme, teha loogilisi valikuid ning arendada oma väärtusi ja tõekspidamisi. Loova mõtlemise oskuste näideteks on: probleemide lahendamine, kirjutamine, kujutav kunst, suhtlemisoskus ja avatud meel.

TAGURPIDI TÖÖTAMINE

See on ainulaadne õpetamisstrateegia, mille puhul õpilased alustavad oma tööd lõpupunktis. Seejärel peavad õpilased kindlaks määrama eelnevad sammud, mis aitasid selleni jõuda.

KUIDAS KASUTADA TAGURPIDI TÖÖTAMIST?

Selle strateegia abil saab lahendada paljusid tegelikke probleeme, mitte ainult matemaatikas. Näiteks kui kaotate mänguasja, saate oma samme uuesti jälgida. Samamoodi saab politseinik välja selgitada, mis liiklusõnnetuses juhtus, või kriminalist saab kuriteopaiga uuesti üles ehitada ja tõendid kuriteoga siduda.

INDEKS

OLÜMPIAMÄNGUDE SÜND	1
• TEGEVUSLEHT N. 1	3
NÜÜDISAEGSED OLÜMPIAMÄNGUD	5
• TEGEVUSLEHT N. 2	7
OLÜMPIARAHU	10
• TEGEVUSLEHT N. 3	12
OLÜMPIATULI	14
• TEGEVUSLEHT N. 4	16
OLÜMPIASÜMBOLID: VIIS OLÜMPIARÕNGAST	18
• TEGEVUSLEHT N. 5	20
OLÜMPIASÜMBOLID: LOGOD JA MASKOTID	23
• TEGEVUSLEHT N. 6	27
OLÜMPIADEVIIS „CITIUS, ALTIUS, FORTIUS“	31
• TEGEVUSLEHT N. 7	33
OLÜMPIAVANNE	35
• TEGEVUSLEHT N. 8	37
OLÜMPIAMÄNGUDE SPORDIPROGRAMM	40
• TEGEVUSLEHT N. 9	42
LINNAD, MIS ON KORRALDANUD OLÜMPIAMÄNGE	44
• TEGEVUSLEHT N. 10	46
AVATSEREMOONIA	48
• TEGEVUSLEHT N. 11	51
OLÜMPIAMÄNGUDE LÕPUTSEREMOONIA	55
• TEGEVUSLEHT N. 12	57
NAISED OTSUSTAVAD VÕIDELDA	59
• TEGEVUSLEHT N. 13	62
PARAOLÜMPIAMÄNGUDE AJALUGU	64
• TEGEVUSLEHT N. 14	67
OLÜMPIAMÄNGUD KUI ARENGU JA RAHU EESTVEDAJAD	69
• TEGEVUSLEHT N. 15	71
OLÜMPIAMÄNGUD, MIS ÕPETAVAD AJALUGU	73
• TEGEVUSLEHT N. 16	76

LISA

ÕPETAMISE STRATEEGIAD

KARUSSELLÕPE	80
JAGAMISE RING	81
KOOSTÖÖ	82
SUHTLEMISOSKUSED	83
MÕISTE KAARDISTAMINE	84
KONSTRUKTIVISM	85
LOOVUS	86
KOGEMUSLIK ÕPE	87
JUHENDATUD VÕI SUUNATUD LUGEMINE/ARUTELU/MÕTLEMINE/KIRJUTAMINE	88
PÄRING	89
PUSLE ÕPPIMINE	90
AJAKIRJAD	91
KIRJANDUSRINGID	92
PANEELDISKUSSIOON	93
EAKAASLASTE ÕPETAMINE	94
ISIKUPÄRASTAMINE	95
KÜSIMUS JA VASTUS	96
ÜMARLAUD	97
SOKRAATLIK KÜSITLEMINE	98
MÕTLEMISOSKUSED	99
TAGURPIDI TÖÖTAMINE	100